

ਭਾਗੀਦਾਰੀ

ਫਸਲ ਕ੍ਰਾਂਤੀ

ਮੁੱਲ: ਇਕ ਕਾਪੀ 40 ਰੁਪਏ

ਸਾਲ- 07 ਅੰਕ- 09

ISSN 2582-1881

www.fasalkranti.in

ਸਿਤੰਬਰ 2025

ਵਰਤਮਾਨ ਕ੍ਰਿਸੀ ਸੰਕਟ ਅਤੇ ਆਤਮ ਨਿਰਭਰ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਤਲਾਸ਼

ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਬੀਜ ਤੋਂ ਬਾਜ਼ਾਰ ਤਕ
ਸਮਾਧਾਨ ਦੇਣ ਦਾ ਲਕਸ਼- **ਸ਼ਾਮ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ**

ਕੈਪਸਬਰ ਐਗਰੀਸਾਇੰਸ ਜੈਵਿਕ ਖੇਤੀ ਵਿਚ
ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਮਿਸ਼ਨ-**ਮਨੋਜ ਕੁਮਾਰ ਰੂਪਾ**

ਏਰਿਜ ਐਗਰੋ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ ਟਿਕਾਊ
ਖੇਤੀ ਦੇ ਆਧੁਨਿਕ ਸਮਾਧਾਨ-**ਡਾ. ਰਾਹੁਲ ਮੀਰਚੰਦਾਨੀ**

+91-9625941688 | info@fasalkranti.in

ਭਾਰਤ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਭਾਰਤ ਦਾ ਟਾਇਰ

COMMANDER

BKT COMMANDER REAR

ਚੌਲ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਲਈ
ਸੰਪੂਰਨ ਰੀਅਰ ਟਾਇਰ

ਯੂਨੀਅਨ

ਮਾਰੇ ਮੰਡੂਸੀ ਜਮਕੇ, ਪੂਰਾ ਖੇਤ ਚਮਕੇ।

ਮਾਤਰਾ: 60 ਗ੍ਰਾਮ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ

ਆਉ ਵਧੀਏ
ਸਭ ਦੇ ਨਾਲ, ਇੱਕ ਸਮਾਨ

उम्मीद से
ज़्यादा का वादा

ACE
TRACTORS

पेश है नया

ACE DI 6565AV 60.5 HP

TREM-IV ENGINE

- ▶ 4 सिलिण्डर 4088 CC हाई टर्क हैवी ड्यूटी इंजन
- ▶ 2000 kg लिफ्ट
- ▶ तेल में डूबे ब्रेक (O.I.B.)
- ▶ ड्यूल क्लच (D.C.)
- ▶ पॉवर स्टीयरिंग (P.S.)
- ▶ आगे के टायर 7.5 x 16
- ▶ पीछे के टायर 16.9 x 28

ACE ट्रैक्टर 15-90 HP में उपलब्ध

अग्रणी बैंकों एवं प्राइवेट फाइनेंस कम्पनियों द्वारा आसान किश्तों में फाइनेंस उपलब्ध

रिक्त स्थानों में डीलरशिप के लिए सम्पर्क करें - **संजय कुमार : 9540943883**

ACTION CONSTRUCTION EQUIPMENT LTD.

Marketing Office :- Jajru Road, 25th Mile Stone, Mathura Road, Ballabgarh, Faridabad-121004, Haryana, India
Phone : 0129-2306111, Website : www.ace-cranes.com

काजुकी एनर्जी™

बुल चैल फिड वगे वठ,
पंठ पंठ पंठ

POWERED BY
UPT
TECHNOLOGY
FROM ALGAENERGY, SPAIN

Approved by
ECOCERT
INPUTS

प्रयोग मात्रा

५०० मिली.
प्रति एकड़

*अधिक जानकारी के लिए के-मैक्स नोलेज सेन्टर
1800-572-5065 पर सम्पर्क करें।

ECOCERT
द्वारा अनुमोदित

UPT®

अल्टीमेट परफॉरमेंस
तकनीक द्वारा तैयार

तकनीक
स्पेन की

KRISHI RASAYAN EXPORTS PVT. LTD.

Technology from

ALGAENERGY
Spain

ਫਸਲ ਕ੍ਰਾਂਤੀ

ਸਾਲ- 07

ਸਿਤੰਬਰ 2025

ਅੰਕ -09

ਸੰਪਾਦਕੀ.....	07
ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਸਮਾਚਾਰ.....	10
ਕੰਪਨੀ ਸਮਾਚਾਰ.....	18
ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਬੀਜ ਤੋਂ ਬਾਜ਼ਾਰ ਤਕ ਸਮਾਧਾਨ ਦੇਣ ਦਾ ਲਕਸ਼- ਸ਼ਾਮ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ.....	25
ਕੈਪਸਬਰ ਐਗਰੀਸਾਇੰਸ ਜੈਵਿਕ ਖੇਤੀ ਵਿਚ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਮਿਸ਼ਨ-ਮਨੋਜ ਕੁਮਾਰ ਰੂਪਾ.....	26
ਏਰਿਜ ਐਗਰੋ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ ਟਿਕਾਊ ਖੇਤੀ ਦੇ ਆਧੁਨਿਕ ਸਮਾਧਾਨ- ਡਾ. ਰਾਹੁਲ ਮੀਰਚੰਦਾਨੀ.....	27
ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਕੌਰ: ਤਿੰਨ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਸਫਲ ਡੇਅਰੀ ਵਪਾਰੀ ਬਣਨ ਤਕ ਦਾ ਸਫਰ.....	28
ਗੰਨਾ ਫਸਲ ਵਿਚ ਕੀਟ ਪ੍ਰਬੰਧਨ.....	30
ਸੰਜੇ ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ	
ਮਸੂਰ ਦੀ ਵਿਗਿਆਨਿਕ ਖੇਤੀ ਤੋਂ ਕਮਾਓ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮੁਨਾਫਾ.....	33
ਅਮਿਤੋਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਘ- ਸ਼੍ਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ- ਨਵੀਨ ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਘ- ਮਨੀਸ਼ ਪਾਂਡੇ- ਰਾਹੁਲ ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਘ।- ਪ੍ਰਤੀਕਸ਼ਾ ਸਿੰਘ- ਪੂਜਾ ਸਿੰਘ- ਅਮਿਤ ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਘ	
ਸਿਤੰਬਰ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਕਾਰਜ.....	36
ਰਾਜ ਸਿੰਘ- ਮੰਜੋਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਗੋਤਮ	
ਮੇਰੀ ਰਸੋਈ.....	38
ਸੋਹਣ.....	39

ਕੁਲ ਪੇਜ ਸੰਖਿਆ - 44

ਇਸ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਵਿਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਲੇਖ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਲੇਖਕਾਂ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਹਨ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ/ਸੰਪਾਦਕ
ਇਸਦੇ ਲਈ ਉੱਤਰਦਾਈ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਅਤੇ ਮੁਦਰਕ- ਮੁਦ੍ਰਕ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਸਵਾਮੀ ਐਗਰੋਕਸੀ ਕ੍ਰਾਪਸ ਸਲਿਊਸ਼ਨਸ
ਪ੍ਰ. ਲਿਮਿਟਡ ਲਈ ਰਾਵਤ ਪ੍ਰਿੰਟਰਸ, ਸੀ ੧੭੭, ਨਾਰਾਇਣਾ ਉਦਯੋਗਿਕ ਖੇਤਰ, ਫੇਸ ੧,
ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ - ੧੧੦੦੨੮ ਤੋਂ ਮੁਦ੍ਰਿਤ ਅਤੇ ਐਕਸ-੯੬/੧, ਗਲੀ ਨੰਬਰ ੧੨,
ਬ੍ਰਹਮਪੁਰੀ, ਸ਼ਾਹਦਰਾ, ਦਿੱਲੀ-੧੧੦੦੫੩ ਤੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ, ਸੰਪਾਦਕ ਰਾਜਵੀਰ ਸਿੰਘ

ਸੰਪਰਕ

ਏ-੯, ਵੈਸਟ ਜਯੋਤੀ ਨਗਰ, ਦੁਰਗਾਪੁਰੀ ਚੌਕ, ਸ਼ਾਹਦਰਾ, ਦਿੱਲੀ- ੧੧੦੦੯੪

☎ 011-45062737 [in in.linkedin.com/in/fasal-kranti-972698129](https://www.linkedin.com/in/fasal-kranti-972698129)

✉ info@fasalkranti.in

🌐 www.fasalkranti.in

📘 facebook.com/fasalkranti

📷 instagram.com/fasalkranti/

🐦 twitter.com/fasalkranti

☎ +91 9625941688, 98112 50220

ਸਲਾਹਕਾਰ ਮੰਡਲ

ਡਾ. ਐਮ.ਐਲ.ਜਾਟ, ਭਾਰਤੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਅਨੁਸੰਧਾਨ ਸੰਸਥਾਨ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ
ਡਾ. ਜੇ.ਐਸ. ਸੰਧੂ, ਕੁਲਪਤੀ, ਸ਼੍ਰੀ ਕਰਣ ਨਰੇਂਦਰ ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਜੋਬਨੇਰ, ਰਾਜਸਥਾਨ
ਡਾ. ਬਲਰਾਜ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟਰ ਹਨੀ ਬੀ ਐਂਡ ਪੋਲੀਨੇਟਰ, ਆਈ.ਆਰ.ਆਈ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ
ਡਾ. ਆਨੰਦ ਸ਼ਰਮਾ, ਉਪ-ਮਹਾਨਿਦੇਸ਼ਕ, ਭਾਰਤੀ ਮੋਸਮ ਵਿਭਾਗ
ਡਾ. ਜੇ.ਪੀ.ਸ਼ਰਮਾ, ਸੰਯੁਕਤ ਨਿਦੇਸ਼ਕ, ਪ੍ਰਸਾਰ ਭਾਰਤੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਅਨੁਸੰਧਾਨ ਸੰਸਥਾਨ, ਪੂਜਾ ਦਿੱਲੀ
ਡਾ. ਏ.ਕੇ. ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ, ਚੇਅਰਮੈਨ, ਏ.ਐਸ.ਆਰ.ਬੀ
ਡਾ. ਡੀ.ਕੇ.ਸ਼ਰਮਾ, ਨਿਦੇਸ਼ਕ, ਸੀ.ਐਸ.ਐਸ.ਆਰ.ਆਈ, ਕਰਨਾਲ
ਡਾ. ਏ.ਕੇ.ਸ਼ਰਮਾ, ਨਿਦੇਸ਼ਕ, ਸੀ.ਐਸ.ਐਸ.ਆਰ.ਆਈ, ਕਰਨਾਲ
ਡਾ. ਵਾਈ.ਪੀ.ਐਸ.ਡਬਲਯੂ, ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਪ੍ਰਸਾਰ, ਗੋ.ਬ.ਪ.ਕ੍ਰਿ.ਪ੍ਰੋ.ਵਿ.ਵਿ., ਪੰਤ ਨਗਰ
ਡਾ. ਐਸ.ਐਸ.ਸਿਵਾਚ, ਅਨੁਸੰਧਾਨ ਨਿਦੇਸ਼ਕ, ਚੌ.ਚ.ਸਿ.ਹ.ਕ੍ਰਿ.ਵਿ.ਵਿ., ਹਿਸਾਰ
ਡਾ. ਸੋਮਿਤਰ ਦਾਸ, ਨਿਦੇਸ਼ਕ-ਇੰਡੀਆ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਜਿੰਕ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ
ਡਾ. ਐਸ.ਐਨ.ਭੋੜੇ, ਕੰਟਰੀ ਐਗਰੋਨੋਮਿਸਟ, ਮੋਜੇਕ ਇੰਡੀਆ ਪ੍ਰ. ਲਿ., ਗੁੜਗਾਂਵ

ਸੰਪਾਦਕ ਮੰਡਲ

ਡਾ.ਕੇ.ਐਨ.ਤਿਵਾਰੀ, ਸਾਬਕਾ ਸੀਨੀਅਰ ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਵਿਗਿਆਨਿਕ, ਲਖਨਊ
ਡਾ.ਜੇ.ਪੀ.ਐਸ.ਡਬਲਯੂ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਵਿਗਿਆਨਿਕ, ਭਾਰਤੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਅਨੁਸੰਧਾਨ ਸੰਸਥਾਨ, ਪੂਜਾ
ਡਾ. ਜੇ.ਪੀ.ਸਿੰਘ, ਸਾਬਕਾ ਵਿਭਾਗ ਅਧਿਅਕਸ਼, ਮ੍ਰਿਦਾ ਵਿਗਿਆਨ, ਚੌ.ਚ.ਸਿੰਘ.
ਕ੍ਰਿ.ਵਿ.ਵਿ. ਹਿਸਾਰ

ਡਾ.ਐਸ.ਐਸ.ਲਨਵਾਲ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਵਿਗਿਆਨਿਕ, ਐਨ.ਡੀ.ਆਰ.ਆਈ.ਕਰਨਾਲ
ਡਾ. ਰਜਾਨੰਦ ਜਾਟ, ਸਹਾ.ਆਚਾਰਿਆ (ਮ੍ਰਿਦਾ ਵਿਗਿਆਨ), ਮ.ਪ੍ਰ.ਕ੍ਰਿ.ਪ੍ਰੋ.ਵਿ.ਵਿ. ਉਦੇਪੁਰ
ਡਾ.ਆਰ.ਐਚ.ਮੀਣਾ, ਸਹਾ.ਆਚਾਰਿਆ (ਮ੍ਰਿਦਾ ਵਿਗਿਆਨ), ਮ.ਪ੍ਰ.ਕ੍ਰਿ.ਪ੍ਰੋ.ਵਿ.ਵਿ. ਉਦੇਪੁਰ
ਡਾ. ਰਾਮ ਨਿਵਾਸ ਚੌਧਰੀ, ਸਹਾ.ਅਨੁ.ਵਿਗਿਆਨਿਕ.ਆਨੰਦ ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ.ਵਿ.ਵਿ. ਆਨੰਦ, ਗੁਜਰਾਤ

ਸੰਸਥਾਪਕ	-	ਰਾਜਵੀਰ ਸਿੰਘ
ਨਿਦੇਸ਼ਕ	-	ਕੇ. ਨਰੇਸ਼
ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਲਾਹਕਾਰ	-	ਸੰਤੋਸ਼ ਪ੍ਰਤਾਪ
ਸੰਪਾਦਕ	-	ਰਾਜਵੀਰ ਸਿੰਘ
ਸੀਨੀਅਰ ਪੱਤਰਕਾਰ	-	ਵਿਪਿਨ ਮਿਸ਼ਰਾ
ਪੱਤਰਕਾਰ	-	ਵਿਜਾ ਕਾਜ਼ਮੀ
ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਮੁਖੀ	-	ਪ੍ਰਦੀਪਰਾਣਾ
ਵੀਡੀਓ ਐਡੀਟਰ	-	ਅਯੂਜ਼ ਕੁਮਾਰ
ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ	-	ਰਿਤਿਕ ਕੁਮਾਰ
ਚੇਅਰਮੈਨ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ	-	ਰਚਨਾ
ਡਿਪਟੀ ਚੇਅਰਮੈਨ	-	ਫਰਹਾ ਖਾਨ
ਉਪ ਮਹਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ	-	ਆਰਿਫਾ ਖਾਨ
ਪ੍ਰਬੰਧਕ (ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ)	-	ਤਨੂੰ ਸਿੰਘ
ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਐਕਜ਼ੀਕਿਊਟਿਵ	-	ਨਿਸ਼ਾ ਗੁਪਤਾ

ਪੰਜਾਬੀ ਐਡੀਟਰ

ਅਕਾਊਂਟਸ

ਪ੍ਰਸਾਰ ਸਹਾਇਕ

ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਪ੍ਰਬੰਧਕ

ਡਿਜ਼ਾਈਨਿੰਗ

ਆਫਿਸ ਅਸਿਸਟੈਂਟ

- ਮੋਨਿਕਾ ਮਲਹੋਤਰਾ
- ਐਮ ਸਿੰਘੀਕੀ
- ਸਨੀ ਚੌਧਰੀ
- ਮੋਹਿਤ ਸਿੰਘ
- ਸਿਧਾਂਤ ਰਾਣਾ

- ਨਿਸ਼ਾਸ਼ਰਮਾ
- ਸਿਮਰਨ
- ਮਨਪ੍ਰੀਤਕੌਰ
- ਧਰਮੇਂਦਰ ਕੁਮਾਰ
- ਅੰਕਿਤਚੌਧਰੀ
- ਮਮਤਾ

ਵਰਤਮਾਨ ਕ੍ਰਿਸੀ ਸੰਕਟ ਅਤੇ ਆਤਮ ਨਿਰਭਰ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਤਲਾਸ਼

ਦਸਪਾਫਕ ਕਰੀ ਕਰਗਮ ਏ,

ਭਾਰਤ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਕ੍ਰਿਸੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੇਸ਼ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਥੇ ਦੀ ਦੋ-ਤਿਹਾਈ ਆਬਾਦੀ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਰੂਪ ਨਾਲ ਖੇਤੀ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਅੱਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਕ੍ਰਿਸੀ ਖੇਤਰ ਅਨੇਕ ਗੰਭੀਰ ਚੁਨੌਤੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਲਵਾਯੂ ਬਦਲਾਅ, ਬਾਜ਼ਾਰ ਦੀ ਅਸਥਿਰਤਾ, ਲਾਗਤ ਅਤੇ ਲਾਭ ਦਾ ਅਸੰਤੁਲਨ, ਤਕਨੀਕੀ ਅਸਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨੀ ਵਿਚ ਕਮੀ ਜਿਹੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਖੇਤੀ ਨੂੰ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਬਣਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਵਰਤਮਾਨ ਪਰਿਦ੍ਰਿਸ਼ ਨੂੰ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਇਹ ਸਾਫ਼ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕ੍ਰਿਸੀ ਸਿਰਫ ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਗਿਆਨ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਚਲ ਸਕਦੀ, ਸਗੋਂ ਇਸਦੇ ਲਈ ਵਿਗਿਆਨਿਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਅਤੇ ਠੋਸ ਨੀਤੀਗਤ ਸੁਧਾਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਸਮੱਸਿਆ ਜਲਵਾਯੂ ਬਦਲਾਅ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੈ। ਮਾਨਸੂਨ ਹੁਣ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਕਿਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬਾਰਿਸ਼ ਨਾਲ ਫਸਲਾਂ ਬਰਬਾਦ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਕਿਤੇ ਬਾਰਿਸ਼ ਦੀ ਕਮੀ ਕਰਕੇ ਬਿਜਾਈ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਵਧਦੇ ਤਾਪਮਾਨ ਅਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਸੁਕਾ-ਹੜ ਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਮੋਹਨ ਤੇ ਪਾਣੀ ਫੇਰ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਸਚ ਹੈ ਕਿ ਕ੍ਰਿਸੀ ਮੌਸਮ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ, ਪਰ ਹੁਣ ਵਿਗਿਆਨਿਕ ਤਕਨੀਕਾਂ ਅਤੇ ਜਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਖੇਤੀ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਗਈ ਹੈ।

ਦੂਜੀ ਵੱਡੀ ਚਿੰਤਾ ਲਾਗਤ ਅਤੇ ਆਮਦਨੀ ਦਾ ਅਸਮਾਨ ਸੰਤੁਲਨ ਹੈ। ਖਾਦ, ਬੀਜ, ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ, ਡੀਜਲ ਅਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਦੀ ਲਾਗਤ ਲਗਾਤਾਰ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਫਸਲਾਂ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਉਸੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਵਧਦੀਆਂ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਸਮਰਥਨ ਮੁੱਲ ਦਾ ਲਾਭ ਹਰ ਜਗ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਅਤੇ ਜਿਹੜਾ ਮਿਲਦਾ ਵੀ ਹੈ ਉਹ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਛੋਟੇ ਅਤੇ ਸੀਮਾਂਤ ਕਿਸਾਨ ਇਸ ਅਸਮਾਨਤਾ ਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਨਾਲ ਅਕਸਰ ਕਰਜ਼ ਵਿਚ ਫਸ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰੀ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਰਾਹਤ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਪਾਰਦਰਸ਼ਿਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿਸਾਨ ਤਕ ਪਹੁੰਚ ਪਾਉਣਾ ਹਾਲੇ ਵੀ ਇਕ ਚੁਨੌਤੀ ਹੈ।

ਆਧੁਨਿਕ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਤਕਨੀਕ ਖੇਤੀ ਦਾ ਚੇਹਰਾ ਬਦਲ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਡ੍ਰੋਨ ਨਾਲ ਛਿੜਕਾਅ, ਸੈਟੇਲਾਇਟ ਆਧਾਰਿਤ ਮੌਸਮ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਮੋਬਾਇਲ ਐਪ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਤੋਂ ਮੰਡੀ ਭਾਅ ਜਿਹੀਆਂ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਰ ਹਕੀਕਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਗ੍ਰਾਮੀਨ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਇੰਟਰਨੈਟ ਦੀ ਸੀਮਿਤ ਪਹੁੰਚ ਅਤੇ ਸਿਖਲਾਈ ਦੀ ਕਮੀ ਕਰਕੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਕਿਸਾਨ ਇਹਨਾਂ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਤੋਂ ਵੀਚਿਤ ਹਨ। ਆਧੁਨਿਕ ਉਪਕਰਣ ਮਹਿੰਗੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਿਰਫ ਚੁਨੌਤੀ ਵੱਡੇ ਕਿਸਾਨ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਇਸ ਅਸਮਾਨਤਾ ਨੂੰ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਕ੍ਰਿਸੀ ਵਿਚ ਡਿਜ਼ਿਟਲ ਖਾਈ ਹੋਰ ਚੌੜੀ ਹੋ ਜਾਏਗੀ।

ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਫਸਲ ਵੇਚਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਮੰਡੀਆਂ ਵਿਚ ਵਿਚੋਲੀਆਂ ਦਾ ਦਬਦਬਾ, ਸਟੋਰੇਜ ਦੀ ਕਮੀ ਅਤੇ ਪਰਿਵਹਿਨ ਦੀਆਂ ਦਿਕੱਤਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨੀ ਘਟਾ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਵਿਚ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਈ ਵਾਰ ਲਾਗਤ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕੀਮਤ ਤੇ ਫਸਲ ਵੇਚਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਣ ਲਈ ਈ-ਨਾਂ ਜਿਹੀਆਂ ਡਿਜ਼ਿਟਲ ਮੰਡੀਆਂ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਉਪਭੋਗਤਾ ਨਾਲ ਜੋੜਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਵਰਤਮਾਨ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿਚ ਜੈਵਿਕ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਖੇਤੀ ਵੀ ਨਵੇਂ ਆਪਸ਼ਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਉਭਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਰਸਾਇਣਿਕ ਖਾਦ ਅਤੇ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਦੇ ਅੰਧਾਧੁੰਬ ਪ੍ਰਯੋਗ ਨੇ ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਉਪਜਾਊਪਣ ਅਤੇ ਐਨਵਾਇਰਮੈਂਟ ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਹੈ। ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਹੁਣ ਸੋਹਤ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਜੇ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਮਿਲਕੇ ਕੁਦਰਤੀ ਖੇਤੀ, ਫਸਲ ਭਿੰਨਤਾ ਅਤੇ ਜੀਰੋ ਲਾਗਤ ਖੇਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨ ਦੇਣਗੇ ਤਾਂ ਇਹ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨੀ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ ਐਨਵਾਇਰਮੈਂਟ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿਚ ਵੀ ਸਹਾਇਕ ਹੋਵੇਗੀ।

ਨੀਤੀ ਪੱਧਰ ਤੇ ਕੁਝ ਠੋਸ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣਾ ਸਮੇਂ ਦੀ ਮੰਗ ਹੈ। ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਸਮਰਥਨ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਾਰੰਟੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਏ ਤਾਂਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਆਮਦਨੀ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੋਵੇ। ਫਸਲ ਬੀਮਾ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਸਰਲ ਅਤੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਏ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕੁਦਰਤੀ ਆਪਦਾ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਤੁਰੰਤ ਰਾਹਤ ਮਿਲੇ। ਕੋਲਡ ਸਟੋਰੇਜ, ਵੇਅਰਹਾਊਸ ਅਤੇ ਪਰਿਵਹਿਨ ਜਿਹੀਆਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤਾ ਜਾਏ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਤਕਨੀਕੀ ਸਿਖਲਾਈ ਦੇਕੇ ਡਿਜ਼ਿਟਲ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਜਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨੂੰ ਸਰਵਉੱਚ ਪਹਿਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪਾਣੀ ਹੀ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਖੇਤੀ ਦਾ ਆਧਾਰ ਹੈ।

ਕ੍ਰਿਸੀ ਸਿਰਫ ਆਰਥਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ-ਸਾਂਸਕ੍ਰਿਤਿਕ ਧੁਰੀ ਵੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਜਦੋਂ ਕਿਸਾਨ ਕਈ ਚੁਨੌਤੀਆਂ ਨਾਲ ਜੂਝ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਤਦ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ, ਵਿਗਿਆਨਿਕ, ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨ ਮਿਲਕੇ ਸਮਾਧਾਨ ਲੱਭਣ। ਸਾਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਖੇਤੀ ਵਿਵਸਥਾ ਵੱਲ ਵਧਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਹੜਾ ਲਾਭਕਾਰੀ ਹੋਵੇ, ਟਿਕਾਊ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਐਨਵਾਇਰਮੈਂਟ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਵੇ। ਤਦੇ ਭਾਰਤ ਦਾ ਕ੍ਰਿਸੀ ਖੇਤਰ ਆਤਮ ਨਿਰਭਰ ਬਣੇਗਾ ਅਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਭਵਿੱਖ ਦਾ ਆਧਾਰ ਤਿਆਰ ਕਰ ਸਕੇਗਾ।

ਰਾਜਬੀਰ ਸਿੰਘ
ਸੰਪਾਦਕ

ਸੁਨਹਿਰੀ ਰਬੀ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਕਿਰਨ Ziron ਦੇ ਖੇਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ

ਇਸ ਹਾੜੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਲੂ, ਸਰ੍ਹੋਂ, ਗੰਨਾ, ਕਣਕ, ਕਿੰਨੂ ਅਤੇ ਛੋਲਿਆਂ ਨੂੰ
Ziron ਦੇ ਪੰਜ ਤੱਤਾਂ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿਓ

ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਖਾਦ,
ਰਬੀ ਦੀਆਂ ਫ਼ਸਲਾਂ ਦੀਆਂ
ਸਾਰੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰੋ!

www.rmphosphates.com
Toll free: 8956926412

Bharat Certis AgriScience Ltd.

A Group Company of Mitsui & Co., Ltd., Japan

ਆਧੁਨਿਕ ਤਕਨੀਕ ਦਾ ਭਾਰੇਸਾ, ਅਧਿਕ ਉਤਪਾਦਨ ਅਤੇ ਉੱਤਮ ਸੁਰੱਖਿਆ

ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ

ਭਾਰਤ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਕਿਸਾਨ ਐਪ

ਪਲੇ ਸਟੋਰ 'ਤੇ ਡਾਊਨਲੋਡ ਕਰੋ

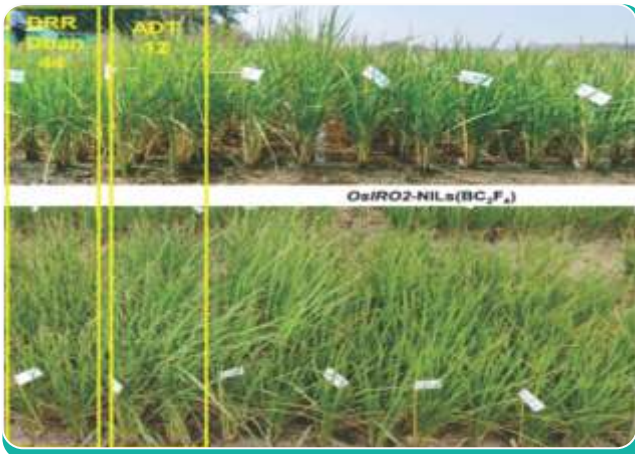
ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੋਦੀ ਵਿਚ ਫਿਰ ਤੋਂ ਜਤਾਇਆ ਵਿਸ਼ਵਾਸ, ਅਮਰੀਕੀ ਦਬਾਅ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਸਖਤ ਰੁਖ਼ ਅਪਨਾਉਣ ਦਾ ਆਗਿ੍ਹਹ

ਪ੍ਰਧਾਨਮੰਤਰੀ ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ ਦੁਆਰਾ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਰਵ ਉਚ ਪਹਿਲ ਦੱਸੇ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਅਦ, ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਮਰਾਵਤੀ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨਮੰਤਰੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੋਹਰਾਇਆ ਅਤੇ ਘਰੇਲੂ ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੀ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਮੰਗ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੜਾ ਰੁਖ਼ ਅਪਨਾਉਣ ਦਾ ਆਹਵਾਨ ਕੀਤਾ। ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਇਕ ਕਿਸਾਨ, ਰਾਮਜਨੇਉਲ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੋਦੀ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟ੍ਰੰਪ ਮੋਦੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਡਰਾਉਂਦੇ।

ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਜਾਹਿਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਕਿਸਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਬਹੁਤ ਵਧਿਆ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਮੋਦੀ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿਚ, ਸਾਡਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਭਾਰਤ ਦੇ ਇਕ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਫਲੇਗਾ ਫੁੱਲੇਗਾ। ਸਾਨੂੰ ਪੂਰਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਮ੍ਰਿਦ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਬਣੇਗਾ। ਇਕ ਦੂਜੇ ਕਿਸਾਨ, ਸੀਤਾ ਰਮੱਇਆ ਹੋਪ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨਮੰਤਰੀ ਮੋਦੀ ਅਤੇ ਮੁੱਖਮੰਤਰੀ ਚੰਦਰਬਾਬੂ ਨਾਇਡੂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਆਸ਼ਾ ਜਾਹਿਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਅਮਰਾਵਤੀ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਰਾਜ ਵਿਚ ਭੂਮੀ ਪੁਲਿੰਗ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਈ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਕੇਂਦਰੀ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਨਿਰਮਲਾ ਸੀਤਾਰਮਣ ਨੇ ਵੀ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਪੋਲਾਵਰਮ ਪਰਿਯੋਜਨਾ ਲਈ ਰਾਜ ਨੂੰ ਅਨੁਦਾਨ ਦੇਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਕਿਸਾਨ ਨੇ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਟ੍ਰੰਪ ਅਤੇ ਆਂਧਰਾ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖਮੰਤਰੀ ਜਗਨ ਮੋਹਨ ਰੇਡੀ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵੀ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਰੇਡੀ ਨੂੰ ਅਪ੍ਰਤਿਆਸ਼ਿਤ ਅਤੇ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਡਰਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੱਸਿਆ। ਐਮਐਸ ਸਵਾਮੀਨਾਥਨ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੰਮੇਲਨ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਧਾਨਮੰਤਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਡੇ ਲਈ ਸਾਡੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਹਿਤ ਸਾਡੀ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੀ ਪਹਿਲ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਕਿਸਾਨਾਂ, ਮਛੁਆਰਿਆਂ ਅਤੇ ਡੇਅਰੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਹਿਤਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਕਦੀ ਸਮਝੌਤਾ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਇਸਦੀ ਭਾਰੀ ਕੀਮਤ ਚੁਕਾਉਣੀ ਪਵੇਗੀ, ਅਤੇ ਮੈਂ ਇਸਦੇ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ। ਭਾਰਤ ਇਸਦੇ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ।

ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਇਹ ਟਿੱਪਣੀ ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਆਈ ਹੈ ਜਦੋਂ ਟ੍ਰੰਪ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਾਮਾਨਾਂ ਤੇ ਟੈਰਿਫ਼ ਨੂੰ ਦੋਗੁਣਾ ਕਰਕੇ 50 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਵਪਾਰ ਵਾਰਤਾ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਬਾਜ਼ਾਰ, ਖਾਸ ਰੂਪ ਨਾਲ ਮੱਕੀ, ਸੋਇਆਬੀਨ ਅਤੇ ਕਪਾਹ, ਤਕ ਪਹੁੰਚ ਵਧਾਉਣ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਭਾਰਤ ਨੇ ਹੁਣ ਤਕ ਘਰੇਲੂ ਆਜੀਵਿਕਾ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਤੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਕਰਕੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਡੇਅਰੀ ਉਤਪਾਦਾਂ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਆਈਆਰਆਰਆਈ ਦੇ ਵਿਗਿਆਨਿਕਾਂ ਨੇ ਸੁੱਕੇ ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਝੋਨੇ ਦੇ ਜੀਨ ਦੀ ਖੋਜ ਕੀਤੀ

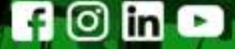
ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਚਾਵਲ ਅਨੁਸੰਧਾਨ ਸੰਸਥਾਨ (ਆਈਆਰਆਰਆਈ) ਦੇ ਵਿਗਿਆਨਿਕਾਂ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਜੀਨ ਵੇਰੀਐਂਟ ਦੀ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਪ੍ਰਜਨਨ ਅਵਸਥਾ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਸਹਿਣਸ਼ੀਲਤਾ ਵਧਾਕੇ ਸੁੱਕੇ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਚਾਵਲ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਨੂੰ ਵਧਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਜਨਨ ਅਵਸਥਾ ਇਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅਵਧੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਜਲ ਦੀ ਕਮੀ ਨਾਲ ਉਪਜ ਵਿਚ ਭਾਰੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਰਨਲ ਆਫ ਐਕਸਪੇਰੀਮੈਂਟਲ ਬਾਇਓਲੋਜੀ ਵਿਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਇਹ ਅਧਿਐਨ, ਜੀਨ OsIRO2 ਦੇ ਇਕ ਅਜਿਹੇ ਵੇਰੀਐਂਟ ਦੀ ਆਸ਼ਾਜਨਕ ਖੋਜ ਤੇ ਰੋਸ਼ਨੀ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਵਿਆਪਕ ਰੂਪ ਨਾਲ ਉਗਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਕਿਸਮ DRR ਝੋਨਾ 44 ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੇ ਪ੍ਰਬਲ ਸ਼ਮਤਾ ਵਿਖਾਈ।

ਆਈਆਰਆਰਆਈ ਦੀ ਵਿਗਿਆਨਿਕ ਡਾ. ਪਲੱਵੀ ਸਿਨਹਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਖੋਜ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਤੋਂ, ਸ਼ੋਧਕਰਤਾ ਹੁਣ ਬੇਹਤਰ ਚਾਵਲ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਕਮੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਟੀਕਤਾ ਨਾਲ ਝੋਲ ਸਕਣ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਚ ਪੈਦਾਵਾਰ ਵੀ ਬਣਾਏ ਰੱਖ ਸਕਣ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਲਈ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਬੇਹਤਰ ਫਸਲ ਅਤੇ ਬੇਹਤਰ ਲਚੀਲਾਪਨ ਹੈ, ਖਾਸਕਰ ਜਦੋਂ ਜਲਵਾਯੂ ਬਦਲਾਅ ਤੇਜ਼ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਲਈ, ਟੀਮ ਨੇ ਵਿਸ਼ਿਸ਼ਟ ਜੀਨ ਵੇਰੀਐਂਟ ਵਾਲੀਆਂ ਚਾਵਲ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਜਾਤੀਆਂ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਤਮ ਹੈਪਲੋਟਾਈਪ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਪਰੀਖਣ ਮੂਲ ਜਨਕ (DRR ਝੋਨਾ 44) ਅਤੇ ਦਾਤਾ ਜਨਕ (ADT 12) ਦੋਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਈ ਖੇਤਰ ਪਰੀਖਣਾਂ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਕੁਲ ਮਿਲਾਕੇ, ਭਿੰਨ ਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਵਧਦੇ ਮੌਸਮਾਂ ਵਿਚ 450 ਚਾਵਲ ਪ੍ਰਜਾਤੀਆਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਰਿਸਰਚਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਸੁੱਕਾ ਸਹਿਣਸ਼ੀਲਤਾ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਲੱਛਣਾਂ ਤੋਂ 67 ਆਨੁਵੰਸ਼ਿਕ ਸੰਬੰਧ ਪਾਏ ਅਤੇ ਪ੍ਰਜਨਨ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਵਿਚ ਪਹਿਲ ਦੇਣ ਲਈ ਦਸ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਜੀਨਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ। OsIRO2 ਜੀਨ ਵੇਰੀਐਂਟ ਖਾਸ ਰੂਪ ਨਾਲ ਉਲੇਖਣਯੋਗ ਸੀ।

ਆਈਆਰਆਰਆਈ ਦੇ ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆ ਖੇਤਰੀ ਪ੍ਰਜਨਨ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਡਾ. ਵਿਕਾਸ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨੱਤ ਆਨੁਵੰਸ਼ਿਕ ਉਪਕਰਣਾਂ ਦਾ ਉਪਯੋਗ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲਕੇ ਕੰਮ ਕਰਕੇ, ਅਸੀਂ ਜੀਨੋਮ ਦੇ ਉਹਨਾਂ ਸਟੀਕ ਹਿੱਸਿਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸਕਸ਼ਮ ਹੋਏ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਚਾਵਲ ਨੂੰ ਸੁੱਕੇ ਤੋਂ ਬਚਣ ਵਿਚ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸਨਾਲ ਪ੍ਰਜਨਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਬੇਹਤਰ ਕਿਸਮਾਂ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਇਕ ਸਪਸ਼ਟ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਿਕ ਲਕਸ਼ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।

Organized By

Radeecal
communications

नई कृषि तकनीक के लिए विशाल प्रदर्शन

गुजरात का
नंबर 1
कृषि-प्रदर्शन

विशेष आकर्षण

लाइव पशु स्पर्धा
एवं पशु प्रदर्शनी

पोल्ट्री पेवेलियन
(हॉल नंबर 12 में)

14th Agri Asia®

Asia's Prime Exhibition On Agriculture Technology

१८-१९-२० सितम्बर २०२५

हेलीपैड एग्जिबिसन सेन्टर, गांधीनगर, गुजरात

250+
प्रदर्शक

1,25,000+
विजिटर्स की कुल संख्या

100+
डीलर्स भारत भर में

500+
प्रतिनिधि

20+
सम्मेलन चक्रा

50+
अंतर्राष्ट्रीय स्वरीदार

अपना स्टॉल अभी बुक करें

In Association
with

Supported By

Conference
Partner

Concurrent Events

+91 91738 26807

E: agriasia@agriasia.in | W: www.agriasia.in

ਅਰਹਰ ਵਿਚ ਬਾਂਝਪਨ ਮੋਜ਼ੇਕ ਰੋਗ ਪ੍ਰਤੀਰੋਧਕਤਾ ਲਈ ਨਵੇਂ ਜੀਨ ਦੀ ਖੋਜ

ਭਾਰਤੀ ਕਿਸਾਨ ਬਾਂਝਪਨ ਮੋਜ਼ੇਕ ਰੋਗ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀ ਅਰਹਰ ਦੀ ਉਪਜ ਦਾ 90% ਤਕ ਨੁਕਸਾਨ ਚੁੱਕ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਇਕ ਅਧਿਐਨ ਵਿਚ, ਡਾ. ਮਨੀਸ਼ ਕੇ ਪਾਂਡੇ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਵਿਗਿਆਨਿਕ- ਜੀਨੋਮਿਕਸ, ਪ੍ਰੀ- ਬ੍ਰੀਡਿੰਗ ਅਤੇ ਬਾਇਓਇਨਫਾਰਮੈਟਿਕਸ, ਆਈਸੀਆਰਆਈਐਸਏਟੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਰਿਸਰਚਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਇਕ ਟੀਮ ਨੇ ਆਈਸੀਏਆਰ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ- ਭਾਰਤੀ ਦਲਹਣ ਅਨੁਸੰਧਾਨ ਸੰਸਥਾਨ ਸੰਸਥਾਨ (ਆਈਆਈਪੀਆਰ, ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼), ਡਾ. ਰਾਜੇਂਦਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕੋਂਦਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਸੰਸਥਾਨ (ਆਈਆਈਪੀਆਰ, ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼), ਡਾ. ਰਾਜੇਂਦਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕੋਂਦਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ (ਆਰਪੀਸੀਏਜੂ, ਬਿਹਾਰ) ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਅਨੁਸੰਧਾਨ ਸੰਸਥਾਨ (ਆਈਏਆਰਆਈ ਅਸਾਮ) ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲਕੇ ਇਕ ਪ੍ਰਤੀਰੋਧੀ ਜੀਨ, ਸੀਸੀਐਸਐਮਡੀ04, ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਹੜੀ ਬਾਂਝਪਨ ਮੋਜ਼ੇਕ ਰੋਗ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਰੋਧ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੈ। ਉਨੱਤ ਜੀਨੋਮਿਕਸ, ਫੋਨੋਮਿਕਸ ਅਤੇ ਉਚ ਸ਼ਕਤੀ ਕੰਪਿਊਟੇਸ਼ਨਲ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦਾ ਉਪਯੋਗ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਟੀਮ ਨੇ 'ਆਸ਼ਾ' (ਆਈਸੀਪੀਐਲ 87119) ਵਿਚ ਸੀਸੀਐਸਐਮਡੀ04 ਦੀ ਖੋਜ ਕੀਤੀ, ਜਿਹੜੀ ਵਿਆਪਕ ਰੂਪ ਨਾਲ ਉਗਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ, ਆਈਸੀਆਰਆਈਐਸਏਟੀ- ਪ੍ਰਜਨਿਤ ਅਰਹਰ ਦੀ ਇਕ ਕਿਸਮ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਐਸਐਮਡੀ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਪ੍ਰਤੀਰੋਧੀ ਹੈ। ਇਹ ਜੀਨ ਐਸਐਮਡੀ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਉਚ ਪੱਧਰ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਰੋਧਕ ਸ਼ਮਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪੂਰੇ ਏਸ਼ੀਆ ਵਿਚ ਅਰਹਰ ਦੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਟਿਕਾਊ ਪੈਦਾਵਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਨਵੀਂ ਆਸ਼ਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਆਈਸੀਆਰਆਈਐਸਏਟੀ ਦੇ ਮਹਾਨਿਦੇਸ਼ਕ ਡਾ. ਹਿਮਾਂਸ਼ੂ ਪਾਠਕ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਐਸਐਮਡੀ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨੂੰ ਵੇਖਦੇ ਹੋਏ, ਆਈਸੀਆਰਆਈਐਸਏਟੀ ਅਤੇ ਆਈਸੀਏਆਰ ਦੇ ਰਿਸਰਚਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਇਹ ਇਕ ਇਤਿਹਾਸਿਕ ਖੋਜ ਹੈ। ਪਛਾਣੇ ਗਏ ਆਨੁਵੰਸ਼ਿਕ ਰੂਪਾਂਤਰ, ਜੀਨ ਅਤੇ ਮਾਰਕਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪ੍ਰਤੀਰੋਧੀ ਅਰਹਰ ਦੀਆਂ ਕਸਮਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਜਨ ਦੀਆਂ ਅਪਾਰ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਨਵੀਂ ਖੋਜ ਅਰਹਰ ਵਿਚ ਐਸਐਮਡੀ ਪ੍ਰਤੀਰੋਧ ਦੇ ਜੀਨੋਮਿਕ ਪਹਿਲੂਆਂ ਤੇ ਰੋਸ਼ਨੀ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਅਧਿਐਨ ਦੋ ਲੋਕਪ੍ਰਿਅ ਕਿਸਮਾਂ, "ਆਸ਼ਾ" ਅਤੇ "ਮਾਰੂਤੀ" ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਵਿਚ ਜੀਨੋਮ ਦਾ ਉਪਯੋਗ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਲੜੀਵਾਰ ਐਸਐਮਡੀ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਰੋਧੀ ਅਤੇ ਅਤਿਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਹਨ, ਨਾਲ ਹੀ ਇਕ ਆਨੁਵੰਸ਼ਿਕ ਆਬਾਦੀ ਤੋਂ ਚੁਨਿੰਦਾ ਨਮੂਨਿਆਂ ਦਾ ਵੀ ਉਪਯੋਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਚਰਮ ਲੱਛਣ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅਧਿਐਨ ਵਿਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਪੌਦਿਆਂ ਵਿਚ ਐਸਐਮਡੀ ਪ੍ਰਤੀਰੋਧ ccsmd04 ਜੀਨ ਦੁਆਰਾ ਕੰਟਰੋਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਇਕ ਨਿਸ਼ਕ੍ਰਿਅਤਾ/ਆਕਸਿਨ- ਸੰਬੰਧਿਤ ਪ੍ਰੋਟੀਨ ਦਾ ਉਤਪਾਦਕ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਅਤਿਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਲਾਇਨਾਂ ਵਿਚ ਚਾਰ ਫ੍ਰੇਮਸਿਫਟ ਉਤਪਰਿਵਰਤਨਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਜਿਹੜੀ ਨਿਸ਼ਕ੍ਰਿਅਤਾ/ਆਕਸਿਨ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪ੍ਰੋਟੀਨ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਡਾ. ਮਨੀਸ਼ ਕੇ. ਪਾਂਡੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਕ ਪ੍ਰਤੀਰੋਧੀ ਜੀਨ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਐਸਐਮਡੀ ਪ੍ਰਤੀਰੋਧ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਚਾਰ ਕਾਰਜਾਤਮਕ ਇਨਡੋਲ ਮਾਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਮਾਰਕਰਾਂ ਦਾ ਉਪਯੋਗ ਹੁਣ ਅਰਹਰ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਜਨਨ ਸੰਤਤੀਆਂ ਦੀ ਸਕ੍ਰੀਨਿੰਗ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂਕਿ ਐਸਐਮਡੀ ਪ੍ਰਤੀਰੋਧ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਹ ਜੀਨ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜੀਨ ਸੰਪਾਦਨ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਤੋਂ ਆਨੁਵੰਸ਼ਿਕ ਸੁਧਾਰ ਲਈ ਵੀ ਮੁੱਲਵਾਨ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਵਾਇਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿਚ ਤੇਜ਼ੀ, ਐਫਪੀਓ ਬੇਹਤਰ ਮੁੱਲ ਪਾਉਣ ਲਈ ਉਤਸੁਕ

ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਜਿਨਸਾਂ ਦਾ ਵਾਇਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਲਗਾਤਾਰ ਪ੍ਰਗਤੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਐਕਸਚੇਂਜ ਦੇ ਆਂਕੜਿਆਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ 26 ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਤਿਮਾਹੀ ਵਿਚ, 11.6 ਲੱਖ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ 702 ਕਿਸਾਨ ਉਤਪਾਦਕ ਸੰਗਠਨਾਂ (ਐਫਪੀਓ) ਨੇ ਐਨਸੀਡੀਐਕਸ ਤੇ ਕਪਾਹ, ਜੀਰਾ, ਅਰੰਡੀ, ਧਨਿਆ, ਹਲਦੀ, ਅਰੰਡੀ, ਕਪਾਹ ਦੇਬੀਜ ਦੀ ਖਲੀ ਅਤੇ ਗਾਰਡ ਬੀਜਾਂ ਜਿਹੀਆਂ ਕਈ ਜਿਨਸਾਂ ਵਿਚ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਮੋਡਿਟੀ ਐਕਸਚੇਂਜ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਤੋਂ ਵਿਕਰੀ ਨਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਵਪਾਰ ਦਾ ਔਪਚਾਰੀਕਰਣ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਭੁਗਤਾਨ ਐਫਪੀਓ ਦੇ ਬੈਂਕ ਖਾਤਿਆਂ ਵਿਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਾਮੂਹਿਕ ਰੂਪ ਨਾਲ ਕਿਸਾਨ ਮੈਂਬਰਾਂ ਤੋਂ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਖਰੀਦ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ 2025 ਵਿਚ ਕੁਲ 2.25 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਵਿਕ੍ਰਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿਚੋਂ, ਇਸ ਸਮੂਹ ਨੇ ਐਨਸੀਡੀਐਕਸ ਤੇ 1.5 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਮੁੱਲ

ਦੀਆਂ ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਵਸਤੂਆਂ ਵੇਚੀਆਂ। ਚਾਲੂ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ ਵਿਚ ਇਸ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਤੇ 4 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਲਕਸ਼ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਤਿਮਾਹੀ ਵਿਚ 750 ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਸ ਗਰੁੱਪ ਨੇ ਐਨਸੀਡੀਐਕਸ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਤੇ 1.5 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਮੁੱਲ ਦੀਆਂ ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ-ਵਸਤੂਆਂ ਵੇਚੀਆਂ ਹਨ।

ਕਿਸਾਨ ਗਰੁੱਪਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਵਪਾਰ ਲਈ ਹੋਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਸਤੂਆਂ ਨੂੰ ਖੋਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਤੀਭੂਤੀ ਅਤੇ ਵਿਨਿਯਮ ਬੋਰਡ ਨੇ ਸੱਤ ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਵਸਤੂਆਂ- ਝੋਨਾ (ਗੈਰ-ਬਾਸਮਤੀ), ਕਣਕ, ਚਨਾ, ਸਰ੍ਹੋਂ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਡੇਰੀਵੇਟਿਵ, ਸੋਇਆਬੀਨ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਡੇਰੀਵੇਟਿਵ, ਕੱਚਾ ਪਾਮ ਤੇਲ ਅਤੇ ਮੂੰਗ ਦੇ ਡੇਰੀਵੇਟਿਵ ਅਨੁਬੰਧਾਂ ਵਿਚ ਵਪਾਰ ਦੇ ਨਿਲੰਬਨ ਨੂੰ 31 ਮਾਰਚ, 2026 ਤਕ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ 2025 ਵਿਚ, 340 ਐਫਪੀਓ ਨੇ 10 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦਾ ਵਿਕਰੀ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ 1100 ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਿਸਾਨ ਗਰੁੱਪਾਂ ਨੇ 10 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। 1 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੀ ਕਮਾਈ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਕਿਸਾਨ ਸਮੂਹਾਂ ਦਾ ਕੁਲ ਕਾਰੋਬਾਰ 15,282 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰ ਗਿਆ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਛੱਤ ਸਹੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ
ਮੌਸਮ ਨਾਲ ਫ਼ਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ

↑CHARMINAR
birlanu

BUILD YOUR
WORLD

ਅਲਟ੍ਰਾਕੂਲ ਫਾਇਬਰ
ਸੀਮੈਂਟ ਰੁਫਸ

ਤਾਪਮਾਨ ਵਿੱਚ 8°C* ਤਕ ਦੀ ਕਮੀ
ਸੂਰਜੀ ਪਰਾਵਰਤਨ ਸੂਚਕਾਂਕ (SRI) 99**
ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਜ਼ਬੂਤ ਅਤੇ ਟਿਕਾਊ

1800 425 425 99 | customer.care@birlanu.com | www.birlanu.com

*SRI ਅਤੇ ਅੰਦਰ ਦੇ ਤਾਪਮਾਨ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਚਾਹਤੀ ਤਾਪਮਾਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। **ਪ੍ਰਤਿਸ਼ਠਿਤ ਭਾਰਤੀ ਇਮਾਰਤ ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ ਖੋਜ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ ਵਿੱਚ ਟੈਸਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਐਮਐਸਪੀ ਤੇ ਸਮਿਤੀ ਦੀ ਹੁਣ ਤਕ 45 ਬੈਠਕਾਂ ਪੂਰੀਆਂ- ਸ਼ਿਵਰਾਜ ਸਿੰਘ ਚੌਹਾਨ

ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਮੰਤਰੀ ਸ਼ਿਵਰਾਜ ਸਿੰਘ ਚੌਹਾਨ ਨੇ ਰਾਜਸਭਾ ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਾਬਕਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਸਕੱਤਰ ਸੰਜੇ ਅਗਰਵਾਲ ਦੀ ਚੇਅਰਮੈਨਸ਼ਿਪ ਵਾਲੀ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਸਮਰਥਨ ਮੁੱਲ (ਐਮਐਸਪੀ) ਸਮਿਤੀ ਦੀਆਂ ਹੁਣ ਤਕ 45 ਬੈਠਕਾਂ ਹੋ ਚੁਕੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਸਮਿਤੀ ਜੁਲਾਈ 2022 ਵਿਚ ਗਠਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਾਂਨੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਤਿੰਨ ਵਿਵਾਦਸਪਦ ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਂਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਮਿਤੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕਰਨ ਦੇ ਅੱਠ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ। ਚੌਹਾਨ ਨੇ ਉਚ ਸਦਨ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਲਿਖਿਤ ਉਤਰ ਵਿਚ ਕਿਹਾ, ਕੁਲ ਮਿਲਾਕੇ ਹੁਣ ਤਕ 39 ਉਪ ਸਮਿਤੀਆਂ/ਉਪ ਸਮੂਹਾਂ ਦੀਆਂ ਬੈਠਕਾਂ ਸਮੇਤ 45 ਬੈਠਕਾਂ ਹੋ ਚੁਕੀਆਂ ਹਨ।

ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਤਕ ਐਮਐਸਪੀ ਦਾ ਪੂਰਾ ਲਾਭ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਬੱਧ ਹੈ।

ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਮਿਤੀ ਦਾ ਗਠਨ ਐਮਐਸਪੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਸਰਦਾਰ ਅਤੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਸੁਝਾਅ ਦੇਣ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇਸਦੇ ਇਲਾਵਾ, ਸਮਿਤੀ ਨੂੰ ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਲਾਗਤ ਅਤੇ ਮੁੱਲ ਆਯੋਗ (ਸੀਏਸੀਪੀ) ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਵਾਏਤਤਾ ਦੇਣ ਦੀ ਵਿਹਾਰਿਕਤਾ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਹੋਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਿਗਿਆਨਿਕ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਤਰੀਕਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਉਚ ਮੁੱਲ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ, ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਬਦਲਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਵਿਪਨਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਝਾਅ ਦੇਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੌਂਪੀ ਹੈ।

ਸਮਿਤੀ ਕੁਦਰਤੀ ਖੇਤੀ ਅਤੇ ਫਸਲ ਭਿੰਨਤਾ ਦੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਤੇ ਵੀ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦੇ ਬਾਅਦ ਤੋਂ, ਸਮਿਤੀ ਇਹਨਾਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਮੁੱਦਿਆਂ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਲਾਗੂਕਰਣ ਯੋਗ ਸੁਝਾਅ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਯਮਿਤ ਬੈਠਕਾਂ ਕਰਦੀ ਰਹੀ ਹੈ।

ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਅਦ, ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਲਾਗਤ ਅਤੇ ਮੁੱਲ ਆਯੋਗ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਲਈ 22 ਅਧਿਦੇਸ਼ਿਤ ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਫਸਲਾਂ ਲਈ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਸਮਰਥਨ ਮੁੱਲ ਤੈਅ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਵਿਗਿਆਨ ਕੇਂਦਰ, ਦਿੱਲੀ ਦੁਆਰਾ ਵਰਮੀ ਕੰਪੋਸਟ ਉਤਪਾਦਨ ਤੇ ਵਪਾਰੀਕਰਣ ਸਿਖਲਾਈ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਪੂਰਾ ਹੋਇਆ

ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਵਿਗਿਆਨ ਕੇਂਦਰ, ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਤਤਵਾਧਾਨ ਵਿਚ ਕੋਚੂਆ ਖਾਦ (ਵਰਮੀ ਕੰਪੋਸਟ) ਉਤਪਾਦਨ ਤਕਨੀਕੀ ਵਿਸ਼ੇ ਤੇ ਇਕ ਵਪਾਰੀਕਰਣ ਸਿਖਲਾਈ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਸਿਖਲਾਈ ਵਿਚ ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਨੇੜਲੇ ਰਾਜਾਂ ਤੋਂ ਆਏ ਕੁਲ 22 ਪ੍ਰਤੀਭਾਗੀਆਂ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਵਿਗਿਆਨ ਕੇਂਦਰ, ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਡਾ. ਡੀ.ਕੇ.ਰਾਣਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਆਪਣੇ ਉਦਘਾਟਨ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿਚ ਡਾ. ਰਾਣਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਭਾਰਤ ਇਕ ਨੌਜੁਆਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੇਸ਼ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਨੌਜੁਆਨ ਗ੍ਰਾਮੀਨ ਖੇਤਰਾਂ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਤੋਂ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਚ ਵਰਮੀ ਕੰਪੋਸਟ ਉਤਪਾਦਨ ਨਾ ਸਿਰਫ ਜੈਵਿਕ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਖੇਤੀ ਨੂੰ ਵਧਾਵਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਸਾਧਨ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਸਵੈ-ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਲਈ

ਵੀ ਇਕ ਉਤਕ੍ਰਿਸ਼ਟ ਆਪਸ਼ਨ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਡਾ. ਰਾਣਾ ਨੇ ਰਸਾਇਣਿਕ ਉਰਵਰਕਾਂ ਦੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਉਪਯੋਗ ਨਾਲ ਸੇਹਤ ਤੇ ਪੈਣ ਵਾਲੇ ਦੁਸ਼ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਵੱਲ ਵੀ ਪ੍ਰਤੀਭਾਗੀਆਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਿਆ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਰਸਾਇਣਾਂ ਦੇ ਅੰਸ਼ ਭੋਜਨ ਉਤਪਾਦਾਂ ਵਿਚ ਮਿਲਣ ਨਾਲ ਮਨੁੱਖੀ ਸੇਹਤ ਤੇ ਬੁਰਾ ਅਸਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਉਲਟ, ਕੋਚੂਆ ਖਾਦ ਦੇ ਉਪਯੋਗ ਨਾਲ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਉਪਜਾਊਪਣ ਬਣਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਅਤੇ ਪੌਸ਼ਕ ਉਤਪਾਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਜੈਵਿਕ ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ, ਉਪਯੋਗਿਤਾ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਚੀਰਘਕਾਲਿਕ ਲਾਭਾਂ ਤੇ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਰੋਸ਼ਨੀ ਪਾਈ ਅਤੇ ਸਭ ਪ੍ਰਤੀਭਾਗੀਆਂ ਨੂੰ ਵਰਮੀ ਕੰਪੋਸਟ ਉਤਪਾਦਨ ਨੂੰ ਇਕ ਵਪਾਰਿਕ ਮੌਕੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਅਪਨਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ।

ਸਿਖਲਾਈ ਦਾ ਸਮਾਪਨ ਅਤੇ ਮੁਲਾਂਕਨ-

ਸਿਖਲਾਈ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਦਿਨ ਪ੍ਰਤੀਭਾਗੀਆਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਿਆ ਲਈ ਗਈ। ਸਿਖਲਾਈਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਸਿਖਲਾਈ ਦੀ ਉਪਯੋਗਿਤਾ, ਪ੍ਰਯੋਗਿਕ ਸੈਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਸਪੈਸ਼ਲਿਸਟਾਂ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਦੀ ਸਰਾਹਨਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਵਰਮੀ ਕੰਪੋਸਟ ਨੂੰ ਸਵੈਰੋਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਅਪਨਾਉਣ ਦੀ ਰੁਚੀ ਜਤਾਈ।

ਟ੍ਰੰਪ ਦੀਆਂ ਟੈਰਿਫ ਧਮਕੀਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਭਾਰਤ-ਅਮਰੀਕਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਵਪਾਰ ਉੱਚ ਪੱਧਰ ਤੇ

ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਵਿਚ ਵਪਾਰ ਵਾਰਤਾ ਵਿਚ ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਰੁਕਾਵਟ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਇਹ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹੋਣਗੇ ਕਿ ਦੋਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਇਸੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਵਪਾਰ ਅਸਰ ਵਿਚ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸਾਲ ਇਹ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਰਿਕਾਰਡ ਬਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। 2025 ਵਿਚ ਜਨਵਰੀ ਤੋਂ ਜੂਨ ਦੀ ਅਵਧੀ ਵਿਚ, ਭਾਰਤ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ 1693.2 ਮਿਲਿਅਨ ਡਾਲਰ ਮੁੱਲ ਦੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦਾ ਆਯਾਤ ਕੀਤਾ, ਜਿਹੜਾ 2024 ਦੀ ਇਸੇ ਅਵਧੀ ਵਿਚ ਖਰੀਦੇ ਗਏ ਆਯਾਤ (+1135.8 ਮਿਲਿਅਨ) ਤੋਂ ਲਗਭਗ 49.1% ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਸਮੇਂ, ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਨਿਰਯਾਤ ਵੀ 24.1% ਵਧਕੇ 2024 ਦੀ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ 2798.9 ਮਿਲਿਅਨ ਡਾਲਰ ਤੋਂ 2025 ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ 3472.7 ਮਿਲਿਅਨ ਡਾਲਰ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਹ ਆਂਕੜੇ ਸਪਸ਼ਟ ਰੂਪ ਨਾਲ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਦੋਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਵਸਤੂਆਂ ਦਾ ਵਪਾਰ ਫਲ ਫੁੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਤੇ 50 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਟੈਰਿਫ ਲਾਉਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਵੀ, ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਨਾਲ ਵਪਾਰ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟ੍ਰੰਪ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਵਸਤੂਆਂ ਤੇ ਆਯਾਤ ਸ਼ੁਲਕ ਦੋਗੁਣਾ ਕਰਕੇ 50 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸਦਾ ਪੂਰਾ ਅਸਰ ਹਾਲੇ ਦਿਖਣਾ ਬਾਕੀ ਹੈ, ਪਰ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਸੰਕੇਤ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਦੋਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਵਪਾਰ ਹਾਲੇ ਵੀ ਰਿਕਾਰਡ ਉਚਾਈ ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਦੀ ਰਾਹ ਤੇ ਹੈ। ਜੇ ਇਹ ਵਾਧਾ ਜਾਰੀ ਰਿਹਾ ਤਾਂ ਇਸ ਸਾਲ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਨਿਰਯਾਤ 7.7 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਆਈਈ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ 2025 ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਨੂੰ 3.5 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮੁੱਲ ਦੀਆਂ ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਵਸਤੂਆਂ ਦਾ ਨਿਰਯਾਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਨਿਰਯਾਤ ਟ੍ਰੀ ਨਟਸ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ਬਦਾਮ ਅਤੇ ਪਿਸਤਾ ਹਨ। 2024 ਵਿਚ ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਮੁੱਲ 1.1 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੀ ਅਤੇ 2025 ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਛਮਾਹੀ ਵਿਚ ਇਸ ਵਿਚ 42.8 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦਾ ਹੋਰ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਦੂਜੀਆਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਵਸਤੂਆਂ ਵਿਚ ਇਥੇਨਾਲ, ਸੋਇਆਬੀਨ ਤੇਲ ਅਤੇ ਕਪਾਹ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਭਾਰਤ ਨੂੰ 42 ਕਰੋੜ ਡਾਲਰ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮੁੱਲ ਦਾ ਇਥੇਨਾਲ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ, ਜਿਸਦਾ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਹਿੱਸਾ ਦਵਾਈਆਂ ਅਤੇ ਰਸਾਇਣਾਂ ਜਿਹੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿਚ ਇਸਤੇਮਾਲ ਹੋਇਆ। ਅਮਰੀਕਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਇੰਧਨ ਮਿਸ਼ਰਣ ਲਈ ਇਥੇਨਾਲ ਦੇ ਆਯਾਤ ਦੀ ਵੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਵੇ, ਪਰ ਭਾਰਤ ਨੇ ਇਸਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਹੀਂ ਜਤਾਈ। ਭਾਰਤ ਆਨੁਵੰਸ਼ਿਕ ਰੂਪ ਨਾਲ ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਮੱਕੀ ਅਤੇ ਸੋਇਆਬੀਨ ਦਾ ਆਯਾਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਵੀ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਹਨਾਂ ਦਾ ਨਿਰਯਾਤ ਅਮਰੀਕਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸਬਜ਼ੀ ਬੀਜ ਵਪਾਰ 2030 ਤਕ 970 ਮਿਲਿਅਨ ਡਾਲਰ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ

2024 ਵਿਚ 8.45 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਦੇ ਮੁੱਲ ਵਾਲਾ ਵੈਸ਼ਵਿਕ ਸਬਜ਼ੀ ਬੀਜ ਬਾਜ਼ਾਰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਿਸਤਾਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਪੈਸ਼ਲਿਸਟਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਇਸਦਾ ਅਗਲਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕੇਂਦਰ ਬਣਨ ਦੀ ਵਧਿਆ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਹੈ, ਬਸ਼ਰਤੇ ਸਹੀ ਨੀਤੀਆਂ ਬਣਾਈਆਂ ਜਾਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ। ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੰਮੇਲਨ ਸਪੈਸ਼ਲਿਸਟਾਂ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੌਦਿਕ ਸੰਪਦਾ ਅਧਿਕਾਰ (ਆਈਪੀਆਰ) ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜੈਵ ਤਕਨੀਕੀ ਦੇ ਉਪਯੋਗ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਨੀਤੀਗਤ ਸਮਰਥਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਨਾਲ ਭਾਰਤੀ ਸਬਜ਼ੀ ਬੀਜ ਬਾਜ਼ਾਰ 2023-24 ਦੇ 74 ਕਰੋੜ ਡਾਲਰ ਤੋਂ ਵਧਕੇ 2030 ਤਕ 97 ਕਰੋੜ ਡਾਲਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ 4.6 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੇ ਚੱਕਰਵਾਧੇ ਸਾਲਾਨਾ ਦਰ (ਸੀਏਜੀਆਰ) ਤੋਂ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨ ਕਲਿਆਣ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਆਯੁਕਤ ਡਾ. ਪੀ.ਕੇ.ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਾਗਵਾਨੀ, ਖਾਸ ਰੂਪ ਨਾਲ ਸਬਜ਼ੀ ਉਤਪਾਦਨ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਦਾ ਉਦੇ, ਸਮ੍ਰਿਦ

ਜਰਮਪਲਾਜ਼ਮ, ਭਿੰਨ ਵਿਕਾਸ ਹਾਲਾਤਾਂ, ਅਨੁਸੰਧਾਨ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ, ਅਨੁਸੰਧਾਨ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਨਵਾਚਾਰਾਂ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀਅਤੇ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਸੰਸਥਾਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਰਣਨੀਤਿਕ ਨਿਵੇਸ਼ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੈ। ਬੀਜ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਅਨੁਸੰਧਾਨ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ, ਸੰਕਰ ਬੀਜਾਂ ਨੂੰ ਅਪਨਾਉਣ ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਨ-ਆਧਾਰਿਤ ਬੀਜ ਉਦਯੋਗ ਵੱਲ ਰੁਝਾਨ ਕਰਕੇ ਬਾਗਵਾਨੀ ਹਾਸੀਏ ਨਾਲ ਮੁੱਖਧਾਰਾ ਵਿਚ ਆ ਗਈ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ ਸਾਡੀ ਵੈਸ਼ਵਿਕ ਸ਼ਮਤਾ ਦਾ ਹਾਲੇ ਵੀ ਕਾਫੀ ਤਕ ਦੋਹਨ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਭਾਰਤੀ ਬੀਜ ਉਦਯੋਗ ਮਹਾਸੰਘ (ਐਫਐਸਆਈਆਈ) ਦੁਆਰਾ ਰਾਜਧਾਨੀ ਵਿਚ ਆਯੋਜਿਤ “ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਵੈਸ਼ਵਿਕ ਬੀਜ ਕੇਂਦਰ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਸਬਜ਼ੀ ਬੀਜ ਖੇਤਰ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ” ਨਾਮਕ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੰਮੇਲਨ ਵਿਚ ਸੀਨੀਅਰ ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ, ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਵਿਗਿਆਨਿਕਾਂ, ਬੀਜ ਉਦਯੋਗ ਦੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਨੀਤੀ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਨਿਯਮਕ ਬਾਧਾਵਾਂ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਨਿਰਯਾਤ ਸ਼ਮਤਾ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨ ਦੇ ਤਰੀਕਿਆਂ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਕੀਤਾ। ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨ ਕਲਿਆਣ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਸੰਯੁਕਤ ਸਕੱਤਰ (ਬੀਜ) ਅਜੀਤ ਕੁਮਾਰ ਸਾਹੂ, ਆਈਏਐਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦਾ ਬੀਜ ਖੇਤਰ ਇੱਕ ਨਿਰਨਾਇਕ ਮੌਕੇ ਤੇ ਹੈ। ਮੰਤਰਾਲਾ ਲਾਇਸੈਂਸਿੰਗ ਨੂੰ ਸੁਵਿਵਸਥਿਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਵਿਗਿਆਨ-ਆਧਾਰਿਤ ਨਿਯਮਕ ਸੁਧਾਰ ਲਾਗੂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਵਿਗਿਆਨ ਆਧਾਰਿਤ ਨਿਯਮਕ ਸੁਧਾਰ ਲਾਗੂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਦਮ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਣ ਕਿਊਆਰ-ਕੋਡ-ਆਧਾਰਿਤ ਟ੍ਰੇਸੇਬਿਲਿਟੀ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ, ਉਚ-ਗੁਣਵੱਤਾ ਵਾਲੇ ਬੀਜ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਫਸਲ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨ, ਪੈਦਾਵਾਰ ਵਿਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨਕਲੀ ਇਨਪੁਟ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਵਿਚ ਮਦਦ ਮਿਲੇਗੀ।

ਭਾਰਤ ਨੇ 27.22 ਕਰੋੜ ਬੋਤਲਾਂ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਸ਼ਮਤਾ ਵਾਲੇ 7 ਨੈਨੋ ਯੂਰਿਆ ਯੂਨਿਟ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ

ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿਚ ਨੈਨੋ ਉਰਵਰਕ ਯੂਨਿਟਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਵਿਚ ਸਿੱਧੇ ਰੂਪ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮਿਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਰਵਰਕ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੁਲ 7 ਨੈਨੋ ਯੂਰਿਆ ਯੂਨਿਟ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿਚ ਸੰਚਾਲਿਤ ਇਹਨਾਂ ਸਭ ਨੈਨੋ ਯੂਰਿਆ ਯੂਨਿਟਾਂ ਦੀ ਕੁਲ ਉਤਪਾਦਨ ਸ਼ਮਤਾ 27.22 ਕਰੋੜ ਬੋਤਲਾਂ (ਹਰੇਕ 500 ਮਿਲੀ) ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਹੈ। ਸਥਾਪਨਾ ਦੇ ਬਾਅਦ ਤੋਂ, ਉਰਵਰਕ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੇ ਆਦਿਵਾਸੀ ਬਹੁਲ ਖੇਤਰਾਂ ਸਮੇਤ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਭ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਨੈਨੋ ਯੂਰਿਆ ਦੀ 10.68 ਕਰੋੜ ਬੋਤਲਾਂ (ਹਰੇਕ 500 ਮਿਲੀ) ਅਤੇ ਨੈਨੋ ਡੀਏਪੀ ਦੀ 2.75 ਕਰੋੜ ਬੋਤਲਾਂ (ਹਰੇਕ 500 ਮਿਲੀ) ਵੇਚੀਆਂ ਹਨ। ਇਸਦੇ ਇਲਾਵਾ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਉਪਕਰਮਾਂ ਅਤੇ ਦੂਜੀਆਂ ਉਰਵਰਕ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੇ 3 ਹੋਰ ਨੈਨੋ ਉਰਵਰਕ ਯੂਨਿਟਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਜਿਹਨਾਂ ਦੀ ਕੁਲ ਉਤਪਾਦਨ ਸ਼ਮਤਾ 17 ਕਰੋੜ ਬੋਤਲਾਂ (500 ਮਿਲੀਲੀਟਰ ਸਮਤੁਲੇ) ਹਰ ਸਾਲ ਹੋਵੇਗੀ।

ਦੇਸ਼ ਭਰ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਨੈਨੋ ਉਰਵਰਕਾਂ ਦੇ ਉਪਯੋਗ ਨੂੰ ਵਧਾਵਾ ਦੇਣ ਲਈ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਦਮ ਚੁਕੇ ਗਏ ਹਨ:-

1. ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨ ਕਲਿਆਣ ਵਿਭਾਗ (ਡੀਏ ਐਂਡ ਐਫਡਬਲਿਊ) ਨੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਵਿਸਤਾਰ ਤੰਤਰ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚ ਨੈਨੋ ਉਰਵਰਕ ਦੇ ਉਪਯੋਗ ਨੂੰ ਵਧਾਵਾ ਦੇਣ ਦਾ ਅਨੁਰੋਧ ਕੀਤਾ।
2. ਨੈਨੋ ਯੂਰਿਆ ਦੇ ਉਪਯੋਗ ਨੂੰ ਭਿੰਨ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਸ਼ਿਵਿਰ, ਵੇਬੀਨਾਰ, ਖੇਤਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ, ਕਿਸਾਨ ਸੰਮੇਲਨ ਅਤੇ ਖੇਤਰੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿਚ ਫਿਲਮਾਂ ਆਦਿ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਤੋਂ ਵਧਾਵਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
3. ਨੈਨੋ ਯੂਰਿਆ ਅਤੇ ਨੈਨੋ ਡੀਏਪੀ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਧਾਨਮੰਤਰੀ ਕਿਸਾਨ ਸਮਿਟੀ ਕੇਂਦਰਾਂ (ਪੀਐਮਕੇਐਸਕੇ) ਤੇ ਉਪਲਬੱਧ ਕਰਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।
4. ਨੈਨੋ ਯੂਰਿਆ ਨੂੰ ਉਰਵਰਕ ਵਿਭਾਗ (ਡੀਓਐਫ) ਦੁਆਰਾ ਨਿਯਮਿਤ ਰੂਪ ਨਾਲ ਜਾਰੀ ਮਾਸਿਕ ਅਪੂਰਤੀ ਯੋਜਨਾ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।
5. ਭਾਰਤੀ ਮ੍ਰਿਦਾ ਵਿਗਿਆਨ ਸੰਸਥਾਨ, ਭੋਪਾਲ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਤੋਂ ਆਈਸੀਏਆਰ ਨੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਉਰਵਰਕਾਂ (ਨੈਨੋ- ਉਰਵਰਕਾਂ ਸਮੇਤ) ਦੇ ਕੁਸ਼ਲ ਅਤੇ ਸੰਤੁਲਿਤ ਉਪਯੋਗ ਤੇ ਇਕ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਭਿਆਨ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ।
6. ਪੱਤੀਆਂ ਤੇ ਛਿੜਕਾਅ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਤੋਂ ਨੈਨੋ ਯੂਰਿਆ ਜਿਹੇ ਨੈਨੋ ਉਰਵਰਕਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਗ ਅਤੇ ਉਪਯੋਗਿਤਾ ਨੂੰ ਆਸਾਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿਸਾਨ ਕ੍ਰੌਨ ਜਿਹੇ ਨਵੀਨ ਛਿੜਕਾਅ ਆਪਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਖੁਦਰਾ ਦੁਕਾਨਾਂ ਤੇ ਬੈਟਰੀ ਚਾਲਿਤ ਸਪ੍ਰੇਅਰਾਂ ਦੇ ਵਿਤਰਣ ਜਿਹੀਆਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਭਾਰਤ- ਅਮਰੀਕਾ ਵਪਾਰ ਵਾਰਤਾ ਵਿਚ ਗਤੀਰੋਧ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਹਿਤ ਬਨਾਮ ਬਾਜ਼ਾਰ ਦੀ ਮੰਗ

ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਵਿਚ ਚਲ ਰਹੀ ਵਪਾਰ ਵਾਰਤਾ ਪੰਜ ਦੌਰ ਦੀ ਗੱਲਬਾਤ ਦੇ ਬਾਅਦ ਠੱਪ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟ੍ਰੰਪ ਦੁਆਰਾ ਭਾਰਤੀ ਵਸਤੂਆਂ ਤੇ 50% ਟੈਰਿਫ ਲਾਉਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸਾਫ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤਕ ਟੈਰਿਫ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸੁਲਝ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ, ਤਦ ਤਕ ਅੱਗੇ ਕੋਈ ਵਾਰਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਪ੍ਰਧਾਨਮੰਤਰੀ ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਵੀ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸਾਨਾਂ, ਡੇਅਰੀ ਅਤੇ ਮਛੂਆਰਿਆਂ ਦੇ ਹਿਤਾਂ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ, ਭਾਵੇਂ ਇਸਦੇ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਜਾਂ ਆਰਥਿਕ ਕੀਮਤ ਕਿਉਂ ਨਾ ਚੁਕਾਉਣੀ ਪਵੇ। ਵਾਰਤਾ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਵਿਵਾਦ ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ, ਡੇਅਰੀ ਅਤੇ ਮਛਲੀ ਪਾਲਨ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਦਾਖਿਲਾ ਦੇਣ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਮੱਕੀ, ਸੋਇਆਬੀਨ, ਸੇਬ, ਕਪਾਹ, ਬਦਾਮ, ਇਥੇਨਾਲ ਅਤੇ ਕਈ ਦੂਜੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਉਤਪਾਦਾਂ ਤੇ ਟੈਰਿਫ ਘੱਟ ਕਰੇ ਅਤੇ ਆਨੁਵੰਸ਼ਿਕ ਰੂਪ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ (ਜੀਐਮ) ਮੱਕੀ, ਸੋਇਆ,

ਕੈਨੋਲਾ ਅਤੇ ਕਪਾਹ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿਚ ਆਉਣ ਦੇਵੇ। ਨਾਲ ਹੀ ਅਮਰੀਕੀ ਡੇਅਰੀ ਆਯਾਤ ਨੂੰ ਮੰਜੂਰੀ ਦੇਣ ਦੀ ਵੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਇਹਨਾਂ ਮੰਗਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਸਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਅਤੇ ਡੇਅਰੀ ਉਤਪਾਦ ਭਾਰਤੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿਚ ਹੜ ਲਿਆ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨਾਲ ਘਰੇਲੂ ਕੀਮਤਾਂ ਡਿਗਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਵੇਗਾ। ਭਾਰਤੀ ਡੇਅਰੀ ਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਚਾਰੇ ਦੀਆਂ ਪੱਧਤੀਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸਾਂਸਕ੍ਰਿਤਿਕ ਅਤੇ ਆਹਾਰ ਸੰਬੰਧੀ ਆਪੱਤੀਆਂ ਵੀ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਮਵੇਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਅਕਸਰ ਪਸ਼ੂ-ਆਧਾਰਿਤ ਉਤਪਾਦ ਖਿਲਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਮੂਲ ਰੂਪ ਨਾਲ ਇਹ ਟਕਰਾਅ ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਹਿਤਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਆਪਣੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ, ਜਿਹੜਾ ਉਥੇ ਇਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਰਣਨੀਤਿਕ ਗੁਣ ਹੈ, ਜਿਆਦਾ ਬਾਜ਼ਾਰ ਪਹੁੰਚ ਦਿਲਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਭਾਰਤ ਆਪਣੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਪ੍ਰਤੀਸਪਰਧਾ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਧਾਨਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਣਾਮ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਰਵਰਕ ਉਪਯੋਗ ਵਿਚ ਉਲੇਖਣਯੋਗ ਕਮੀ- ਸਰਕਾਰ

ਚੋਦਾਂ ਰਾਜਾਂ ਨੇ 2023-24 ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਸੰਯੁਕਤ ਉਰਵਰਕ ਉਪਯੋਗ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਔਸਤ ਤੋਂ 1.51 ਮਿਲਿਅਨ ਟਨ ਦੀ ਕਮੀ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਕੇਂਦਰੀ ਯੋਜਨਾ ਪੀਐਮ ਪ੍ਰਣਾਮ ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਸਿਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸਬਸਿਡੀ ਵਿਚ ਕਟੌਤੀ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਰਸਾਇਣਿਕ ਸਮਾਜਿਕ ਪੌਸ਼ਕ ਤੱਤਾਂ ਦੇ ਸੰਤੁਲਿਤ ਉਪਯੋਗ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ। 2023-24 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ, ਉਰਵਰਕਾਂ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਖਪਤ ਲਗਭਗ 58 ਮੀਟ੍ਰਿਕ ਟਨ ਸੀ। ਸਰਕਾਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਾਲਾਨਾ ਲਗਭਗ 60 ਮੀਟ੍ਰਿਕ ਟਨ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਬਸਿਡੀ ਵਾਲੇ ਉਰਵਰਕਾਂ ਦੀ ਅਪੂਰਤੀ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ ਲਗਭਗ 18% ਆਯਾਤ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਤੋਂ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 2024-25 ਵਿਚ, ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਯੂਰੀਆ ਸਬਸਿਡੀ ਖਰਚ 1.91 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਸੀ। ਉਰਵਰਕ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਭ ਰਾਜ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਣਾਮ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਉਰਵਰਕਾਂ- ਯੂਰੀਆ, ਡਾਈ- ਅਮੋਨਿਆ ਫਾਸਫੇਟ (ਡੀਏਪੀ) ਐਨਪੀਕੇ- ਨਾਈਟ੍ਰੋਜਨ (ਐਨ), ਫਾਸਫੋਰਸ (ਪੀ) ਅਤੇ ਪੋਟਾਸ਼ੀਅਮ (ਕੇ) ਅਤੇ ਮਿਊਰੇਟ ਆਫ ਪੋਟਾਸ਼ (ਐਮਓਪੀ) ਦੀ ਖਪਤ ਵਿਚ ਕਮੀ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨ ਦੇਣ ਦਾ ਪ੍ਰਵਾਨ ਹੈ। ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਔਸਤ ਖਪਤ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਯੂਰੀਆ, ਡੀਏਪੀ, ਐਨਪੀਕੇ ਅਤੇ ਐਮਓਪੀ ਦੀ ਖਪਤ ਵਿਚ ਕਮੀ ਲਿਆਕੇ ਬਚਾਈ ਗਈ ਉਰਵਰਕ ਸਬਸਿਡੀ ਦਾ 50% ਅਨੁਦਾਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਉਰਵਰਕ ਮੰਤਰਾਲੇ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਆਪਸ਼ਨਲ ਉਰਵਰਕ ਅਪਨਾਉਣ ਅਤੇ ਰਸਾਇਣਿਕ ਉਰਵਰਕਾਂ ਦੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਉਪਯੋਗ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਲਈ ਜੈਵਿਕ ਖੇਤੀ ਨੂੰ ਵਧਾਵਾ ਦੇਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਮਿੱਟੀ ਸਵਾਸਥ ਵਿਚ ਗਿਰਾਵਟ ਆਈ ਹੈ। ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਕੱਲੇ ਰਸਾਇਣਿਕ ਉਰਵਰਕ ਦੇ ਲਗਾਤਾਰ ਉਪਯੋਗ ਨਾਲ ਮਿੱਟੀ ਸੇਹਤ ਅਤੇ ਫਸਲ ਪੈਦਾਵਾਰ ਤੇ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਅਸਰ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪੌਸ਼ਕ ਤੱਤਾਂ ਦੀ ਕਮੀ ਵੇਖੀ ਗਈ ਹੈ।

ਭਾਰਤੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਅਨੁਸੰਧਾਨ ਪਰਿਸ਼ਦ ਨੇ ਰਸਾਇਣਿਕ ਉਰਵਰਕਾਂ ਦੇ ਵਿਵੇਕਪੂਰਣ ਉਪਯੋਗ ਅਤੇ ਮਿੱਟੀ ਸਵਾਸਥ ਵਿਚ ਸੁਧਾਰ ਲਈ ਅਕਾਰਬਨਿਕ ਅਤੇ ਜੈਵਿਕ ਦੋਹਾਂ ਸਰੋਤਾਂ- ਖਾਦ, ਜੈਵ-ਉਰਵਰਕਾਂ ਅਤੇ ਪਾਦਪ ਪੌਸ਼ਕ ਤੱਤਾਂ ਦੇ ਸੰਯੁਕਤ ਉਪਯੋਗ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਤੋਂ ਮਿੱਟੀ ਪਰੀਖਣ ਆਧਾਰਿਤ ਸੰਤੁਲਿਤ ਅਤੇ ਏਕੀਕ੍ਰਿਤ ਪੌਸ਼ਕ ਤੱਤ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਰਵਰਕ ਵਿਪਨਣ ਕੰਪਨੀਆਂ ਉਰਵਰਕਾਂ ਦੇ ਸੰਤੁਲਿਤ ਉਪਯੋਗ, ਏਕੀਕ੍ਰਿਤ ਪੌਸ਼ਕ ਤੱਤ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਜੈਵਿਕ ਖੇਤੀ ਨੂੰ ਵਧਾਵਾ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ।

ਇਥੇਨਾਲ ਉਤਪਾਦਨ ਦੀ ਚਾਹਤ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨ ਤਿਲਹਣ ਦੀ ਖੇਤੀ ਤੋਂ ਹੋ ਰਹੇ ਦੂਰ

ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਇਥੇਨਾਲ ਉਤਪਾਦਨ ਦੀ ਚਾਹਤ ਕਰਕੇ ਕਿਸਾਨ ਤਿਲਹਣ ਦੀ ਖੇਤੀ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਦੁਨਿਆਂ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਭੋਜਨ ਤੇਲ ਖਰੀਦਾਰ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਮਹਿੰਗੇ ਆਯਾਤ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਜਤਨਾਂ ਨੂੰ ਝਟਕਾ ਲਗ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੱਕੀ ਅਤੇ ਚਾਵਲ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡ ਪੈਦਾਵਾਰ ਤੋਂ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਹੋ ਕੇ, ਭਾਰਤ ਇਥੇਨਾਲ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇਹਨਾਂ ਅਨਾਜਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਉਪਯੋਗ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਗੈਸੋਲੀਨ ਵਿਚ 20% ਜੈਵ ਇਥਨ ਮਿਸ਼ਰਣ ਦੇ ਆਪਣੇ ਲਕਸ਼ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਤੋਂ ਡਿਸਟਿਲਰਸ ਡ੍ਰਾਇਡ ਗਰੇਨਸ ਵਿਚ ਸਲਿਊਬਲਸ (ਡੀਡੀਜੀਐਸ) ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਇਕ ਪ੍ਰੋਟੀਨ ਯੁਕਤ ਉਤਪਾਦ ਹੈ ਅਤੇ ਪਸ਼ੂ ਆਹਾਰ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿਚ ਇਸਦੀ ਬਾੜ ਆ ਗਈ ਹੈ।

ਡੀਡੀਜੀਐਸ ਦੀ ਬਹੁਤਾਤ ਕਰਕੇ ਤਿਲਹਣ ਦੀ ਮੰਗ ਘੱਟ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ, ਤਿਲਹਣ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਡਿਗ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆਈ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਸੋਇਆਬੀਨ ਅਤੇ

ਮੂੰਗਫਲੀ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਮੱਕੀ ਅਤੇ ਚਾਵਲ ਦੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖੇਤੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ- ਜਦੋਂ ਕਿ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਆਯਾਤ ਘੱਟ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਲਹਣ ਦੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖੇਤੀ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਦਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਡੀਡੀਜੀਐਸ ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਲਗਭਗ 13 ਗੁਣਾ ਵਧਕੇ 2025 ਤਕ ਅਨੁਮਾਨਿਤ 55 ਲੱਖ ਟਨ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸੋਇਆਬੀਨ ਪ੍ਰਸੈਸਕਰਨਕਰਤਾ, ਪਤੰਜਲੀ ਫੂਡਸ ਲਿਮਿਟੇਡ ਦੇ ਵਾਇਸ ਚੇਅਰਮੈਨ ਆਸ਼ੀਸ ਆਚਾਰਿਆ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਡੀਡੀਜੀਐਸ (ਡਿਗਰੀ-ਮੁਕਤ) ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਸਮੱਸਿਆ ਹੈ। ਚਾਰਾ ਨਿਰਮਾਤਾ ਤੇਲ-ਖਲੀ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਡੀਡੀਜੀਐਸ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਸਤਾ ਹੈ।

ਸਰਕਾਰੀ ਬਿਜਾਈ ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਵਿਚ ਇਹ ਬਦਲਾਅ ਸਾਫ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। 8 ਅਗਸਤ ਤਕ, ਸੋਇਆਬੀਨ ਅਤੇ ਮੂੰਗਫਲੀ ਸਮੇਤ ਤਿਲਹਣ ਦੀ ਬਿਜਾਈ ਦਾ ਰਕਬਾ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ 4% ਘੱਟ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਮੱਕੀ ਦਾ ਰਕਬਾ 10.5% ਵਧਕੇ ਰਿਕਾਰਡ ਉਚਾਈ ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ।

ਪੱਛਮੀ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਨਾਸਿਕ ਦੇ ਇਕ ਕਿਸਾਨ ਮਧੁਕਰ ਲੋਧੇ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸੋਇਆਬੀਨ ਦੀ ਬਿਜਾਈ ਦਾ ਰਕਬਾ ਛੇ ਏਕੜ ਤੋਂ ਘਟਾਕੇ ਇਕ ਏਕੜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਤੇ ਮੱਕੀ ਬੀਜੀ ਹੈ- ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਪੰਜ ਦੁਧਾਰੂ ਗਵਾਂ ਲਈ ਇਸਦੇ ਡੰਢਲਾਂ ਤੋਂ ਚਾਰਾ ਮਿਲਣ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਲਾਭ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।

ਇਸੈਕਟੀਵਾਇਡਸ (ਇੰਡੀਆ) ਲਿਮਿਟੇਡ ਨੇ ਕਾਰਟੋਵਾ ਐਗਰੀਸਾਇੰਸ ਦੇ ਨਾਲ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਕਰ “ਸਪਾਰਕਲ” ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਲਾਂਚ ਕੀਤਾ

ਫਸਲ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਅੱਤ-ਆਧੁਨਿਕ ਕ੍ਰਿਸੀ ਸਮਾਧਾਨਾਂ ਨਾਲ ਮਜ਼ਬੂਤ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿਚ ਇਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਦਮ ਚੁੱਕਦੇ ਹੋਏ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਫਸਲ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਪੌਸ਼ਣ ਉਦਯੋਗ ਵਿਚ ਆਗੂ ਕੰਪਨੀ, ਇਸੈਕਟੀਵਾਇਡਸ (ਇੰਡੀਆ) ਲਿਮਿਟੇਡ (ਆਈਆਈਐਲ) ਨੇ ਕ੍ਰਿਸੀ ਨਵਾਚਾਰ ਵਿਚ ਵੈਸ਼ਵਿਕ ਆਗੂ, ਕਾਰਟੋਵਾ ਐਗਰੀਸਾਇੰਸ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲਕੇ “ਸਪਾਰਕਲ” ਲਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸਪਾਰਕਲ ਇਕ ਵਿਆਪਕ-ਸਪੇਕਟ੍ਰਮ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਬਰਾਉਣ ਪਲਾਂਟ ਹੱਪਰ (ਬੀਪੀਐਚ) ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਹੱਲ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਚਾਵਲ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਵਿਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਕਾਰਟੋਵਾ ਦੇ ਉਨੱਤ ਰਸਾਇਣ ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਆਈਆਈਐਲ ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਪਹੁੰਚ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨ-ਸੰਬੰਧ ਦੇ ਨਾਲ ਡਿਜ਼ਾਇਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਸਪਾਰਕਲ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਫਸਲ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ, ਗੁਣਵੱਤਾ ਅਤੇ ਲਾਭਪ੍ਰਦਤਾ ਵਿਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨ ਵਿਚ ਮਦਦ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਤੇ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ, ਇਸੈਕਟੀਵਾਇਡਸ (ਇੰਡੀਆ) ਲਿਮਿਟੇਡ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਿਦੇਸ਼ਕ, ਰਾਜੇਸ਼ ਅਗਰਵਾਲ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਕਾਰਟੋਵਾ ਐਗਰੀਸਾਇੰਸ ਦੇ ਨਾਲ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਦੁਨਿਆਂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਉਤਮ ਕ੍ਰਿਸੀ ਤਕਨੀਕਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਖੇਤਾਂ ਤਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਆਈਆਈਐਲ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਬੱਧਤਾ ਵਿਚ ਇਕ ਹੋਰ ਮੀਲ ਦਾ ਪੱਥਰ ਹੈ। ਸਪਾਰਕਲ ਦੇ ਨਾਲ, ਅਸੀਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਨਵੀਨਤਮ ਤਕਨੀਕ ਵਾਲਾ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਮਾਧਾਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਜਿਹੜਾ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਚਾਵਲ ਦੀ ਫਸਲ ਨੂੰ ਬੀਪੀਐਚ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਵਿਚ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਸਮਾਂ ਰਹਿੰਦੇ ਕੰਟਰੋਲ ਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੇ ਖਤਰਨਾਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਹੋਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਮਾਧਾਨਾਂ ਦੀ ਆਸ਼ਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

ਮੁੱਖ ਵਿਪਨਣ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਦੁਸ਼ਿਅੰਤ ਸੂਦ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਆਈਆਈਐਲ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਅਨੁਸੰਧਾਨ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ (ਆਰਐਂਡਡੀ) ਅਤੇ ਸਹਿਯੋਗ ਰਾਹੀਂ ਕਿਸਾਨ-ਕੇਂਦਰਿਤ ਨਵਾਚਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸਥਾਈ ਸਮਾਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਤੇ ਕੇਂਦਰਿਤ ਹਾਂ। ਸਾਡੇ ਆਈਆਈਐਲ ਚਾਵਲ ਫਸਲ ਸਮਾਧਾਨ ਵਿਚ ਸਪਾਰਕਲ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਨਾਲ ਇਹ ਯਕੀਨਨ ਹੋਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਭੂਗੋਲਿਕ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲਕੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਭਿੰਨ ਫਸਲਾਂ ਦੇ ਪੋਰਟਫੋਲੀਓ ਵਿਚ ਨਵੀਨਤਮ ਤਕਨੀਕਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕੋਲ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਬੱਧ ਹਾਂ। ਇਸ ਲਾਂਚ ਦੇ ਨਾਲ, ਆਈਆਈਐਲ ਅਤੇ ਕਾਰਟੋਵਾ ਐਗਰੀਸਾਇੰਸ ਵਿਗਿਆਨ-ਸਮਰਥਿਤ, ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ-ਉਨਮੁਖ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨ-ਅਨੁਕੂਲ ਫਸਲ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸਮਾਧਾਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਕੇ ਭਾਰਤੀ ਖੇਤੀ ਵਿਚ ਬਦਲਾਅ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਆਪਣੀ ਸੰਯੁਕਤ ਪ੍ਰਤੀਬੱਧਤਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

ਐਸਆਰਐਫ ਕ੍ਰਿਸੀ ਰਸਾਇਣ, ਬੀਓਪੀਪੀ ਫਿਲਮ ਯੂਨਿਟ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲਗਭਗ 750 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਇਨਵੈਸਟ ਕਰੇਗਾ

ਰਸਾਇਣਿਕ ਕੰਪਨੀ ਐਸਆਰਐਫ ਲਿਮਿਟੇਡ ਆਪਣੀ ਵਿਸਤਾਰ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਗੁਜਰਾਤ ਵਿਚ ਇਕ ਕ੍ਰਿਸੀ-ਰਸਾਇਣ ਯੂਨਿਟ ਅਤੇ ਇੰਦੌਰ ਵਿਚ ਇਕ ਬੀਓਪੀਪੀ ਫਿਲਮ ਨਿਰਮਾਣ ਯੂਨਿਟ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲਗਭਗ 750 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰੇਗੀ। ਗੁਰੂਗ੍ਰਾਮ ਸਥਿਤ ਐਸਆਰਐਫ ਲਿਮਿਟੇਡ ਦਾ ਭਿੰਨ ਵਪਾਰ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਫਰੇਰੋਕੈਮਿਕਲਸ, ਖਾਸ ਰਸਾਇਣ, ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਫਿਲਮ ਅਤੇ ਪੇਂਟੀ, ਤਕਨੀਕੀ ਕਪੜੇ ਅਤੇ ਲੇਪਿਟ ਅਤੇ ਲੇਮਿਨੇਟੇਡ ਕਪੜੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਬੋਰਡ ਨੇ ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਦਾਹੇਜ ਵਿਚ 250 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨਾਲ ਕ੍ਰਿਸੀ ਰਸਾਇਣ ਉਤਪਾਦਨ ਲਈ ਇਕ ਯੂਨਿਟ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਨੂੰ ਮੰਜੂਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਦਾਹੇਜ ਸਥਿਤ ਇਹ ਯੂਨਿਟ ਹਰ ਸਾਲ 12,000 ਟਨ ਕ੍ਰਿਸੀ-ਰਸਾਇਣ ਮੱਧਵਰਤੀ ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ ਕਰੇਗਾ। ਨਵੀਨਤਮ ਨਿਯਾਮਕ ਫਾਇਲਿੰਗ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਪਰਿਯੋਜਨਾ 18

ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿਚ ਪੂਰੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਬੋਰਡ ਨੇ ਇੰਦੌਰ ਵਿਚ ਇਕ ਬੀਓਪੀਪੀ (ਬਾਇਸਿਅਲੀ ਓਰੀਐਂਟੇਡ ਪਾਲੀਪ੍ਰੋਪਾਇਲੀਨ) ਫਿਲਮ ਲਾਇਨ ਅਤੇ ਇਕ ਮੇਟਾਲਾਇਜ਼ਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਸ ਪਰਿਯੋਜਨਾ ਦੇ 24 ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿਚ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ।

ਐਸਆਰਐਫ ਲਿਮਿਟੇਡ ਨੇ ਚਾਲੂ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ ਦੀ ਅਪ੍ਰੈਲ-ਜੂਨ ਅਵਧੀ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਆਪਣੇ ਸਮੇਕਿਤ ਸ਼ੁੱਧ ਲਾਭ ਵਿਚ 71 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦਾ ਵਾਧਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਇਕ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਸਮਾਨ ਅਵਧੀ ਦੇ 252.22 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਵਧਕੇ 432.32 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਹੋ ਗਈ। ਇਸ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਤਿਮਾਹੀ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਪਰਿਚਾਲਨ ਤੋਂ ਆਮਦਨੀ 10 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਧਕੇ 3818.62 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਹੋ ਗਈ, ਜਿਹੜੀ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੀ ਇਸੇ ਅਵਧੀ ਵਿਚ 3464.12 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਸੀ। ਐਸਆਰਐਫ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਿਦੇਸ਼ਕ ਆਸ਼ੀਸ਼ ਭਾਰਤ ਰਾਮ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਮਜ਼ੋਰ ਗਰਮੀਆਂ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਵੈਸ਼ਵਿਕ ਅਨਿਸ਼ਚਤਤਾਵਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇਸ ਸਾਲ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਵਧਿਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਬਾਕੀ ਸਾਲ ਲਈ ਸਤਰਕ ਅਤੇ ਆਸ਼ਾਵਾਦੀ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਾਂ। ਸਾਡੀ ਪੂੰਜੀਗਤ ਇਨਵੈਸਟਮੈਂਟ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਮਜ਼ਬੂਤ ਬਣੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ 2024-25 ਵਿਚ, ਐਸਆਰਐਫ ਲਿਮਿਟੇਡ ਨੇ 14,825.79 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਕੁਲ ਆਮਦਨੀ ਤੇ 1251 ਕਰੋੜ ਦਾ ਸਮੇਕਿਤ ਸ਼ੁੱਧ ਲਾਭ ਅਰਜ਼ਿਤ ਕੀਤਾ।

ਇਫਕੋ-ਐਮਸੀ ਨੇ ਮਨਾਇਆ 11ਵਾਂ ਸਥਾਪਨਾ ਦਿਵਸ, ਭਾਰਤੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਬਨਾਉਣ ਦੇ 10 ਸਾਲ ਪੂਰੇ ਕੀਤੇ

ਭਾਰਤੀ ਕਿਸਾਨ ਉਰਵਰਕ ਸਹਿਕਾਰੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਜਪਾਨ ਦੀ ਮਿਤਸੁਬਿਸ਼ੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸੰਯੁਕਤ ਉਪਕ੍ਰਮ ਇਫਕੋ-ਐਮਸੀ ਕ੍ਰੌਪ ਸਾਇੰਸ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ ਨੇ 28 ਅਗਸਤ 2025 ਨੂੰ ਆਪਣਾ 11ਵਾਂ ਸਥਾਪਨਾ ਦਿਵਸ ਮਨਾਇਆ।

ਸਮਾਰੋਹ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦੀਪ ਜਲਾਉਣ ਨਾਲ ਹੋਈ, ਜਿਸਦੀ ਅਗਵਾਈ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਮੇਹਮਾਨਾਂ ਅਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਤੇ ਇਫਕੋ-ਐਮਸੀ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਰਾਕੇਸ਼ ਕਪੂਰ, ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਡਾ. ਆਰ.ਪੀ.ਸ਼ਿੰਘ, ਮਿਤਸੁਬਿਸ਼ੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਵਾਇਸ ਚੇਅਰਮੈਨ ਮਾਕੋਤੋ ਹਸੇਗਾਵਾ, ਇਫਕੋ-ਐਮਸੀ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਿਦੇਸ਼ਕ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ (ਐਮਡੀ ਅਤੇ ਸੀਈਓ) ਮਨੋਜ ਵਾਰਸਣੇ, ਸੰਯੁਕਤ ਮੁੱਖ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਰੋਹਿਤ ਚੋਪੜਾ, ਮੁੱਖ ਪਰਿਚਾਲਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਤਰੁਣ ਭਾਰਗਵ ਸਮੇਤ ਕਈ ਉਘੇ ਵਿਅਕਤੀ ਮੌਜੂਦ ਰਹੇ।

10 ਸਾਲਾਂ ਦੀਆਂ ਉਪਲਬੱਧੀਆਂ ਤੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ

ਸਵਾਗਤ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿਚ ਸੀਈਓ ਤਰੁਣ ਭਾਰਗਵ ਨੇ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਫੀਲਡ ਟੀਮ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ ਆਭਾਰ ਜਤਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਵਿਕਾਸ ਯਾਤਰਾ ਨੂੰ ਰੇਖਾਂਕਿਤ ਕੀਤਾ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਜਾਹਿਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦਸ਼ਕ ਕੰਪਨੀ ਲਈ ਹੋਰ ਵੀ ਬਦਲਾਅਕਾਰੀ ਹੋਵੇਗਾ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਤੇ ਇਫਕੋ-ਐਮਸੀ ਦੀ 10 ਸਾਲਾ ਯਾਤਰਾ ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਖਾਸ ਫਿਲਮ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਨਵਾਚਾਰ, ਪ੍ਰਤੀਬੱਧਤਾ ਅਤੇ ਚੁਨੌਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਵਿਖਾਈ ਗਈ। ਨਾਲ ਹੀ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਵੇਂ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਵੇਬਸਾਈਟ ਦਾ ਵੀ ਸ਼ੁਭ ਆਰੰਭ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਹਿਤਧਾਰਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਡਿਜ਼ਿਟਲ ਜੁੜਾਅ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋਵੇਗਾ।

ਆਪਣੇ ਸੰਬੋਧਨ ਵਿਚ ਐਮਡੀ ਅਤੇ ਸੀਈਓ ਮਨੋਜ ਵਾਰਸਣੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਟੀਮਵਰਕ ਹੀ ਉਹ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਸਾਧਾਰਣ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਸਾਧਾਰਣ ਨਤੀਜੇ ਦਿਲਾਉਣ ਵਿਚ ਸਕਸ਼ਮ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਦਸ਼ਕ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਉਪਲਬੱਧੀਆਂ ਨੂੰ ਗਿਣਾਇਆ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਿਸਾਨ ਹਿਤੈਸ਼ੀ ਪਹਿਲੂਆਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿਸਾਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬੀਮਾ

ਯੋਜਨਾ, ZenNexa ਬਰਾਂਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੈਵਿਕ ਸਮਾਧਾਨਾਂ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ, ਖਰੀਡ 2026-27 ਵਿਚ ਇਕ ਪੇਟੈਂਟ ਉਤਪਾਦ ਦਾ ਲਾਂਚ ਅਤੇ ਤਕਨੀਕ ਅਤੇ ਨਵਾਚਾਰ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਤੋਂ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਦਾ ਉਲੇਖ ਕੀਤਾ।

ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ

ਮਿਤਸੁਬਿਸ਼ੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨਾਓਹਿਰੀ ਯੋਸ਼ਿਦਾ ਨੇ ਇਸ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਨੂੰ ‘ਵਧਾਰ ਤੋਂ ਪਰੇ, ਆਪਸੀ ਸਨਮਾਨ ਅਤੇ ਸਾਂਝਾ ਮਹੱਤਵਕਾਂਸ਼ਾ ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸੱਚੀ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ’ ਦੱਸਿਆ।

ਇਫਕੋ-ਐਮਸੀ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਡਾ. ਆਰ.ਪੀ.ਸ਼ਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਦਸ਼ਕ ਤੋਂ ਇਕ ਬਰਾਂਡ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਮਿਤਸੁਬਿਸ਼ੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਜਿੱਤ ਰਹੇ ਹਾਂ।

ਚੇਅਰਮੈਨ ਰਾਕੇਸ਼ ਕਪੂਰ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਨਵੀਨ ਊਰਜਾ ਦੇ ਨਾਲ ਕੰਪਨੀ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦਸ਼ਕ ਵਿਚ ਹੋਰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧੇਗੀ। ਸਾਡਾ ਲਕਸ਼ ਨਵੇਂ ਅਣੂਆਂ (ਮਾਲੀਕਿਊਲਸ) ਅਤੇ ਟਿਕਾਊ ਸਮਾਧਾਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਪੋਰਟਫੋਲੀਓ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨਾ ਹੈ”।

ਆਭਾਰ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਬੱਧਤਾ

ਵੱਟ ਆਫ ਬੈਂਕਸ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਸੰਯੁਕਤ ਸੀਈਓ ਰੋਹਿਤ ਚੋਪੜਾ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਅੱਜ ਦਾ ਦਿਨ ਇਕ ਦਸ਼ਕ ਦੀ ਸਮਰਪਣ, ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਉਤਕ੍ਰਿਸ਼ਟਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਯਾਤਰਾ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਰਹੇ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਆਭਾਰੀ ਹਾਂ ਅਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਹੋਰ ਵੀ ਗਹਿਨ ਅਸਰ ਛੱਡਣ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਬੱਧ ਹਾਂ।”

ਅੰਤ ਵਿਚ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਦੋਹਰਾਇਆ ਕ ਉਹ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਭਰੋਸੇਮੰਦ, ਗੁਣਵੱਤਾਪੂਰਣ ਅਤੇ ਨਵੇਨਮੇਸ਼ੀ ਫਸਲ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਪੋਸ਼ਣ ਸਮਾਧਾਨ ਉਪਲਬੱਧ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਬੱਧ ਹੈ। ਟਿਕਾਊ ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਸਮਾਧਾਨਾਂ, ਨਵੀਂ ਤਕਨੀਕ ਅਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀਆਂ ਦੇ ਬਲ ਤੇ ਇਫਕੋ-ਐਮਸੀ ਅਗਲੇ ਦਸ਼ਕ ਵਿਚ ਸਫਲਤਾ ਦੀ ਨਵੀਂ ਇਬਾਰਤ ਲਿਖਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹੈ।

ਕੋਰੋਮੰਡਲ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਨੇ ਐਨਏਸੀਐਲ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ ਵਿਚ 53% ਕੰਟਰੋਲ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਦਾ ਅਧਿਗ੍ਰਹਿਣ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ

ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਗੂ ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਸਮਾਧਾਨ ਪ੍ਰਦਾਤਾ ਅਤੇ ਮੁਰਗੱਪਾ ਗਰੁੱਪ ਦੀ ਕੰਪਨੀ ਕੋਰੋਮੰਡਲ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਲਿਮਿਟੇਡ ਨੇ NACL ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ ਵਿਚ ਪ੍ਰਮੋਟਰ ਸ਼ੇਅਰਧਾਰਿਤਾ ਦੇ ਅਧਿਗ੍ਰਹਿਣ ਲਈ ਸ਼ੇਅਰ ਖਰੀਦ ਸਮਝੌਤੇ (SPA) ਦੇ ਸਫਲ ਸਮਾਪਨ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਲੈਨਦੇਨ ਦੇ ਨਾਲ, ਕੋਰੋਮੰਡਲ ਨੇ ਔਪਚਾਰਿਕ ਰੂਪ ਨਾਲ NACL ਵਿਚ 53% ਦੀ ਨਿਯੰਤਰਕ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਹਾਸਿਲ ਕਰ ਲਈ ਹੈ। ਸੇਬੀ ਅਧਿਗ੍ਰਹਿਣ ਵਿਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਸ਼ੇਅਰਧਾਰਕਾਂ ਤੋਂ 26% ਤਕ ਐਕਸਟ੍ਰਾ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਹਾਸਿਲ ਕਰਨ ਲਈ ਚਲ ਰਿਹਾ ਖੁਲਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਹਾਲੇ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆਏਸ਼ਨ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਨਿਯਾਮਕ ਸਮਾਂ-ਸੀਮਾਂ ਦਾ ਪਾਲਨ ਕਰੇਗਾ। 53% ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਅਧਿਗ੍ਰਹਿਣ ਦੇ ਬਾਅਦ, ਨਟਰਾਜਨ ਸ਼੍ਰੀਨਿਵਾਸਨ, ਐਸ.ਸ਼ੰਕਰਸੁਬਰਾਮਨਿਅਨ ਅਤੇ ਡਾ. ਰਘੁਰਾਮ ਦੇਵਰਕੋਡਾ ਅੱਜ NACL ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਦੇ ਬੋਰਡ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋ ਗਏ।

ਇਸਦੇ ਇਲਾਵਾ, NACL ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ ਦੇ ਬੋਰਡ ਨੇ ਆਪਣੀ ਬੈਂਚ ਵਿਚ ਡਾ. ਰਘੁਰਾਮ ਦੇਵਰਕੋਡਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਿਦੇਸ਼ਕ ਅਤੇ ਸੀਈਓ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਨਿਯੁਕਤ ਨੂੰ ਮੰਜੂਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਉਹ ਕੋਰੋਮੰਡਲ ਵਿਚ ਫਸਲ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਜੈਵ ਉਤਪਾਦ ਅਤੇ ਖੁਦਰਾ ਵਪਾਰਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨਿਦੇਸ਼ਕ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਵਿਆਪਕ ਅਗਵਾਈ ਤਜਰਬਾ ਅਤੇ ਮੁੱਲ ਲੜੀ ਵਿਚ ਡੂੰਘੀ ਸਪੈਸ਼ਲਿਸਟਤਾ ਲੈ ਕੇ ਆਏ ਹਨ।

ਇਸ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਕੋਰੋਮੰਡਲ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਚੇਅਰਮੈਨ, ਅਰੁਣ ਅਲਗੱਪਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਕੋਰੋਮੰਡਲ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਮੁਰਗੱਪਾ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਐਨਏਸੀਐਲ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਅਧਿਗ੍ਰਹਿਣ ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਸਮਾਧਾਨ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਸਾਡੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਸਾਡੇ ਦੀਰਘਕਾਲਿਕ ਰਣਨੀਤਿਕ ਰੋਡਮੈਪ ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ ਹੈ। ਨਵੀਂ ਅਗਵਾਈ ਟੀਮ ਦੇ ਨਾਲ, ਸਾਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ ਕਿ ਐਨਏਸੀਐਲ ਨਵਾਚਾਰ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਆਪਣੀ ਯਾਤਰਾ ਨੂੰ ਗਤੀ ਦੇਵੇਗਾ।

ਜੀਈਏਸੀ ਨੇ ਮੱਕੀ, ਕਪਾਹ ਅਤੇ ਅਰਹਰ ਦੇ ਸੀਮਿਤ ਖੇਤਰ ਪਰੀਖਣ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਜੂਰੀ ਦਿੱਤੀ

ਬਾਇਰ ਕ੍ਰੌਪ ਸਾਇੰਸ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਭਰ ਦੇ ਕਈ ਰਾਜ ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਅਨੁਸੰਧਾਨ ਪਰਿਸ਼ਦ (ਆਈਸੀਏਆਰ) ਸੰਸਥਾਨਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਕਾਨਾਸੀ ਪ੍ਰਤੀਰੋਧੀ ਮੱਕੀ ਐਨਕੋ603 ਅਤੇ ਕੀਟ ਪ੍ਰਤੀਰੋਧੀ ਮੱਕੀ MON89034 ਦੇ ਅਲਗ ਅਲਗ ਸੀਮਿਤ ਖੇਤਰ ਪਰੀਖਣ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਜੂਰੀ ਮਿਲ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਜੂਰੀ 9 ਜੂਨ, 2025 ਨੂੰ ਜੇਨੇਟਿਕ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਮਿਤੀ (ਜੀਈਏਸੀ) ਦੀ 155ਵੀਂ ਬੈਠਕ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਜੀਈਏਸੀ ਬੈਠਕ ਦੇ ਕਾਰਜਵਿੱਤ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸੀਮਿਤ ਖੇਤਰ ਪਰੀਖਣਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ- ਗਲਾਇਫੋਸੇਟ ਪੋਟਾਸ਼ੀਅਮ ਲਵਣ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਗ ਨਾਲ ਐਨਕੋ603 ਦੀ ਖਰਪਤਵਾਰ ਕੰਟਰੋਲ ਪ੍ਰਭਾਵਕਾਰਿਤਾ ਦਾ ਪਰੀਖਣ ਕਰਨਾ।

ਲਕਸ਼ ਲੇਪਿਡੋਪਟੇਰਾਨ ਕੀਟਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ MON89034 ਸੰਕਰ ਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵਕਾਰਿਤਾ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨਾ। ਲਾਭਕਾਰੀ ਕੀਟਾਂ ਅਤੇ ਕੀਟਾਂ ਤੇ ਟ੍ਰਾਂਸਜੇਨਿਕ ਸੰਕਰਾਂ ਦੇ ਅਸਰ ਦਾ

ਅਵਲੋਕਨ ਕਰਨਾ।

ਮ੍ਰਿਦਾ ਪਾਰਿਸਥਿਤਕੀ ਤੰਤਰ, ਖਰਪਤਵਾਰ, ਆਕਾਰਿਕੀ ਅਤੇ ਲਕਸ਼ਣਪੂਰੁਪੀ ਲਕਸ਼ਣਾਂ ਵਿਚ ਟ੍ਰਾਂਸਜੇਨਿਕ ਮੱਕੀ ਘਟਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪਾਰੰਪਰਿਕ ਸਮਕਕਸ਼ ਸੰਕਰਾਂ ਦੇ ਅਸਰ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕਰਨਾ।

ਪੌਦਿਆਂ ਦੇ ਉਤਰਾਂ ਵਿਚ ਟ੍ਰਾਂਸਜੇਨਿਕ ਜੀਨ ਦੁਆਰਾ ਕੋਡਿਤ ਪ੍ਰੋਟੀਨਾਂ ਦੀ ਅਭਿਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਪੱਧਰ ਨੂੰ ਨਿਯਮਿਤ ਅੰਤਰਾਲ ਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਟ੍ਰਾਂਸਜੇਨਿਕ ਮੱਕਾ ਸੰਕਰਾਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਗੈਰ- ਟ੍ਰਾਂਸਜੇਨਿਕ ਸਮਕਕਸ਼ਾਂ ਦੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਸੰਬੰਧੀ ਲਾਭਾਂ ਵਿਚ ਅੰਤਰ ਕਰਨਾ।

ਰਾਸੀ ਸੀਡਸ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ ਨੂੰ ਟ੍ਰਾਂਸਜੇਨਿਕ ਕਪਾਹ ਆਰਆਈਆਰਸੀ304 ਅਤੇ ਆਰਆਈਆਰਸੀ-304ਬਾਏਐਮਓਐਨ15985 ਲਈ, ਅਤੇ ਆਈਸੀਏਆਰ- ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪਾਦਪ ਜੈਵ ਤਕਨੀਕੀ ਸੰਸਥਾਨ ਨੂੰ ਫਲੀ ਛੇਦਕ ਪ੍ਰਤੀਰੋਧੀ ਚਾਰ ਟ੍ਰਾਂਸਜੇਨਿਕ ਅਰਹਰ ਕਿਸਮਾਂ ਲਈ ਖੇਤਰ ਪਰੀਖਣ ਕਰਨ ਦੀ ਵੀ ਮੰਜੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਟ੍ਰਾਂਪੀਕਲ ਐਗਰੋ ਨੇ ਸੇਬ ਅਤੇ ਤਾਜ਼ਾ ਉਪਜ ਲਈ ਸਮਾਰਟਫਰੈਸ਼ ਟੀਐਮ ਇਨਬਾਕਸ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ ਕੀਤਾ

ਟ੍ਰਾਂਪੀਕਲ ਐਗਰੋਸਿਸਟਮ (ਇੰਡੀਆ) ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ, ਸਮਾਰਟਫਰੈਸ਼ ਟੀਐਮ ਇਨਬਾਕਸ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਐਗਰੋਫਰੈਸ਼ ਇੱਕ, ਅਮਰੀਕਾ ਦੁਆਰਾ ਵਿਕਸਿਤ ਇਕ ਕਟਾਈ ਬਾਅਦ ਤਕਨੀਕ ਹੈ। ਇਸ ਸਮਾਧਾਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਭੰਡਾਰਣ ਅਤੇ ਪਰਿਵਹਿਨ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਫਲਾਂ ਅਤੇ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ੇਲਫ ਲਾਇਫ ਵਧਾਕੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਟਾਈ ਬਾਅਦ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵੱਡੇ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹਰ ਸਾਲ ਫਲਾਂ ਅਤੇ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕਟਾਈ-ਬਾਅਦ 30% ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਮਾਰਟਫਰੈਸ਼ ਟੀਐਮ ਇਨਬਾਕਸ ਪਰਿਵਹਿਨ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਤਾਜ਼ਗੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਕੇ ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਸਮਾਧਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਨਵਾਂਚਾਰ 1-ਮਿਥਾਇਲਸਾਇਕਲੋਪ੍ਰੀਨ (1-ਐਮਸੀਪੀ) ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਇਕ ਪਾਦਪ ਵਾਧਾ ਨਿਯਾਮਕ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਫਲਾਂ ਦੇ ਪੱਕਣ ਅਤੇ ਖਰਾਬ ਹੋਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਕੁਦਰਤੀ ਹਾਰਮੋਨ ਐਥੀਲੀਨ ਨੂੰ ਰੋਕਕੇ ਪੱਕਣ ਵਿੱਚ ਦੇਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਟ੍ਰਾਂਪੀਕਲ ਐਗਰੋ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ 1-ਐਮਸੀਪੀ ਤਕਨੀਕ ਦਾ ਉਪਯੋਗ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਇਸੈਂਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਇਕੱਲੀ ਕੰਪਨੀ ਹੈ।

ਇਸ ਪਾਉਚ-ਆਧਾਰਿਤ ਉਤਪਾਦ ਦਾ ਉਪਯੋਗ ਕਰਨਾ ਆਸਾਨ ਹੈ- ਬਸ ਇਸਨੂੰ ਖੇਤ ਵਿੱਚ, ਕੰਟਰੋਲ ਵਾਤਾਵਰਣ ਵਿੱਚ ਭੰਡਾਰਣ, ਬੰਦਰਗਾਹਾਂ ਜਾਂ ਪਰਿਵਹਿਨ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਪੈਕ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਤਪਾਦ ਦੇ ਡੱਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰੱਖੋ। ਇਸ ਨਾਲ ਉਪਜ ਦੀ ਤਤਕਾਲ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਪਰਿਵਹਿਨ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਦੇਰ ਘੱਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬਰਬਾਦੀ ਘੱਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਇਸਨੂੰ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ ਸੇਬ ਲਈ ਅਨੁਮੋਦਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਦੂਜੇ ਫਲਾਂ ਅਤੇ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਲਈ ਵੀ ਇਸਦੇ ਖੇਤਰ ਪਰਿਖਣ ਚਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਵੈਸ਼ਵਿਕ ਪੱਧਰ ਤੇ, ਸਮਾਰਟਫਰੈਸ਼ ਟੀਐਮ ਇਨਬਾਕਸ ਸੇਬ, ਨਾਸ਼ਪਤੀ, ਆਲੂਬੁਖਾਰਾ, ਕੀਵੀ, ਟਮਾਟਰ, ਬਰੇਕਲੀ, ਖਰਬੂਜੇ ਅਤੇ ਤਰਬੂਜ ਜਿਹੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਤੇ ਸਫਲ ਸਾਬਿਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸਨੇ ਅੰਗੂਰ, ਅਮਰੂਦ, ਚੀਕੂ, ਅਨਾਰ ਅਤੇ ਕਸਟਰਡ ਐਪਲ ਤੇ ਵੀ ਆਸ਼ਾਜਨਕ ਨਤੀਜੇ ਵਿਖਾਏ ਹਨ। ਤਾਜ਼ਗੀ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਤਕਨੀਕ ਪਰਿਚਾਲਨ ਸੰਬੰਧੀ ਲਾਭ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰੇਜ ਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਘੱਟ ਕਰਨਾ, ਥਾਂ ਦਕਸ਼ਤਾ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਰਨਾ, ਅਤੇ ਉਰਜਾ ਉਪਯੋਗ ਅਤੇ ਕਾਰਬਨ ਉਤਸਰਜਨ ਵਿੱਚ ਕਟੌਤੀ ਕਰਕੇ ਸਥਿਰਤਾ ਨੂੰ ਵਧਾਵਾ ਦੇਣਾ। ਟ੍ਰਾਂਪੀਕਲ ਐਗਰੋਸਿਸਟਮ (ਇੰਡੀਆ) ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ ਦੇ ਮਹਾਪ੍ਰਬੰਧਕ- ਪੋਸਟ ਹਾਰਵੈਸਟ ਬਿਜਨੇਸ ਕੇ. ਵੇਂਕਟਸੁਬਰਾਮਨਿਅਨ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਐਗਰੋਫਰੈਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਇਹ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਸਾਡੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਕ੍ਰਿਸੀ ਅਪੂਰਤੀ ਲੜੀ ਨੂੰ ਇਕ ਭਰੋਸੇਯੋਗ, ਸਕੇਲੇਬਲ ਤਾਜ਼ਗੀ ਸਮਾਧਾਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸੰਸਥਾਨਾਂ ਦਾ ਅਨੁਕੂਲਨ ਅਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ----

ਪੰਜਾਬ ਕੈਮਿਕਲਸ ਨਿਰਯਾਤ ਬਾਜ਼ਾਰ ਲਈ ਨਵੇਂ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦਾ ਵਪਾਰੀਕਰਣ ਕਰੇਗਾ

ਕ੍ਰਿਸੀ ਰਸਾਇਣਾਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਿਸ਼ਟ ਰਸਾਇਣਾਂ ਦੇ ਆਗੂ ਭਾਰਤੀ ਨਿਰਮਾਤਾ ਅਤੇ ਵੈਸ਼ਵਿਕ ਅਪੂਰਤੀਕਰਤਾ, ਪੰਜਾਬ ਕੈਮਿਕਲਸ ਐਂਡ ਕ੍ਰੌਪ ਪ੍ਰੋਟੈਕਸ਼ਨ ਲਿਮਿਟੇਡ ਨੇ ਉੱਚ ਮੁੱਲ ਵਾਲੇ ਕ੍ਰਿਸੀ ਰਸਾਇਣ ਉਤਪਾਦਾਂ ਅਤੇ ਮੱਧਵਰਤੀ ਉਤਪਾਦਾਂ ਲਈ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਗਾਹਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਤਿੰਨ ਖਾਸ ਸਮਝੌਤਾ ਪੱਤਰਾਂ ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਨ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਕੰਪਨੀ ਅਗਲੇ 12-18 ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦਾ ਵਪਾਰੀਕਰਣ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮੌਜੂਦਾ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚ ਦੋ ਨਵੇਂ ਮੈਨੂਫੈਕਚਰਿੰਗ ਬਲਾਕ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਲਗਭਗ 60 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਰਣਨੀਤਿਕ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਈ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਸਤਾਰ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਮੌਜੂਦਾ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੀ ਵਧਦੀ ਮੰਗ, ਨਵੇਂ ਉਤਪਾਦ ਪਾਇਪਲਾਇਨ ਅਤੇ ਜਪਾਨੀ ਅਤੇ ਯੂਰਪੀ ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਵੇਂ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦਾ ਵਪਾਰੀਕਰਣ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿਸਤਾਰ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਐਨਵਾਇਰਮੈਂਟਰੀ ਮੰਜੂਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ।

ਇਹ ਰਣਨੀਤਿਕ ਪਹਿਲ ਅਗਲੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਆਮਦਨੀ ਵਿੱਚ ਉਲੇਖਣਯੋਗ ਵਾਧਾ ਹੋਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਕੈਮਿਕਲਸ ਦਾ ਲਕਸ਼ ਅਗਲੇ ਦੋ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਲਗਭਗ 120-150 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਵਧਾਉਣਾ ਹੈ।

ਇਸ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਇਲਾਵਾ, ਕੰਪਨੀ ਆਪਣੇ ਵਧਦੇ ਪਰਿਚਾਲਨ ਅਤੇ ਉਤਪਾਦ ਪਾਇਪਲਾਇਨ ਨੂੰ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਣ ਲਈ ਇਕ ਨਵੀਂ ਸਾਇਟ ਦੀ ਸਕ੍ਰਿਅ ਰੂਪ ਨਾਲ ਤਲਾਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਨਵੀਂ ਸਾਇਟ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਔਪਚਾਰਿਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਸਮਾਂ ਆਉਣ ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਏਗੀ।

ਇਸ ਵਿਕਾਸ ਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨਿਦੇਸ਼ਕ ਸ਼ਾਲਿਲ ਸ਼ਰਾਫ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਉਤਪਾਦ ਵਿਕਾਸ, ਅਨੁਸੰਧਾਨ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਪਹੁੰਚ ਜਤਨਾਂ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਹੈ। ਗੁਣਵੱਤਾ, ਬੌਦਿਕ ਸੰਪਦਾ ਅਤੇ ਵਿਤਰਣ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਡੀ ਪ੍ਰਤੀਬੱਧਤਾ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਨਵੇਂ ਗਾਹਕਾਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੇਰਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਉਤਕ੍ਰਿਸ਼ਟਤਾ ਵੱਲ ਸਾਡੀ ਯਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਇਕ ਨਵੇਂ ਰੋਮਾਂਚਿਕ ਚਰਣ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੈ।

ਯੂਪੀਐਲ ਨੇ ਮੱਕੀ ਦੀ ਫਸਲ ਲਈ ਨਵਾਂ ਖਰਪਤਵਾਰਨਾਸ਼ਕ 'ਬਰੂਸ਼ਿਆ' ਲਾਂਚ ਕੀਤਾ

ਯੂਪੀਐਲ ਸਸਟੇਨੇਬਲ ਐਗਰੀ ਸਲਿਊਸ਼ਨਸ ਨੇ ਰੁਸ਼ਿਆ ਲਾਂਚ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਮੱਕੀ ਦੀ ਫਸਲ ਲਈ ਖਾਸ ਰੂਪ ਨਾਲ ਡਿਜ਼ਾਇਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇਕ ਨਵਾਂ ਪੋਸਟ-ਇਮਰਜੈਂਟ ਹਰਬੀਸਾਇਡ ਹੈ। ਬਰੂਸ਼ਿਆ ਭਾਰਤੀ ਮੱਕੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗਾਤਰ ਪਨਪਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਰੋਧੀ ਖਰਪਤਵਾਰਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਲਈ ਇਕ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ, ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਅਤੇ ਕੁਸ਼ਲ ਸਮਾਧਾਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇਗਾ। ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਇਸ ਉਤਪਾਦ ਨੂੰ ਕਰਨਾਟਕ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਚੌਨਲ ਹਿੱਸੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਲਾਂਚ ਕੀਤੀ। ਬਰੂਸ਼ਿਆ ਸਭ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਮੱਕੀ ਉਤਪਾਦਕ ਜ਼ਿਲਿਆਂ ਵਿਚ ਡੀਲਰਾਂ ਅਤੇ ਵਿਤਰਕਾਂ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਤੋਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਲਈ ਉਪਲਬੱਧ ਹੋਵੇਗਾ।

ਬਰੂਸ਼ਿਆ 2 ਤੋਂ 4 ਖਰਪਤਵਾਰ ਪੱਤੀ ਅਵਸਥਾ ਤੇ 50 ਮਿਲੀ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਦੀ ਘੱਟ ਖੁਰਾਕ ਤੇ ਚੌੜੀ ਪੱਤੀ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਘਾਹ ਵਾਲੇ ਖਰਪਤਵਾਰਾਂ ਦੀ ਇਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਲੜੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਤਵਰਿਤ ਕੰਟਰੋਲ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਘੱਟ ਮਨੁੱਖੀ ਜਤਨ ਅਤੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਵਿਕਾਸ ਚਰਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਬੇਹਤਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਨਾਲ, ਬਰੂਸ਼ਿਆ ਮੱਕੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਬੇਹਤਰ ਪੈਦਾਵਾਰ ਅਤੇ ਕ੍ਰਿਸੀ ਲਾਭਪ੍ਰਦਾ ਲਈ ਇਕ ਸਮਾਰਟ ਸਮਾਧਾਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਤਪਾਦ ਲਾਗਤ-ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਅਤੇ ਸਮਾਂ ਬਚਾਉਣ ਵਾਲੀ ਖਰਪਤਵਾਰ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਪੱਧਰ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਮੱਕੀ ਉਤਪਾਦਕਾਂ ਲਈ ਇਕ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਬਦਲਾਅ ਸਾਬਿਤ ਹੋਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ।

ਲਾਂਚ ਤੇ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ, ਹਰਬੀਸਾਇਡਸ ਪੋਰਟਫੋਲੀਓ ਲੀਡ, ਬਿਸਵਜੀਤ ਬੋਰਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਬਰੂਸ਼ਿਆ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਮਾਨ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਇਕ ਅਗਲੀ ਪੀੜੀ ਦਾ ਹਰਬੀਸਾਇਡ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਖਾਸ ਰੂਪ ਨਾਲ ਮੱਕੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਵਧਦੀਆਂ ਚੁਨੌਤੀਆਂ ਦਾ ਸਮਾਧਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਖਰਪਤਵਾਰ ਪ੍ਰਤੀਰੋਧਕ ਸਮਤਾ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਅਤੇ ਬਦਲਦੀਆਂ ਜਲਵਾਯੂ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਬਰੂਸ਼ਿਆ ਇਕ ਭਰੋਸੇਯੋਗ, ਲਾਗਤ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਅਤੇ ਉਪਯੋਗ ਵਿਚ ਆਸਾਨ ਸਮਾਧਾਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਵਿਕਾਸ ਚਰਣਾਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਆਪਣੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸਕਸ਼ਮ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਦੱਖਣ ਅਤੇ ਪੂਰਵ ਦੇ ਬਿਜਨੇਸ ਹੈਡ, ਜਗਦੀਸ਼ ਯਰਨੇਨੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਲਾਂਚ ਤਮਿਲਨਾਡੂ ਅਤੇ ਕਰਨਾਟਕ ਤੇ ਕੇਂਦਰਿਤ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਦੱਖਣੀ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਵਿਆਪਕ ਫਸਲ ਚੁਨੌਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਦੱਖਣੀ ਬੈਲਟ ਦੇ ਕਈ ਹੋਰ ਜ਼ਿਲਿਆਂ ਤਕ ਪਹੁੰਚਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਖੇਤਰ ਦੇ ਛੋਟੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਆਜੀਵਿਕਾ ਤੇ ਜਲਵਾਯੂ ਬਦਲਾਅ ਅਤੇ ਫਸਲ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਡੂੰਘੇ ਅਸਰ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹੋਏ, ਯੂਪੀਐਲ ਸਸਟੇਨੇਬਲ ਐਗਰੀ ਸਲਿਊਸ਼ਨਸ ਅਭਿਨਵ ਫਸਲ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸਮਾਧਾਨ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਸਕਾਰਾਮਕ ਬਦਲਾਅ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਬੱਧ ਹੈ।

ਯੂਪੀਐਲ ਬਾਗਵਾਨੀ ਫਸਲਾਂ ਲਈ ਪਲਾਂਟ ਹੈਲਥ ਐਲਿਮਿਟਰ ਲਾਂਚ ਕਰੇਗੀ

ਫਸਲ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਿਰਮਾਤਾ ਕੰਪਨੀ ਯੂਪੀਐਲ ਨੂੰ ਸ਼ਰਦ ਮੌਸਮ ਵਿਚ ਇਕ ਨਵੇਂ ਅਵਸ਼ੇਸ਼ ਅਤੇ ਕਟਾਈ-ਅੰਤਰਾਲ-ਮੁਕਤ ਰੋਗ ਕੰਟਰੋਲ ਆਪਸ਼ਨ ਲਈ ਪੰਜੀਕਰਣ ਮਿਲਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ। ਬੀਈਟੀ07 ਦਾ ਪੰਜੀਕਰਣ ਸੀਰਸ ਫਲ, ਕੋਮਲ ਫਲ, ਬੇਲਾਂ, ਫਲੀਆਂ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਪੱਤੇਦਾਰ ਸਲਾਦ ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਤਾਂਕਿ ਪਾਊਡਰੀ ਫਫੂਦੀ, ਡਾਊਨੀ ਫਫੂਦੀ, ਬੇਟ੍ਰਾਇਟਿਸ ਅਤੇ ਸਕੈਬ ਸਮੇਤ ਕਈ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

ਬੀਈਟੀ07 ਪੌਦਿਆਂ ਦੀ ਕੁਦਰਤੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਉਤੇਜਿਤ ਕਰਕੇ ਰੋਗਾਂ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਯੂਪੀਐਲ ਦੇ ਤਕਨੀਕੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਟੁਅਰਟ ਜੈਕਸਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸਦਾ ਸਕ੍ਰਿਅ ਘਟਕ ਲੈਮਿਨਾਰਿਨ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਅਨਾਜ ਦੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਸਥਾਪਿਤ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਲੋਕਪ੍ਰਿਅ ਪਾਦਪ ਸੇਹਤ ਉਤੇਜਕ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਆਇਓਡਸ ਬਰਾਂਡ ਨਾਂ ਨਾਲ ਵੇਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੈਕਸਨ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਲੈਮਿਨਾਰਿਨ ਕਵਕ ਦੇ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੇ ਵਿਘਟਕ ਕੋਸ਼ੀਕਾਏ ਪਦਾਰਥ ਦੀ ਨਕਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਜੈਵ ਰਸਾਇਣਿਕ ਮਾਰਗ

ਸਕ੍ਰਿਅ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਆਸੇ ਪਾਸੇ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ੀਕਾਵਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਉਤੇਜਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕਵਕ ਰੋਗਜਨਕ ਦੇ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲੈਮਿਨਾਰਿਨ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰਨ ਨਾਲ ਪੌਦਾ ਅਸਲ ਹਮਲੇ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਬਾਰਹਮਾਹੀ ਫਸਲਾਂ ਵਿਚ 7-10 ਦਿਨਾਂ ਤਕ ਚੱਲਣ ਵਾਲੀ ਤਵਰਿਤ ਅਤੇ ਤੀਵਰ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਯੂਪੀਐਲ ਪਰਿਖਣਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਬੀਈਟੀ07, ਸੇਬ ਦੀ ਪਪੜੀ, ਚੂਰਣੀ ਫਫੂਦੀ ਅਤੇ ਬੇਟ੍ਰਾਇਟਿਸ ਜਿਹੀਆਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਤੇ ਪਾਰੰਪਰਿਕ ਕਵਕਨਾਸੀ ਅਤੇ ਜੈਵ ਕਵਕਨਾਸੀ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੀ ਰੋਗ ਕੰਟਰੋਲ ਲੈਵਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੈਕਸਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਰੰਪਰਿਕ ਕਵਕਨਾਸੀ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲਾਉਣ ਤੇ, ਇਹ ਰੋਗ ਕੰਟਰੋਲ ਅਤੇ ਵਿਪਨਣ ਯੋਗ ਉਪਜ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਧਾਵਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੀਈਟੀ07 ਦੇ ਕੁਝ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਲਾਭ ਇਸਦੇ ਉਪਯੋਗ ਵਿਚ ਲਚੀਲਾਪਨ ਹਨ। ਇਕ ਵਾਰ ਅਨੁਮੋਦਿਤ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਲੇਬਲ ਤੇ ਕੋਈ ਕਟਾਈ ਅੰਤਰਾਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਯੂਪੀਐਲ ਨੇ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸਦੀ ਲਾਭਕਾਰੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਉਤਕ੍ਰਿਸ਼ਟ ਹੈ। ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਜੈਵਿਕ ਪ੍ਰਮਾਣਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ।

ਐਫਐਮਸੀ ਇੰਡੀਆ ਦਾ ਵਣਿੱਜੀ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਤਿਆਰ

ਐਫਐਮਸੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਚਲ ਰਹੀਆਂ ਵਿੱਤੀ ਚੁਨੌਤੀਆਂ ਅਤੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਜਾਰੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੰਦੀ ਦੇ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਵਣਿੱਜੀ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਦਮ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਸੁਸਤ ਨਕਦੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਅਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਸਟਾੱਕ ਘੱਟ ਹੋਣ ਨਾਲ ਜੁੜ ਰਹੀ ਇਕ ਕਠਿਨ ਤਿਆਰੀ ਦੇ ਬਾਅਦ, ਪਰਿਚਾਲਨ ਨੂੰ ਸੁਵਿਵਸਥਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲਾਭਦਾਇਕ ਖੇਤਰਾਂ ਤੇ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਵਿਆਪਕ ਰਣਨੀਤਿਕ ਬਦਲਾਅ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਏਸ਼ੀਆ ਵਿਚ ਸਾਲ-ਦਰ-ਸਾਲ 17% ਰਾਜਸਵ ਵਿਚ ਗਿਰਾਵਟ ਦਰਜ ਕੀਤੀ, ਜਿਹੜੀ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਲਗਾਤਾਰ ਘੱਟ ਹੁੰਦੀ ਮਾਤਰਾ ਅਤੇ ਘੱਟ ਕੀਮਤਾਂ ਕਰਕੇ ਹੋਈ। ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਇਹ ਸੁਸਤ ਮੰਗ, ਲਾਗਤ-ਪਲੱਸ ਅਨੁਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਮੁਦਰਾ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਕਰਕੇ ਕੀਮਤਾਂ ਤੇ ਦਬਾਅ, ਐਫਐਮਸੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਲਈ ਇਕ ਨਿਰਣਾਇਕ ਮੋੜ ਸਾਬਿਤ ਹੋਇਆ।

ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਐਫਐਮਸੀ ਦੇ ਨਿਦੇਸ਼ਕ ਮੰਡਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਭਾਰਤੀ ਵਣਿੱਜੀ ਵਪਾਰ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਮੰਜੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਸਦੇ ਜਮੀਨੀ ਵਿਕਰੀ ਅਤੇ ਵਿਪਨਣ ਸੰਚਾਲਨ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕੰਪਨੀ ਆਖਿਰੀ ਖਰੀਦਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਇਕ ਅਪੂਰਤੀ ਸਮਝੌਤੇ ਰਾਹੀਂ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਰਣਨੀਤਿਕ ਮੌਜੂਦਗੀ ਬਣਾਏ ਰੱਖਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਤਾਂਕਿ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਉਸਦੇ ਪੇਟੈਂਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਣੂ-ਅਗਲੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੀ ਡਾਇਮਾਇਡ ਤਕਨੀਕਾਂ ਅਤੇ ਜੈਵਿਕ ਉਤਪਾਦਾਂ ਸਮੇਤ ਭਾਰਤੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿਚ ਸੁਲਭ ਰਹਿਣ। ਖਾਸ ਰੂਪ ਨਾਲ, ਐਫਐਮਸੀ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਮੈਨੂਫੈਕਚਰਿੰਗ ਮੌਜੂਦਗੀ ਬਣਾਏ ਰੱਖੇਗੀ, ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਲਾਗਤ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਉਤਪਾਦਨ ਆਧਾਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਭਲੇ ਹੀ ਉਹ ਸਿੱਧੇ ਵਣਿੱਜਕ ਜੁੜਾਵ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰ ਰਹੀ ਹੋਵੇ।

ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਸਪਸ਼ਟ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵਣਿੱਜੀ ਵਪਾਰ ਨੂੰ 2025 ਦੀ ਤੀਜੀ ਤਿਆਰੀ ਤੋਂ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਰੱਖਿਆ ਜਾਏਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਰਾਜਸਵ ਨੂੰ ਹਾਲੇ ਵੀ ਸੀਰਸ ਪੱਕਤੀ ਆਂਕੜਿਆਂ ਵਿਚ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਏਗਾ, ਪਰ ਇਸਨੂੰ ਸਮਆਯੋਜਿਤ EBITDA ਅਤੇ ਸਮਆਯੋਜਿਤ EPS ਜਿਹੇ ਭਵਿੱਖ-ਉਨਮੁੱਖ ਆਮਦਨੀ ਮੀਟ੍ਰਿਕ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਏਗਾ। FMC ਨੇ 2025 ਦੇ ਆਪਣੇ ਪੂਰੇ ਸਾਲ ਦੇ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਪਰ ਰਾਜਸਵਅਨੁਮਾਨਾਂ ਵਿਚ ਹੁਣ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਸੀਮਾ+4.08 ਤੋਂ +4.28 ਬਿਲਿਅਨ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ 2024 ਦੇ ਮੱਧ ਬਿੰਦੂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ 2% ਘੱਟ ਹੈ।

ਸੁਮਿਲ ਕੈਮਿਕਲਸ ਨੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਚਾਰ ਨਵੇਂ ਉਤਪਾਦ ਲਾਂਚ ਕੀਤੇ

ਸੁਮਿਲ ਕੈਮਿਕਲਸ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ ਨੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਭੋਪਾਲ ਵਿਚ ਇਕ ਵਪਾਰਿਕ ਸਾਂਝੇਦਾਰ ਸੰਮੇਲਨ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਫਸਲ ਪੈਦਾਵਾਰ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਲਾਭਪ੍ਰਦਾ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਚਾਰ ਨਵੇਂ ਕ੍ਰਿਸੀ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦਾ ਅਨਾਵਰਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ, ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫਸਲ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਪੋਸ਼ਣ ਪੋਰਟਫੋਲੀਓ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਚਾਰ ਨਵੇਂ ਉਤਪਾਦ - ਗਰੈਨੁਲਮ, ਵਰਡੋਨਾ, ਨਿਊਟ੍ਰੋਬ ਅਤੇ ਸਪੈਨੋ- ਆਧਿਕਾਰਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਲਾਂਚ ਕੀਤੇ ਗਏ।

ਵਿਤਰਕ ਨੂੰ ਵਰਚੁਅਲ ਮਾਧਿਅਮ ਤੋਂ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਨਿਦੇਸ਼ਕ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਕੋਮਲ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਫਾਇਤੀ ਕੀਮਤਾਂ ਤੇ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰੀ ਉਤਪਾਦ ਉਪਲਬੱਧ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਬੱਧਤਾ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਨਵਾਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜਮੀਨੀ ਪੱਧਰ ਤਕ

ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਵਿਚ ਵਿਤਰਕਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦੀ ਸਰਾਹਨਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਸੁਮਿਲ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਿਰੰਤਰ ਸਹਿਯੋਗ ਦੀ ਸਰਾਹਨਾ ਕੀਤੀ। ਭੋਇਰ ਨੇ ਸੁਮਿਲ ਕੈਮਿਕਲਸ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਦਾ ਅਵਲੋਕਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਲਈ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਰਣਨੀਤਿਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤਾ। ਪਟੇਲ ਨੇ ਨਵੇਂ ਲਾਂਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਸ਼ਮਤਾ ਅਤੇ ਵਪਾਰਿਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਵਿਤਰਕ ਵਪਾਰਿਕ ਸਫਲਤਾ ਲਈ ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਕਿਵੇਂ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਇਸ ਨਵੇਂ ਲਾਂਚ ਦੇ ਨਾਲ, ਸੁਮਿਲ ਕੈਮਿਕਲਸ ਦਾ ਲਕਸ਼ ਫਸਲ ਇਨਪੁਟ ਉਦਯੋਗ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵੀ, ਸੁਰੱਖਿਆਤਮਕ ਅਤੇ ਨਵੀਨ ਸਮਾਧਾਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਮਰਥਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਲਾਂਚ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਆਗੂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ, ਜਿਹਨਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਭੋਇਰ (ਮੁੱਖ ਵਪਾਰ ਪ੍ਰਮੁੱਖ), ਐਨ.ਬੀ.ਪਟੇਲ (ਏਵੀਪੀ- ਵਿਕਰੀ ਅਤੇ ਵਿਪਨਣ), ਵਿਕਰਮਜੀਤ ਸਾਹਾ (ਸੀਐਮਓ- ਫਸਲ ਪੋਸ਼ਣ), ਰਵੀਸ਼ ਸਿੰਘ (ਸੀਨੀਅਰ ਮਹਾਪ੍ਰਬੰਧਕ- ਫਸਲ ਪੋਸ਼ਣ ਅਤੇ ਜੈਵਿਕ), ਅਨਿਰੁੱਧ ਯਾਦਵ (ਖੇਤਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ), ਕਲਪਕਾਂਤ ਪਵਾਰ (ਸੀਨੀਅਰ ਪੋਰਟਫੋਲੀਓ ਪ੍ਰਬੰਧਕ), ਪ੍ਰਭੂ ਲੋਂਕਾ (ਉਤਪਾਦ ਪ੍ਰਬੰਧਕ- ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ), ਮੇਘਾ ਗਿੱਨਾਰੇ (ਉਤਪਾਦ ਪ੍ਰਮੁੱਖ), ਅਤੇ ਰੋਹਿਤ ਸਕਸੇਨਾ (ਵਿਪਨਣ ਪ੍ਰਬੰਧਕ) ਸ਼ਾਮਿਲ ਸਨ। ਇਸ ਬੈਠਕ ਵਿਚ ਖੇਤਰ ਭਰ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਵਿਤਰਕਾਂ ਨੇ ਵੀ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ।

ਆਰਐਮਪੀਸੀਐਲ ਦੀ ਰਿਟੇਲਰਸ ਮੀਟਿੰਗ ਆਗਰਾ ਵਿਚ ਪੂਰੀ

ਆਰਐਮਪੀਸੀਐਲ (ਆਰ.ਐਮ.ਫਾਸਟੋਟਸ ਐਂਡ ਕੈਮਿਕਲਸ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ) ਇਕ ਭਾਰਤੀ ਕੰਪਨੀ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਉਰਵਰਕਾਂ, ਪਸ਼ੂ ਆਹਾਰ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਅਤੇ ਵਿਪਨਣ ਵਿਚ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਕੰਪਨੀ ਫਸਲਾਂ ਅਤੇ ਪਸ਼ੂਧਨ ਦੋਹਾਂ ਲਈ ਉਚ-ਗੁਣਵੱਤਾ ਵਾਲੇ ਪੌਸ਼ਕ ਤੱਤ ਉਪਲਬੱਧ ਕਰਾਉਣ ਤੇ ਕੇਂਦਰਿਤ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਅਤੇ ਗ੍ਰਾਮੀਨ ਆਜੀਵਿਕਾ ਵਿਚ ਸੁਧਾਰ ਲਿਆਉਣਾ ਹੈ।

ਇਸੇ ਕੜੀ ਵਿਚ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਆਗਰਾ ਵਿਚ ਇਕ ਵੱਡੀ ਰਿਟੇਲਰਸ ਮੀਟਿੰਗ ਦਾ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਬੈਠਕ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਜ਼ਿਰੱਨ ਪਾਵਪਲੱਸ ਸਮੇਤ ਕਈ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਸਪੈਸ਼ਲਿਸਟ ਪ੍ਰਮੋਦ ਕੁਮਾਰ ਪਾਂਡੇ, ਸੀਨੀਅਰ ਖੇਤਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਸੰਜੇ ਜੈਨ ਨੇ ਬੈਠਕ ਵਿਚ ਪੱਛਮੀ ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਟੀਮ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਪ੍ਰੋਫਾਇਲ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਉਤਪਾਦ ਰੋਜ਼ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਲਾਭਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ।

ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਆਗਾਮੀ ਸੀਜਨ ਵਿਚ ਆਲੂ ਦੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਲਈ ਉਚਿਤ ਪੌਸ਼ਕ ਤੱਤਾਂ ਅਤੇ ਫਸਲ ਦੇਖਭਾਲ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਤੇ ਵੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਪਾਈ, ਜਿਸਦੀ ਰਿਟੇਲਰਸ ਨੇ ਖੂਬ ਸਰਾਹਨਾ ਕੀਤੀ। ਬੈਠਕ ਵਿਚ 129 ਰਿਟੇਲਰਸ ਅਤੇ 3 ਡੀਲਰਾਂ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ।

ਗੋਦਰੇਜ਼ ਐਗਰੋਵੇਟ ਨੇ ਮੱਕੀ ਦੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਲਈ ਇਕ ਨਵਾਂ ਸ਼ਾਕਨਾਸ਼ੀ, ਅਸ਼ਿਤਾਕਾ ਲਾਂਚ ਕੀਤਾ

ਭਾਰਤ ਦੇ ਆਗੂ ਭਿੰਨ ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਵਪਾਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ, ਗੋਦਰੇਜ਼ ਐਗਰੋਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ (ਗੋਦਰੇਜ਼ ਐਗਰੋਵੇਟ) ਨੇ ਮੱਕੀ ਦੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਲਈ ਖਾਸ ਰੂਪ ਨਾਲ ਡਿਜ਼ਾਇਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇਕ ਨਵਾਂ ਸ਼ਾਕਨਾਸ਼ੀ ਲਾਂਚ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਆਈਐਸਕੇ ਜਾਪਾਨ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਵਿਕਸਿਤ ‘ਅਸ਼ਿਤਾਕਾ’ ਇਕ ਅਭਿਨਵ ਸਮਾਧਾਨ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਘਾਹ ਅਤੇ ਚੌੜੀ ਪੱਤੀ ਵਾਲੇ ਖਰਪਤਵਾਰਾਂ ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਕੰਟਰੋਲ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਮੱਕੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਕ ਵੱਡੀ ਚੁਨੌਤੀ ਹੈ। ਖਾਸ ਰੂਪ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਵਿਕਾਸ ਚਰਣਾਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਖਰਪਤਵਾਰ ਦਾ ਹਮਲਾ, ਮੱਕੀ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਨੂੰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਰੂਪ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ 2-4 ਖਰਪਤਵਾਰ ਪੱਤੀ ਚਰਣ ਵਿਚ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਸ਼ਿਤਾਕਾ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਖਰਪਤਵਾਰ ਕੰਟਰੋਲ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਲਾਂਚ ਦੇ ਮੌਕੇ ਤੇ, ਗੋਦਰੇਜ਼ ਐਗਰੋਵੇਟ ਦੇ ਫਸਲ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਪਾਰ ਦੇ ਸੀਈਓ, ਰਾਜਾਵੇਲੂ ਐਨਕੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗੋਦਰੇਜ਼ ਐਗਰੋਵੇਟ ਵਿਚ, ਸਾਡਾ ਮਿਸ਼ਨ ਅਜਿਹੇ ਨਵੇਨੋਮੇਸ਼ੀ, ਰਿਸਰਚ-ਆਧਾਰਿਤ ਸਮਾਧਾਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਭਾਰਤੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਬਨਾਉਂਦਾ ਅਤੇ ਐਨਵਾਇਰਮੈਂਟ ਅਤੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਦੀਆਂ ਚੁਨੌਤੀਆਂ ਤੋਂ ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਨੂੰ ਭਵਿੱਖ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਬਣਾਕੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦਾ ਉਥਾਨ ਕਰਨ। ਮੱਕੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਲਈ ਬੇਹਤਰ ਪੈਦਾਵਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਫਸਲ ਵਾਧੇ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਚਰਣਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਖਰਪਤਵਾਰ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਹਿਲਾ, ਅਸ਼ਿਤਾਕਾ ਦਾ ਸ਼ੁਭ ਆਰੰਭ, ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਉਪਜ ਵਿਚ ਸੁਧਾਰ ਅਤੇ ਲਾਭਪ੍ਰਦਾਤਾ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਇਕ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਸਮਾਧਾਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿਚ ਇਕ ਕਦਮ ਹੈ।

ਅਨਿਲ ਚੌਥੇ, ਮਹਾਪ੍ਰਬੰਧਕ- ਵਿਪਨਣ, ਫਸਲ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਪਾਰ, ਗੋਦਰੇਜ਼ ਐਗਰੋਵੇਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੱਕੀ ਵਿਚ ਅਸ਼ਿਤਾਕਾ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਖਰਪਤਵਾਰ ਕੰਟਰੋਲ ਫਸਲ-ਖਰਪਤਵਾਰ ਪ੍ਰਤੀਸਪਰਧਾ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਸੀਮਿਤ ਸਿੱਟੀ ਦੀ ਨਮੀ ਅਤੇ ਪੌਸ਼ਕ ਤੱਤਾਂ ਦਾ ਬੇਹਤਰ ਉਪਯੋਗ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸਕਸ਼ਮ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਫੁੱਲ ਆਉਣ ਤੇ ਦਾਣੇ ਭਰਣ ਜਿਹੀਆਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਪੌਦਿਆਂ ਦੀ ਸੇਹਤ ਨੂੰ ਬਣਾਏ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਅਨੁਸ਼ਿਸ਼ਿਤ ਖੁਰਾਕ 2-4 ਖਰਪਤਵਾਰ ਪੱਤੀ ਅਵਸਥਾ ਤੇ 400 ਮਿਲੀ/ਏਕੜ ਸਰਫਕਟੋਟ ਦੇ ਨਾਲ 50 ਮਿਲੀ/ਏਕੜ ਖਰਪਤਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨ ਵਿਚ ਮਦਦ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਖਰਪਤਵਾਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਜ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਵਿਚ ਵੀ ਸਹਾਇਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਹੜੀ ਮੌਸਮ ਦੇ ਦਬਾਅ ਵਿਚ ਹੋਰ ਵੀ ਬਦਤਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਉਤਪਾਦਨ ਵਿਚ ਸਥਿਰਤਾ, ਅਨਾਜ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਵਿਚ ਸੁਧਾਰ ਅਤੇ ਆਮਦਨੀ ਵਿਚ ਉਤਾਰ-ਚੜਾਅ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।

ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਬੀਜ ਤੋਂ ਬਾਜ਼ਾਰ ਤਕ ਸਮਾਧਾਨ ਦੇਣ ਦਾ ਲਕਸ਼- ਸ਼ਾਮ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ

ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਖੇਤੀ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਚੁਨੌਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਭਰੀ ਹੈ। ਡਿਜ਼ਿਟਲ ਤਕਨੀਕ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਨਵਾਚਾਰਾਂ ਦੇ ਆਉਣ ਨਾਲ ਖੇਤੀ ਦੇ ਤਰੀਕਿਆਂ ਵਿਚ ਬਦਲਾਅ ਤਾਂ ਆਇਆ ਹੈ, ਪਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਤਕ ਸਹੀ ਸਮੇਂ ਤੇ ਸਹੀ ਸਮਾਧਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਹਾਲੇ ਵੀ ਵੱਡੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਇਸੇ ਸੋਚ ਦੇ ਨਾਲ 2012 ਵਿਚ ਬਿਹਾਰ ਤੋਂ ‘ਦੇਹਾਤ’ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੋਈ, ਜਿਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਹੀ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਤੇ ਬੀਜ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਤਕ ਸਾਰੀਆਂ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਉਪਲਬੱਧ ਕਰਾਉਣਾ ਹੈ।

ਇਸ ਖਾਸ ਇੰਟਰਵਿਊ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਦੇਹਾਤ ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕ ਸ਼ਾਮ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਯਾਤਰਾ, ਚੁਨੌਤੀਆਂ, ਡਿਜ਼ਿਟਲ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ।

‘ਦੇਹਾਤ’ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਦੋਂ ਅਤੇ ਕਿਵੇਂ ਹੋਈ?

ਦੇਹਾਤ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ 2012 ਵਿਚ ਬਿਹਾਰ ਤੋਂ ਹੋਈ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਅਸੀਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਅਜਿਹੀ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਥੇ ਬੀਜ, ਉਰਵਰਕ, ਫਸਲ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸਮਾਧਾਨ, ਪਸ਼ੂ ਆਹਾਰ, ਮਸ਼ੀਨਰੀ, ਕ੍ਰਿਸੀ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਕਰਜ਼ਾ ਸੁਵਿਧਾ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਉਤਪਾਦ ਨੂੰ ਸਹੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਤਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦਾ ਜ਼ਰਿਆ ਸਭ ਕੁਝ ਇਕ ਹੀ ਥਾਂ ਤੇ ਮਿਲੇ। ਇਸੇ ਸੋਚ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਦੇਹਾਤ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਅੱਜ ਵੀ ਅਸੀਂ ਇਹਨਾਂ ਤਿੰਨ ਸਤੰਭਾਂ ਕ੍ਰਿਸੀ ਇਨਪੁਟ, ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਮਾਰਕੀਟ ਐਕਸੇਸ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ।

ਇਸ ਸਫਰ ਵਿਚ ਤੁਹਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀਆਂ ਚੁਨੌਤੀਆਂ ਕੀ ਰਹੀਆਂ?

ਕ੍ਰਿਸੀ ਖੇਤਰ ਖੁਦ ਵਿਚ ਹੀ ਕਾਫੀ ਚੁਨੌਤੀਪੂਰਨ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਚੁਨੌਤੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਸਮਝਣਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਅਨੇਕ ਫਸਲਾਂ, ਅਲਗ ਅਲਗ ਐਗਰੋ-ਕਲਾਇਮੈਟਿਕ ਜੋਨ ਅਤੇ ਭਿੰਨ ਕਿਸਾਨ ਪ੍ਰੋਫਾਇਲ ਹਨ। ਹਰ ਵੈਲਿਊ ਚੇਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅਲਗ ਚੈਲੇਂਜ ਅਤੇ ਮੌਕੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਸਫਰ ਸਾਡੇ ਲਈ ਇਕ ਸਿੱਖਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਅਸੀਂ 11 ਰਾਜਾਂ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਅਤੇ 2.5 ਮਿਲਿਅਨ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹਾਂ। ਫਿਰ ਵੀ, ਅਸੀਂ ਰੋਜ਼ ਨਵੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਸਿੱਖ ਰਹੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਕੁਝ ਨਵਾਂ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ।

ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਤੁਸੀਂ ਡਿਜ਼ਿਟਲ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਕਿਵੇਂ ਵੇਖਦੇ ਹੋ?

ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਕ੍ਰਿਸੀ ਵਿਚ ਡਿਜ਼ਿਟਲ ਬਦਲਾਅ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਹੋਏ ਹਨ। ਜੇ ਅਸੀਂ ਕੋਵਿਡ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵਿਚ ਸਮਾਰਟਫੋਨ ਉਪਯੋਗ

ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਰੀਬ 30% ਸੀ। ਅੱਜ ਇਹ ਅੰਕੜਾ ਲਗਭਗ 95% ਹੈ। ਹੁਣ ਚੁਨੌਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸਾਨ ਸਮਾਰਟਫੋਨ ਦਾ ਸਹੀ ਇਸਤੇਮਾਲ ਪੈਦਾਵਾਰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਕਰਨ। ਮੇਰਾ ਯਕੀਨ ਹੈ ਕਿ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਡਿਜ਼ਿਟਲ ਟੂਲਸ ਦਾ ਉਪਯੋਗ ਹੋਰ ਵਧੇਗਾ। ਜੇਨੇਰੇਟਿਵ ਏਆਈ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਅਤੇ ਦੂਜੀਆਂ ਨਵੀਆਂ ਤਕਨੀਕਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸੰਵਾਦ ਨੂੰ ਆਸਾਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਬਣਾਉਣਗੀਆਂ।

‘ਦੇਹਾਤ’ ਦਾ ਵਰਤਮਾਨ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਲਾਭ ਪਹੁੰਚਾਏਗਾ?

ਅਸੀਂ ਕ੍ਰਿਸੀ ਵੈਲਿਊ ਚੇਨ ਦੇ ਦੋਵਾਂ ਸ਼ੇਰਾਂ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਾਂ- ਬੈਕ ਐਂਡ ਅਤੇ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਦੋਹਾਂ ਵਿਚ। ਅਸੀਂ ਵੈਸ਼ਵਿਕ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਫਸਲਾਂ ਦੀ ਵਧਦੀ ਮੰਗ ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲਕੇ ਉਤਪਾਦ ਨੂੰ ਕਸਟਮਾਇਜ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਫਿਰ ਉਸਨੂੰ ਵੈਲਿਊ ਐਡ ਕਰਕੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿਚ ਉਤਾਰਦੇ ਹਨ। ਸਾਡਾ ਲਕਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਉਚ ਗੁਣਵੱਤਾ ਵਾਲੇ ਉਤਪਾਦ ਲਈ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕੀਮਤ ਮਿਲ ਸਕੇ ਅਤੇ ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਬੇਹਤਰੀਨ ਗੁਣਵੱਤਾ ਉਪਲਬੱਧ ਹੋਵੇ।

ਤੁਹਾਡੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕ੍ਰਿਸੀ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਮੌਕਾ ਅਤੇ ਚੁਨੌਤੀ ਕੀ ਹੈ?

ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਚੁਨੌਤੀ ਹੈ ਲਗਾਤਾਰ ਸਿੱਖਣਾ ਅਤੇ ਨਵੀਆਂ ਤਕਨੀਕਾਂ ਨੂੰ ਅਪਨਾਉਣਾ। ਪਰ ਇਹੀ ਇਸ ਖੇਤਰ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਮੌਕਾ ਵੀ ਹੈ। ਤਕਨੀਕ ਅਤੇ ਨਵਾਚਾਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨੀ ਵਧਾਉਣ ਵਿਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿਸਾਨ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਪਨਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਰਹਿਣ।

‘ਫਸਲ ਕ੍ਰਾਂਤੀ’ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਤੋਂ ਤੁਸੀਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕੀ ਸੰਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਚਾਹੋਗੇ?

ਮੈਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਇਹੀ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹਾਂਗਾ ਕਿ ਕ੍ਰਿਸੀ ਵਿਚ ਚੁਨੌਤੀਆਂ ਬਹੁਤ ਹਨ, ਪਰ ਸਮਾਧਾਨ ਵੀ ਹਨ। ਨਵੀਂ ਤਕਨੀਕ ਅਤੇ ਨਵਾਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਪਨਾਈਏ ਪਰ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਖੇਤ ਦੇ ਇਕ ਛੋਟੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿਚ ਡੇਮੋ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਅਜਮਾਓ। ਜੇ ਉਹ ਸਫਲ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਪੂਰੇ ਖੇਤ ਵਿਚ ਅਪਨਾਓ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੁਸੀਂ ਜ਼ੋਖਿਮ ਘੱਟ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਅਤੇ ਆਮਦਨੀ ਦੋਵੇਂ ਵਧਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਇਮਰਾਨ ਇਦਰੀਸੀ

ਸੀਨੀਅਰ ਪੱਤਰਕਾਰ, ਫਸਲ ਕ੍ਰਾਂਤੀ
Email: emran@fasalkranti.in

ਕੈਪਸਬਰ ਐਗਰੀਸਾਇੰਸ ਜੈਵਿਕ ਖੇਤੀ ਵਿਚ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਮਿਸ਼ਨ -ਮਨੋਜ ਕੁਮਾਰ ਰੂਪਾ

ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਕ੍ਰਿਸੀ ਖੇਤਰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਬਦਲਾਅ ਦੇ ਦੌਰ ਤੋਂ ਗੁਜ਼ਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਜੈਵਿਕ ਅਤੇ ਬਾਇਓਲਾਜੀਕਲ ਕ੍ਰਿਸੀ ਸਮਾਧਾਨ ਕਿਸਾਨਾਂ ਲਈ ਨਵੀਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਖੋਲ੍ਹ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿਚ ਆਗੂ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾ ਰਹੀ ਹੈ ਕੈਪਸਬਰ ਐਗਰੀਸਾਇੰਸ, ਜਿਸਨੇ ਆਪਣੀ ਰਿਸਰਚ, ਨਵਾਚਾਰ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਤਕ ਬੇਹਤਰ ਤਕਨੀਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੇ ਮਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਅਲਗ ਅਲਗ ਪਛਾਣ ਬਣਾਈ ਹੈ।

ਇਸ ਖਾਸ ਇੰਟਰਵਿਊ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਕੈਪਸਬਰ ਐਗਰੀਸਾਇੰਸ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਿਦੇਸ਼ਕ ਮਨੋਜ ਕੁਮਾਰ ਰੂਪ ਨਾਲ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਯਾਤਰਾ, ਉਦੇਸ਼ਾਂ, ਇਫਕੇ ਦੇ ਨਾਲ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਤੇ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ।

ਕੈਪਸਬਰ ਐਗਰੀਸਾਇੰਸ ਕਿਸਾਨਾਂ ਲਈ ਕਿਵੇਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ?

ਕੈਪਸਬਰ ਐਗਰੀਸਾਇੰਸ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਸਾਲ 2017 ਵਿਚ ਹੋਈ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਚਾਰ ਸਾਲੀ, ਜਿਹੜੇ ਕ੍ਰਿਸੀ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਰਿਸਰਚ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਸੀ, ਨੇ ਮਿਲਕੇ ਇਹ ਕੰਪਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ। ਸਾਡਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਸੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਬੇਹਤਰ ਅਤੇ ਸਵਦੇਸ਼ੀ ਬਾਇਓਲਾਜੀਕਲ ਕ੍ਰਿਸੀ ਸਮਾਧਾਨ ਉਪਲਬੱਧ ਕਰਾਉਣਾ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਅਨੁਸੰਧਾਨ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਅਜਿਹੇ ਉਤਪਾਦ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਭਾਰਤੀ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਣ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਲਾਗਤ ਘੱਟ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਵਧਾਉਣ। ਨਾਲ ਹੀ, ਅਸੀਂ ਨਿਰਯਾਤ ਲਈ ਵੀ ਉਚ ਗੁਣਵੱਤਾ ਵਾਲੇ ਜੈਵਿਕ ਉਤਪਾਦ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਾਂ।

ਇਫਕੇ ਦੇ ਨਾਲ ਤੁਹਾਡਾ ਸਹਿਯੋਗ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੈ ?

ਅਸੀਂ ਸਾਲ 2020 ਤੋਂ ਇਫਕੇ ਦੇ ਨਾਲ ਇਕ ਜਾਇੰਟ ਵੈਂਚਰ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਸਾਡੀ ਸਪੈਸ਼ਲਿਸਟ ਮਾਇਕ੍ਰੋਬਿਅਲ ਡੇਟਾਬੇਸ ਵਿਚ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ 24,000 ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਾਇਕ੍ਰੋਬਿਅਲ ਸਟ੍ਰੇਨਸ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਮਾਇਕ੍ਰੋਬਸ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਮਾਇਕ੍ਰੋਬਿਅਲ ਮੈਟਾਬੋਲਾਇਟਸ ਵੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਾਂ, ਜਿਹਨਾਂ ਦੇ ਫਾਰਮੂਲੇਸ਼ਨ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹਨ। ਇਸ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਿਸਾਨਾਂ ਤਕ ਪਹੁੰਚ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਇਫਕੇ ਦੇ ਨਾਲ ਸਾਡਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਉਤਪਾਦ ਫਰਟੀਲਾਈਜ਼ਰ ਗੋਲਡ (ਇਫਕੇ ਮਾਇਕ੍ਰੋਬਾਇਜ਼) ਹੈ, ਨਾਲ ਹੀ ਸਾਡੇ 60 ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੂਜੇ ਉਤਪਾਦ ਵੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿਚ ਉਪਲੱਬਧ ਹਨ।

ਕੈਪਸਬਰ ਐਗਰੀਸਾਇੰਸ ਦੀ ਉਤਪਾਦਨ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਹੈ ?

ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਕਈ ਕੰਪਨੀਆਂ ਬਾਇਓਲਾਜੀਕਲ ਉਤਪਾਦਨ ਦੇ ਮਾਨਕਾਂ ਤੇ ਪੂਰਾ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀਆਂ, ਪਰ ਅਸੀਂ ਇਫਕੇ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲਕੇ ਇਕ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਅਨੁਸੰਧਾਨ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਹੜੀ ਖਾਸ ਰੂਪ ਨਾਲ ਕ੍ਰਿਸੀ ਮਾਇਕ੍ਰੋਬਿਅਲ ਤੇ ਕੇਂਦਰਿਤ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਟੀਮ ਵਿਚ ਸਿਖਿਅਤ ਐਂਟੋਮੋਲਾਜਿਸਟ, ਐਗਰੋਨਾਮਿਸਟ, ਮਾਇਕ੍ਰੋਬਾਇਓਲੋਜਿਸਟ ਅਤੇ ਬਾਇਓਟੈਕਨਾਲੋਜਿਸਟ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਬੀਜ ਉਪਚਾਰ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਫਸਲ ਕਟਾਈ ਦੇ ਬਾਅਦ ਤਕ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸੰਪੂਰਣ

ਮਾਈਕ੍ਰੋਬਿਅਲ ਸਮਾਧਾਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਇਸਦੇ ਇਲਾਵਾ ਅਸੀਂ ਨੇਮਾਟੋਸਾਇਡ, ਹਰਬੀਸਾਇਡ ਜਿਹੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਅਨੁਸੰਧਾਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਸਾਡੀ ਉਤਪਾਦਨ ਇਕਾਈ ਜਲਦੀ ਹੀ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਉਤਪਾਦਨ ਇਕਾਈਆਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਬਣਨ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਜੈਵਿਕ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਹੈ ?

ਵਰਤਮਾਨ ਵਿਚ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਲਗਭਗ 7% ਬਾਇਓ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦਾ ਉਪਯੋਗ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ 20% ਤਕ ਪਹੁੰਚਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਅਗਲੇ 5-10 ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਵੱਡਾ ਬਦਲਾਅ ਆਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਿਸਾਨਾਂ ਵੀ ਹਾਲੇ ਵੀ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਦੀ ਕਮੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਲਗਾਤਾਰ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਕ ਲੰਬੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਹੈ, ਜਿਸਦੇ ਲਈ ਸਮਾਂ, ਮੋਹਨਤ ਅਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਗੇਟਸ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਵੀ ਸਹਿਯੋਗ ਮਿਲਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਿਸਾਨਾਂ ਤਕ ਆਪਣੀ ਤਕਨੀਕ ਪਹੁੰਚਾ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਸਿਰਫ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਅਫਰੀਕਾ, ਬਰਾਜ਼ੀਲ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਸਕ੍ਰਿਅ ਹਾਂ।

ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਬਾਇਓਲਾਜੀਕਲ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਕੀ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਿਓਗੇ ?

ਮੈਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਗਾ ਕਿ ਤੁਰੰਤ ਨਤੀਜੇ ਵੇਖਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਇਹਨਾਂ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੀ ਸਥਿਰਤਾ ਅਤੇ ਟਿਕਾਊਪਣ ਤੇ ਧਿਆਨ ਦਿਓ। ਬਾਇਓਲਾਜੀਕਲ ਉਤਪਾਦ ਸਾਡੀ ਮਿੱਟੀ ਨੂੰ ਸਵਸਥ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਪੈਦਾਵਾਰ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨੀ ਦੋਵੇਂ ਵਧਦੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਨੀਦਰਲੈਂਡ ਜਿਹੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਸਿੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਉਤਪਾਦਨ ਸਾਡੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ 20 ਗੁਣਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਵੀ ਘੱਟ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪੈਦਾਵਾਰ ਤੇ ਫੋਕਸ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਕੈਪਸਬਰ ਐਗਰੀਸਾਇੰਸ ਦੀ ਦੀਰਘਕਾਲਿਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕੀ ਹੈ ?

ਸਾਡਾ ਲਕਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਵਦੇਸ਼ੀ, ਉਚ ਗੁਣਵੱਤਾ ਅਤੇ ਐਨਵਾਇਰਮੈਂਟ ਅਨੁਕੂਲ ਜੈਵਿਕ ਸਮਾਧਾਨ ਉਪਲਬੱਧ ਕਰਾਈਏ। ਅਸੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਭਾਰਤ ਕ੍ਰਿਸੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਅਤੇ ਸਥਿਰਤਾ ਦੋਵਾਂ ਵਿਚ ਦੁਨਿਆਂ ਦੇ ਆਗੂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਵੇ। ਇਸਦੇ ਲਈ ਅਸੀਂ ਅਨੁਸੰਧਾਨ, ਤਕਨੀਕ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ।

ਇਮਰਾਨ ਇਦਰੀਸੀ

ਸੀਨੀਅਰ ਪੱਤਰਕਾਰ, ਫਸਲ ਕ੍ਰਾਂਤੀ
Email: emran@fasalkranti.in

ਏਰਿਜ ਐਗਰੋ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ ਟਿਕਾਊ ਖੇਤੀ ਦੇ ਆਧੁਨਿਕ ਸਮਾਧਾਨ - ਡਾ. ਰਾਹੁਲ ਮੀਰਚੰਦਾਨੀ

ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਗੱਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਕਿਸੀ ਬਾਇਓਲਾਜੀਕਲਸ ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਖੇਤੀ ਵਿਚ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਤੇ। ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਮੌਜੂਦ ਹਨ ਡਾ. ਰਾਹੁਲ ਮੀਰਚੰਦਾਨੀ ਜਿਹੜੇ ਏਰਿਜ ਐਗਰੋ ਲਿਮਿਟੇਡ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਹਨ। ਏਰਿਜ ਐਗਰੋ ਪਿਛਲੇ 55 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ 1 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਿਸਾਨ ਇਸਦੇ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦਾ ਉਪਯੋਗ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਖਾਸ ਗੱਲਬਾਤ ਵਿਚ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੰਪਨੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਆਧੁਨਿਕ ਸਮਾਧਾਨ, ਬਾਇਓਲਾਜੀਕਲਸ, ਪ੍ਰਿਸਿਜਨ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਅਤੇ ਫਸਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਤਪਾਦ ਉਪਲਬਧ ਕਰਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਏਰਿਜ ਐਗਰੋ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ?

ਸਾਡੀ ਕੰਪਨੀ ਪੂਰੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮਾਇਕ੍ਰੋ ਨਿਊਟ੍ਰੀਐਂਟਸ ਅਤੇ ਸਪੈਸ਼ਲਾਈਟ ਫਰਟੀਲਾਇਜ਼ਰ ਉਪਲਬਧ ਕਰਾਉਂਦੇ ਹਾਂ। ਨਾਲ ਹੀ, ਫਸਲ ਅਤੇ ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਤਪਾਦ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਜਿਸ ਨਾਲ ਪਾਰੰਪਰਿਕ ਉਰਵਰਕਾਂ ਦਾ ਉਪਯੋਗ ਘੱਟ ਹਵੇ ਅਤੇ ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਸੇਹਤ ਬਣੀ ਰਹੀ। ਸਾਡਾ ਜਤਨ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਉਚ ਗੁਣਵੱਤਾ ਵਾਲੇ ਪੌਸ਼ਕ ਤੱਤ ਮਿਲਣ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਤਪਾਦਨ ਵਧੇ ਅਤੇ ਖੇਤ ਦਾ ਉਪਜਾਊਪਣ ਕਾਇਮ ਰਹੇ।

ਬਾਇਓਲਾਜੀਕਲਸ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਉਰਵਰਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਉਪਯੋਗ ਕਰਨ ਨਾਲ ਕੀ ਫਰਕ ਪੈਂਦਾ ਹੈ?

ਬਾਇਓਲਾਜੀਕਲਸ ਕੁਦਰਤੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੌਦਿਆਂ ਨੂੰ ਪੌਸ਼ਣ ਅਤੇ ਪੇਸਟ ਕੰਟਰੋਲ ਉਪਲਬਧ ਕਰਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਸੇਹਤ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਕੋਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਪਾਰੰਪਰਿਕ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕਾਂ ਅਤੇ ਉਰਵਰਕਾਂ ਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਨਾਲ ਮਿੱਟੀ ਖਰਾਬ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਬਾਇਓਲਾਜੀਕਲਸ ਮਿੱਟੀ ਅਤੇ ਪੌਦੇ ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਪੌਸ਼ਣ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਦਾਹਰਣ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਸਾਡਾ ਉਤਪਾਦ ਐਨਟੋਕਸ ਪੌਦਿਆਂ ਦੇ ਸਟ੍ਰੋਸ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਹਾਰਮੋਨ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਪੌਦਿਆਂ ਨੂੰ ਬੇਹਤਰ ਪੌਸ਼ਣ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਇੰਟੀਗਰੇਟਿਡ ਪੇਸਟ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਤੁਹਾਡੀ ਕੀ ਸੋਚ ਹੈ?

ਅਸੀਂ ਪਿਛਲੇ 25 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਇੰਟੀਗਰੇਟਿਡ ਪੇਸਟ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਨੀਤੀ ਆਯੋਗ ਅਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨਮੰਤਰੀ ਆਫਿਸ ਦੇ ਨਾਲ ਵੀ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਸੰਤੁਲਿਤ ਖਾਦ, ਮਾਇਕ੍ਰੋ ਨਿਊਟ੍ਰੀਐਂਟਸ ਅਤੇ ਸਪੈਸ਼ਲਾਈਟ ਫਰਟੀਲਾਇਜ਼ਰ ਦਾ ਉਪਯੋਗ ਮਿਸ਼ਨ ਮੋਡ ਤੇ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਲਗਭਗ 15-20% ਕਿਸਾਨ ਆਈਐਨਐਮ (Integrated Nutrient Management) ਨੂੰ ਸਮਝ ਚੁਕੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹੁਣ ਇਹੀ ਕਿਸਾਨ ਇਸ ਸੋਚ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਏਰਿਜ ਐਗਰੋ ਕਿਸਾਨਾਂ ਲਈ ਕਿਹੜੇ ਕਿਹੜੇ ਸਮਾਧਾਨ ਲੈ ਕੇ ਆ ਰਹੀ ਹੈ?

ਅਸੀਂ ਤਿੰਨ ਵੱਡੇ ਸਮਾਧਾਨ ਲੈ ਕੇ ਆ ਰਹੇ ਹਾਂ-

1. ਆਤਮਨਿਰਭਰ ਭਾਰਤ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿਚ- ਚੀਨ ਤੋਂ ਆਯਾਤ ਬੰਦ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਅਸੀਂ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਹੀ ਹਾਈ ਡੈਨਸਿਟੀ ਵਾਟਰ ਸਲਿਊਬਲ ਐਨਪੀਕੇ ਲਾਂਚ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਘੱਟ ਡੇਜ਼ ਵਿਚ ਵੀ ਬੇਹਤਰ ਉਤਪਾਦਨ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।
2. ਫਸਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਤਪਾਦ- ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਲਾਇਸੈਂਸ ਲੈ ਕੇ ਅਸੀਂ ਝੋਨਾ, ਗੰਨਾ, ਬਾਗਵਾਨੀ ਅਤੇ ਮਿਰਚ ਜਿਹੀਆਂ 15 ਫਸਲਾਂ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਐਨਪੀਕੇ ਅਤੇ ਮਾਇਕ੍ਰੋ ਨਿਊਟ੍ਰੀਐਂਟ ਮਿਸ਼ਰਣ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਹੈ।
3. ਆਧੁਨਿਕ ਡਿਲੀਵਰੀ ਸਿਸਟਮ- ਅਸੀਂ ਆਏਮੈਟਿਕ ਸਪ੍ਰੇਅਰ, ਬਰਾਡਕਾਸਟਰ ਅਤੇ ਡ੍ਰੌਨ ਸਪ੍ਰੇਅ ਤਕਨੀਕ ਕਿਸਾਨਾਂ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਕਰਾਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਪੌਸ਼ਣ ਖੇਤਾਂ ਤਕ ਸਹੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪਹੁੰਚੇ।

ਪ੍ਰਿਸਿਜਨ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਵਿਚ ਕੰਪਨੀ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ?

ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਹਰ ਫਸਲ ਲਈ ਸਪ੍ਰੇਅ ਗਾਇਡਲਾਇਨ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਹੈ ਤਾਂਕਿ ਕਿਸਾਨ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਉਤਪਾਦ ਦਾ ਉਪਯੋਗ ਕਰ ਸਕਣ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਉਤਪਾਦਾਂ ਨੂੰ ਡ੍ਰੌਨ ਕੰਪੋਟਿਬਲ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਇਲਾਵਾ, ਅਸੀਂ ਏਆਈ ਆਧਾਰਿਤ ਮਿੱਟੀ ਜਾਂਚ ਕਿਟ ਲਾਂਚ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਹੜੀ ਕੁਝ ਹੀ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਖੇਤ ਦੀ ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਤਕਨੀਕ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਫਸਲ ਦੀ ਸਹੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਸਹੀ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਵਿਚ ਮਦਦ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਤੁਸੀਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਏਰਿਜ ਐਗਰੋ ਵੱਲੋਂ ਕੀ ਸੰਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ?

ਮੈਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹਾਂਗਾ ਕਿ ਸਾਡੀ ਕੰਪਨੀ ਪਿਛਲੇ 55 ਸਾਲਾ ਤੋਂ ਜ਼ੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਹੈ। ਸਾਡੇ 130 ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਉਤਪਾਦ ਅੱਜ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿਚ ਹਨ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ਭਰ ਦੇ 1 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਿਸਾਨ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਉਪਯੋਗ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਸਭ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਆਗ੍ਰਿਹ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਡੀਆਂ ਫਸਲ ਸਭਾਵਾਂ ਵਿਚ ਅਤੇ ਆਨਲਾਈਨ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੋ, ਸਹੀ ਤਕਨੀਕ ਅਤੇ ਸਹੀ ਉਤਪਾਦ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੋ ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਲਾਭਦਾਇਕ ਬਣਾਓ।

ਇਮਰਾਨ ਇਦਰੀਸੀ

ਸੀਨੀਅਰ ਪੱਤਰਕਾਰ, ਫਸਲ ਕ੍ਰਾਂਤੀ
Email: emran@fasalkranti.in

ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਕੌਰ: ਤਿੰਨ ਏਕੜ ਜਮੀਨ ਤੋਂ ਸਫਲ ਡੇਅਰੀ ਵਪਾਰੀ ਬਣਨ ਤਕ ਦਾ ਸਫਰ

ਭਾਰਤੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਿਚ ਅੱਜ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦਿਨ ਪ੍ਰਤੀਦਿਨ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਨਾ ਸਿਰਫ ਖੇਤੀ-ਕਿਸਾਨ. ਵਿਚ ਹੱਥ ਵੰਡ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਸਗੋਂ ਤਕਨੀਕ ਨੂੰ ਅਪਨਾਕੇ ਇਸਨੂੰ ਇਕ ਲਾਭਕਾਰੀ ਵਪਾਰ ਵੀ ਬਣਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਅਜਿਹੀ ਹੀ ਇਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀਕਾਰੀ ਕਹਾਣੀ ਹੈ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਦੀ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਨਿਕਲਕੇ ਖੇਤੀ ਅਤੇ ਡੇਅਰੀ ਵਪਾਰ ਵਿਚ ਕਦਮ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਫਲਤਾ ਦੀ ਨਵੀਂ ਮਿਸਾਲ ਕਾਇਮ ਕੀਤੀ।

ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਭੂਮੀ

ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਇਕ ਸਾਧਾਰਣ ਕਿਸਾਨ ਪਰਿਵਾਰ ਤੋਂ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਸਿਰਫ ਤਿੰਨ ਏਕੜ ਜਮੀਨ ਹੈ। ਵਧਿਆ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਉਹਨਾਂ ਨੇ 2014 ਤਕ ਇਕ ਨਿੱਜੀ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਟੀਚਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਇਹੀ ਸੁਪਨਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਕੁਝ ਨਵਾਂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਆਤਮ-ਨਿਰਭਰ ਬਣਨ। ਇਸੇ ਸੋਚ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਡੇਅਰੀ ਫਾਰਮਿੰਗ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿਚ ਕਦਮ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ।

ਆਪਣੇ ਤਿੰਨ ਏਕੜ ਖੇਤ ਵਿਚ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਣਕ, ਝੋਨਾ, ਮੱਕੀ, ਮੂੰਗ, ਮਸਰ ਅਤੇ ਚਨੇ ਜਿਹੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਉਗਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ। ਨਾਲ ਹੀ, ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਲਈ ਪੌਸ਼ਣ ਅਤੇ ਐਕਸਟ੍ਰਾ ਆਮਦਨੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕੁਝ ਗਾਵਾਂ ਪਾਲਣੀਆਂ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀਆਂ। ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਲਕਸ਼ ਸਿਰਫ ਉਤਪਾਦਨ ਤਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਗਾਹਕਾਂ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਬੇਹਤਰ ਗੁਣਵੱਤਾ ਦਾ ਦੁੱਧ ਅਤੇ ਅਨਾਜ ਉਪਲਬੱਧ ਕਰਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ।

ਸਿਖਲਾਈ ਅਤੇ ਸਿੱਖ

ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਅਤੇ ਡੇਅਰੀ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਸਫਲਤਾ ਪਾਉਣ ਲਈ ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੇ ਵਿਗਿਆਨਿਕ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨੂੰ ਅਪਨਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਿਆ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਡੇਅਰੀ ਵਿਕਾਸ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਆਯੋਜਿਤ “ਡੇਅਰੀ ਫਾਰਮਿੰਗ” ਤੇ ਇਕ ਖਾਸ ਸਿਖਲਾਈ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਇਸ ਸਿਖਲਾਈ ਵਿਚ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਸ਼ੂਪਾਲਨ, ਸਹੀ ਨਸਲ ਦੀ ਚੋਣ, ਆਵਾਸ ਪ੍ਰਬੰਧ, ਆਹਾਰ, ਪ੍ਰਜਨਨ ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਨਿਕ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੀਆਂ ਬਾਰੀਕੀਆਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲੀ।

ਇਹੀ ਸਿਖਲਾਈ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਟਰਨਿੰਗ ਪੁਆਇੰਟ ਸਾਬਿਤ ਹੋਈ। ਸਿਖਲਾਈ ਦੇ ਬਾਅਦ 2014 ਵਿਚ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਖੇਤ ਵਿਚ ਇਕ ਹੋਲਸਟੀਨ ਫਰੀਜ਼ੀਅਨ ਗਾਂ ਤੋਂ ਡੇਅਰੀ ਫਾਰਮਿੰਗ ਦੀ ਛੋਟੀ ਇਕਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ। ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਆਧੁਨਿਕ ਤਕਨੀਕਾਂ ਨੂੰ ਅਪਨਾਕੇ ਦੁੱਧ ਉਤਪਾਦਨ ਵਿਚ ਲਗਾਤਾਰ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ।

ਉਪਲਬੱਧੀਆਂ

ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਦੀ ਮੋਹਨਤ ਅਤੇ ਸਿਖਲਾਈ ਤੋਂ ਮਿਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੇ ਜਲਦੀ ਹੀ ਰੰਗ ਵਿਖਾਇਆ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮਾਸਿਕ ਆਮਦਨੀ ਵਧਣ ਲੱਗੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਖੇਤੀ ਅਤੇ ਡੇਅਰੀ ਦੋਹਾਂ ਵਿਚ ਵਿਸਤਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਚਾਰਾ ਕੱਟਣ ਦੀ ਮਸ਼ੀਨ, ਦੁੱਧ ਕੱਢਣ ਦੀ ਮਸ਼ੀਨ ਅਤੇ ਸਾਇਲੇਂਜ ਯੂਨਿਟ ਜਿਹੀਆਂ ਆਧੁਨਿਕ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਖਰੀਦ ਲਈਆਂ।

ਅੱਜ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਚਾਰ ਹੋਲਸਟੀਨ ਫਰੀਜ਼ੀਅਨ ਦੁਧਾਰੂ ਗਾਵਾਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਰੋਜ਼ ਲਗਭਗ 100 ਲੀਟਰ ਦੁੱਧ ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਦੁੱਧ ਉਹ ‘ਵੇਰਕਾ ਡੇਅਰੀ’ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੇਚਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਥਾਈ ਆਮਦਨੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਇਕ ਸਫਲ ਡੇਅਰੀ ਵਪਾਰੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਥਾਪਿਤ ਹੋ ਚੁਕੀ ਹੈ।

ਸਫਲਤਾ ਦੇ ਕਾਰਕ

ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਕਈ ਕਾਰਕ ਹਨ:-

- ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਨਿਰੰਤਰ ਸਮਰਥਨ, ਜਿਸਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਠਿਨ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦੀ ਤਾਕਤ ਦਿੱਤੀ।
- ਸਿਖਲਾਈ ਅਤੇ ਤਕਨੀਕੀ ਗਿਆਨ, ਜਿਸਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਤਰੀਕਿਆਂ ਤੋਂ ਹਟਕੇ ਆਧੁਨਿਕ ਡੇਅਰੀ ਫਾਰਮਿੰਗ ਅਪਨਾਉਣ ਲਈ ਸਕਸ਼ਮ ਬਣਾਇਆ।
- ਨਵਾਚਾਰ ਦੀ ਸੋਚ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਘੱਟ ਜਮੀਨ ਅਤੇ ਸੀਮਤ ਸੰਸਾਧਨਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਜ਼ਿਆਦਾ ਉਤਪਾਦਨ ਅਤੇ ਮੁਨਾਫਾ ਹਾਸਿਲ ਕੀਤਾ।

ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਅਤੇ ਸੰਦੇਸ਼

ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਅੱਜ ਆਪਣੇ ਜਿਲੇ ਦੀਆਂ ਦੂਜੀਆਂ ਮਹਿਲਾ ਕਿਸਾਨਾਂ ਲਈ ਇਕ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਬਣ ਚੁਕੀ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸਾਬਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸੀਮਤ ਸੰਸਾਧਨਾਂ ਅਤੇ ਛੋਟੀ ਜਮੀਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਜੇ ਸਹੀ ਤਕਨੀਕ, ਸਿਖਲਾਈ ਅਤੇ ਮੋਹਨਤ ਦਾ ਸਾਥ ਮਿਲੇ ਤਾਂ ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਅਤੇ ਡੇਅਰੀ ਫਾਰਮਿੰਗ ਨੂੰ ਇਕ ਲਾਭਕਾਰੀ ਵਪਾਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਸਿਖਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਖੇਤੀ ਵਿਚ ਤਕਨੀਕ ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਨਿਕ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨੂੰ ਅਪਨਾਕੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਆਪਣੀ ਆਮਦਨੀ ਵਧਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਵੀ ਬੇਹਤਰ ਗੁਣਵੱਤਾ ਦਾ ਭੋਜਨ ਅਤੇ ਦੁੱਧ ਉਪਲਬੱਧ ਕਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਦਾ ਇਹ ਸਫਰ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਵੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਵਪਾਰ ਵਿਚ ਨਵੀਆਂ ਉਚਾਈ ਛੂਹ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਦੇ ਲਈ ਇਕ ਮਿਸਾਲ ਬਣ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

08 | 09 | 10
NOVEMBER 2025

LABHGANGA
EXHIBITION CENTER

INDORE
MADHYA PRADESH

LARGEST & MOST SUCCESSFUL

International Agriculture, Dairy
& Horticulture Technology Exhibition of

Madhya Pradesh

**BOOK
YOUR
STALL NOW**

OUR MILESTONES

Event
Organized
90

Exhibitors
6500

Happy Visitors
17,00,000

Exhibition
Organizing
Expertise
5+ Countries

Industry
Cluster
10

Organizers

Radeecal[®]
communications

Colossal
Communications

GFID
INDIA

Supported By

+91 99740 29797, 90819 20200

agri@farmtechindia.in
www.farmtechindia.in

ਗੰਨਾ ਫਸਲ ਵਿਚ ਕੀਟ ਪ੍ਰਬੰਧਨ

ਟੱਪ ਸੂਟ ਬੋਰਰ-

ਮੁੱਖ ਲੱਛਣ

- ਕੈਟਰਪਿਲਰ (ਸੁੰਡੀ) ਮੁੱਖ ਰੂਪ ਨਾਲ ਗੰਨੇ ਦੇ ਅਗਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿਚ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਵਧਦੇ ਬਿੰਦੂ (growing point) ਅਤੇ ਉਪਰਲੀਆਂ ਗੰਡਾਂ (joint) ਵਿਚ ਸੁਰੰਗ ਬਣਾ ਕੇ ਕੋਮਲ ਰਸਦਾਰ ਹਿੱਸੇ ਤਕ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹਨ।
- ਵਿਕਸਿਤ ਗੰਨੇ ਵਿਚ ਡੇਡ ਹਾਰਟ (dead heart) ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਖਿੱਚਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ।
- ਸੁੰਡੀ ਬਿਨਾ ਖੁਲੇ ਪੱਤਿਆਂ ਵਿਚ ਛੇਕ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਨਿਕਲਦੀ ਹੋਈਆਂ ਪੱਤਿਆਂ ਵਿਚ ਸਮਾਨਾਂਤਰ ਪੰਕਤੀ ਵਿਚ ਸ਼ੱਟ ਹੋਲਸ (ਛੇਕ) ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ।
- ਗੰਨੇ ਦੀ ਉਪਰਲੀ ਸੂਟ ਵਿਚ ਬੋਰ ਹੋਲਸ ਬਣਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪੋਦੇ ਵਿਚ ਬੰਬੀ ਟੱਪ (bunchy top) ਲੱਛਣ ਪ੍ਰਕਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
- ਪੱਤਿਆਂ ਦੇ ਮੱਧ ਸਿਰਾ ਵਿਚ ਲਾਲ ਰੰਗ ਦੀਆਂ ਸੁਰੰਗਾਂ ਦਿਖਦੀਆਂ ਹਨ।
- ਨੌਜਵਾਨ ਪੋਦੇ ਖਾਸ ਰੂਪ ਨਾਲ ਆਰਦਰ ਵਾਤਾਵਰਣ ਵਿਚ ਇਸ ਕੀਟ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਕੀਟ ਦੀ ਪਛਾਣ-

- ਅੰਡਾ- ਅੰਡੇ ਅਗਲੀਆਂ ਪੱਤਿਆਂ ਦੀ ਹੇਠਲੀ ਤੈਅ ਤੇ ਗੁੱਛਿਆਂ ਵਿਚ, ਖਾਸ ਰੂਪ ਨਾਲ ਮੱਧ ਸਿਰਾਵਾਂ ਕੋਲ ਰੱਖੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਗੁੱਛੇ ਭੂਰੇ ਰੰਗ ਦੇ ਵਾਲਾਂ ਨਾਲ ਢੱਕੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।
- ਲਾਰਵਾ- ਚਿਕਨਾ, ਸਫੇਦ ਜਾਂ ਕਰੀਮ ਰੰਗ ਦਾ, ਪੀਲੇ ਸਿਰ ਦੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਪਿੱਠ ਦੇ ਮੱਧ ਵਿਚ ਲਾਲ ਰੇਖਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
- ਪਿਊਪਾ- ਪਿਊਪੇਸ਼ਨ (ਕੋਸ਼ਅਵਸਥਾ) ਲਾਰਵਾ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੁਰੰਗ ਵਿਚ ਬਣੇ ਕਕਸ ਵਿਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਕ ਨਿਕਾਸੀ ਛੇਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
- ਵਿਅਸਕ- ਚਾਂਦੀ ਜਿਹੇ ਸਫੇਦ ਰੰਗ ਦਾ ਕੀਟ (ਮਾਦਾ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਹਿੱਸੇ ਤੇ ਨਾਰੰਗੀ- ਭੂਰੇ ਰੰਗ ਦਾ ਵਾਲਾਂ ਦਾ ਗੁੱਛਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।)

ਭੌਤਿਕ/ਯਾਂਤ੍ਰਿਕ ਪ੍ਰਬੰਧਨ-

- ਪ੍ਰਤੀਰੋਧੀ/ਸਹਿਣਸ਼ੀਲ ਕਿਸਮਾਂ ਅਪਨਾਓ- C0419, CO 745 ਅਤੇ C06516A, Co859, Co1158 ਅਤੇ Co7224.
- ਸਹਿਣਸ਼ੀਲ ਕਿਸਮਾਂ- Co 859, Co1158 ns/ Co7224।
- ਛੋਟਾ ਸਿੱਟੀ ਚੜ੍ਹਾਉਣਾ (small earthing up) ਅਤੇ ਟ੍ਰੈਸ ਮਲਚਿੰਗ ਕਰਨਾ।
- ਮੱਕੀ ਅਤੇ ਜਵਾਰ ਨੂੰ ਅੰਤਰਵਰਤੀ ਫਸਲ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਨਾ ਲਾਓ।
- ਡੇਡ ਹਾਰਟ ਪੋਦਿਆਂ ਨੂੰ ਹਟਾ ਕੇ ਨਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿਓ/ਸਾੜ ਦਿਓ।
- ਗੰਨੇ ਦੀ ਬਿਜਾਈ ਵਿਚ ਜੋੜੀ ਲਾਇਨ ਪੱਧਤੀ (ਪੇਅਰਡ ਰੋਅ) ਅਪਨਾਓ।
- ਨਾਈਟ੍ਰੋਜਨ ਉਰਵਰਕ ਦਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਉਪਯੋਗ ਨਾ ਕਰੋ।
- ਅੰਡਿਆਂ ਦੇ ਗੁੱਛਿਆਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕਰਕੇ ਨਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿਓ।
- ਅੰਡਿਆਂ ਦੇ ਸੰਗ੍ਰਿਹ ਦਾ ਅਭਿਆਨ ਪ੍ਰਤੀ 4 ਦਿਨ ਤੇ ਚਲਾਓ, ਜਿਹੜਾ ਕੀਟ ਦੇ

ਉਭਰਣ ਦੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

- ਖੇਤ ਵਿਚ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ 2-4 ਲਾਇਟ ਟ੍ਰੈਪ ਅਤੇ 4-5 ਫੋਰੋਮੋਨ ਟ੍ਰੈਪ ਲਾਓ, ਜਿਹੜੇ ਵਿਅਸਕ ਕੀਟਾਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਕੇ ਨਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਜੈਵਿਕ ਵਿਧੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ-

- ਪਰਜੀਵੀ Gambroides (Isotim) javensis ਨੂੰ ਪਿਊਪਾ ਅਵਸਥਾ ਵਿਚ 100 ਜੋੜੇ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈ. ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਛੱਡੋ।
- ਪਰਜੀਵੀ ਰਹਿਤ ਅੰਡਿਆਂ ਨੂੰ 30 ਮੇਸ਼ ਨਾਇਲੋਨ ਬੈਗ ਵਿਚ ਰੱਖਕੇ ਚੁਨਿੰਦਾ ਨਸ਼ਟ ਕਰੋ, ਤਾਂਕਿ ਵਿਅਸਕ ਪਰਜੀਵੀ ਨਿਕਲ ਜਾਣ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਬਿਨਾ ਪਰਜੀਵੀ ਵਾਲੇ ਅੰਡਿਆਂ ਤੋਂ ਨਿਕਲੀਆਂ ਸੁੰਡੀਆਂ ਹੀ ਬੈਗ ਵਿਚ ਰਹਿਣ।
- ਅੰਡਾ ਪਰਜੀਵੀ ਜਿਵੇਂ Trichogramma chilonis Telemonus beneficiens, ਲਾਰਵਾ ਪਰਜੀਵੀ ਜਿਵੇਂ Goniozus indicus, Chelonussp ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਿਤ ਕਰੋ।
- ਪਿਊਪਾ ਪਰਜੀਵੀ Ichneumonid parasitoid (Isotima javensis) ਨੂੰ 40 ਜੋੜੇ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਛੱਡੋ।

ਰੋਡ ਮਾਇਟ-

ਹਮਲੇ ਦੇ ਲੱਛਣ-

- ਪੱਤਿਆਂ ਤੇ ਲਾਲ- ਭੂਰੇ ਰੰਗ ਦੇ ਸੂਕਸ਼ਮ ਕੀਟ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ।
- ਪੱਤਿਆਂ ਪੀਲੀਆਂ ਹੋਕੇ ਸੁੱਕਣ ਲਗਦੀਆਂ ਹਨ।
- ਫੋਟੋਸਿਥੋਸਿਸ ਘੱਟ ਹੋਣ ਨਾਲ ਗੰਨੇ ਦਾ ਵਾਧਾ ਰੁਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਕੈਟਰੋਲ-

- ਖੇਤ ਵਿਚ ਲੋੜੀਂਦੀ ਨਮੀ ਬਣਾਓ, ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੁੱਕਾਪਣ ਨਾ ਹੋਣ ਦਿਓ।
- ਰੋਗਗ੍ਰਸਤ ਪੱਤਿਆਂ ਤੋੜਕੇ ਸਾੜ ਦਿਓ।
- ਸਲਫੀ ਗਾਰਡ (ਸਲਫਰ ਆਧਾਰਿਤ ਦਵਾਈ) ਦਾ ਛਿੜਕਾਅ ਕਰੋ।

ਵਾਈਟ ਫਲਾਈ-

ਹਮਲੇ ਦੇ ਲੱਛਣ-

- ਪੱਤਿਆਂ ਦੀ ਹੇਠਲੀ ਤੈਅ ਤੇ ਸਫੇਦ ਕੀਟਾਂ ਦਾ ਝੁੰਡ।
- ਪੱਤਿਆਂ ਪੀਲੀਆਂ ਪੈਕੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।
- ਮਧੁਰ (ਰਿਅਕਖਦਕਮ) ਡਿੱਗਣ ਨਾਲ ਪੱਤਿਆਂ ਤੇ ਕਾਲੀ ਫਰੂੰਦ (ਤਰਰਵਖ ਠਰਚ;ਦ) ਲਗਦੀ ਹੈ।

ਕੈਟਰੋਲ-

- ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਪੱਤਿਆਂ ਨੂੰ ਤੋੜਕੇ ਨਸ਼ਟ ਕਰੋ।
- ਖੇਤ ਵਿਚ ਸੰਤੁਲਿਤ ਨਾਈਟ੍ਰੋਜਨ ਉਰਵਰਕ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰੋ, ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਾ ਦਿਓ।
- ਪੀਲੀ ਸਟਿਕੀ ਟ੍ਰੈਪ (ਢਕ;ਰਮ ਤਵਜਫਾਖ ਵਗਥ) ਪ੍ਰਤੀ ਹੈ. 10-12 ਲਾਓ।
- ਟ੍ਰਿਗਰ ਅਤੇ ਨਿੰਮ ਤੋਂ ਬਣੇ ਉਤਪਾਦ ਨੀਮਾਡਾਨ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਮਿਲੀਬਰ-

ਹਮਲੇ ਦੇ ਲੱਛਣ-

- ਤਨਿਆਂ, ਪੱਤੀਆਂ ਅਤੇ ਗੰਨੇ ਦੀਆਂ ਗੰਢਾਂ ਤੇ ਸਫੇਦ ਰੰਗ ਜਿਹੇ ਕੀਟ।
- ਇਹ ਰਸ ਚੂਸਕੇ ਪੌਦੇ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।
- ਖੇਤ ਵਿਚ ਖਰਪਤਵਾਰ ਤੇ ਵੀ ਇਹ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਪਨਪਦੇ ਹਨ।

ਕੰਟਰੋਲ-

- ਖੇਤ ਵਿਚੋਂ ਖਰਪਤਵਾਰ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਕੱਢੋ।
- ਗੰਨੇ ਦੇ ਸੁੱਕੇ ਪੱਤੇ, ਛਿਲਕੇ ਆਦਿ ਨੂੰ ਸਾੜ ਦਿਓ।
- ਮੇੜਾਂ ਦੀ ਘਾਹ ਆਦਿ ਸਾਫ਼ ਰੱਖੋ।
- ਜੈਵਿਕ ਕੰਟਰੋਲ- ਕ੍ਰਿਪਟੋਲੇਮਸ
- (ਪਰਭਕਸੀ ਭਿੰਡੀ) ਨੂੰ 5000 ਪ੍ਰਤੀ ਹੈ. ਖੇਤ ਵਿਚ ਛੱਡੋ
- ਟ੍ਰਿਗਰ ਅਤੇ ਨਿੰਮ ਨਾਲ ਬਣੇ ਉਤਪਾਦ ਨੀਮਾਡਾਨ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰੋ।

ਜਹਿਰ ਰਹਿਤ ਦੀ ਵਿਧੀ ਨਾਲ ਕੀਟ ਪ੍ਰਬੰਧਨ-

ਇਸ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਉਹਨਾਂ ਉਪਚਾਰਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਜਿਹੜੇ ਮਨੁੱਖ ਲਈ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਕਿਸਨੇ ਵਨਸਪਤੀ ਅਤੇ ਜੈਵ ਆਧਾਰ ਆਧਾਰਿਤ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਮੁੱਖ ਰੂਪ ਨਾਲ ਬ੍ਰੇਵਡਾਨ, ਟ੍ਰਿਗਰ, ਸਲਫੀ ਗਾਰਡ ਅਤੇ ਨਿੰਮ ਨਾਲ ਬਣੇ ਉਤਪਾਦ ਨੀਮਾਡਾਨ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਬ੍ਰਾਵੇਡਾਨ (ਬਿਊਟੇਰਿਆ ਸਪੇਸਿਜ਼)

ਬ੍ਰਾਵੇਡਾਨ ਵਿਚ ਐਂਟੋਮੋਪੈਥੋਜੇਨਿਕ ਫੰਗਸ ਬਿਊਟੇਰਿਆ ਸਪੇਰ ਦੇ ਮਾਹਿਸੇਲਿਆ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਮੁੱਖ ਰੂਪ ਨਾਲ ਚੂਸਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਲੇਪਿਡੋਪਰੇਰਾਨ ਕੀਟਾਂ ਦੇ ਕੰਟਰੋਲ ਲਈ ਅਨੁਸ਼ਿਸਤ ਹੈ।

ਕਾਰਜ ਵਿਧੀ- ਬਿਊਟੇਰਿਆ ਪ੍ਰਜਾਤੀ ਕੀਟ ਦੇ ਸਾਰੇ ਚਰਣਾਂ ਜਿਵੇਂ ਐਡਾ, ਲਾਰਵਾ, ਪਿਊਪਾ, ਗ੍ਰੇਬ, ਨਿਮਫ, ਹਾਪਰ ਅਤੇ ਵਿਅਸਕ ਦੇ ਕੰਟਰੋਲ ਵਿਚ ਸਮਾਨ ਰੂਪ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੈ। ਕੀਟ ਦੀ ਚਮੜੀ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਹੋਣ ਤੇ ਬਿਊਟੇਰਿਆ ਪ੍ਰਜਾਤੀ ਦਾ ਸਪੋਰ ਅੰਕੁਰਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਐਂਜਾਇਮ ਕ੍ਰਿਆ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਤੋਂ ਕੀਟ ਦੇ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਦਾਖਿਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਇਹ ਫੈਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੂਰੇ ਕੀਟ ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸਦੇ ਸਰੀਰ ਤੋਂ ਪੋਸ਼ਕ ਤੱਤ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਨਿਕਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅੰਤ ਵਿਚ ਕੀਟ ਦਾ ਸਰੀਰ ਸਫੇਦ ਕਵਕਜ਼ਾਲ ਅਤੇ ਬੀਜਾਣੂਆਂ ਨਾਲ ਢਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕੀੜਿਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਲਾਭ-

- ਫਸਲਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਚਰਣਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ।
- ਇਹ ਐਨਵਾਇਰਮੈਂਟ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੈ ਅਤੇ ਜੈਵਿਕ ਖੇਤੀ ਲਈ ਉਪਯੁਕਤ ਹੈ।
- ਪੌਦਿਆਂ ਦੀ ਇਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਲੜੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਯੋਗ ਵਿਧੀ-

- ਬ੍ਰਾਵੇਡਾਨ ਸਪ੍ਰੇਅ ਕਰਨ ਲਈ 1 ਗ੍ਰਾਮ ਪ੍ਰਤੀ ਲੀਟਰ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਪਾਣੀ ਘੋਲਕੇ ਸਪ੍ਰੇਅ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਕਰੋ।
- 1 ਏਕੜ ਖੇਤ ਲਈ 250 ਗ੍ਰਾਮ ਬ੍ਰਾਵੇਡਾਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
- ਬ੍ਰਾਵੇਡਾਨ ਸਪ੍ਰੇਅ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਕਰੋ ਅਤੇ 15 ਤੋਂ 20 ਦਿਨ ਦੇ ਅੰਤਰਾਲ ਤੇ ਦੋਬਾਰਾ ਸਪ੍ਰੇਅ ਕਰੋ।

ਟ੍ਰਿਗਰ (ਵਟੀਸਿਲਿਅਮ ਲੇਕਾਨੀ- 1.15 % ਡਬਲਿਊ ਪੀ)

ਟ੍ਰਿਗਰ ਇਕ ਜੈਵਿਕ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਕੁਦਰਤੀ ਰੂਪ ਨਾਲ ਪਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਐਂਟੋਮੋਪੈਥੋਜੇਨਿਕ ਫੰਗਸ ਵਟੀਸਿਲਿਅਮ ਲੇਕਾਨੀ ਦੇ ਸਪੋਰ ਅਤੇ ਮਾਇਸੇਲਿਆ ਦੇ ਅੰਸ਼ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜਿਹੜੇ ਮੌਮੀ ਕਵਚ ਅਤੇ ਰਸ ਚੂਸਣ ਵਾਲੇ ਕੀੜਿਆਂ ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਕਾਰਜ ਵਿਧੀ-

ਵਟੀ ਸਿਲਿਅਮ ਲੇਕਾਨੀ ਨਾਂ ਦਾ ਇਹ ਕਵਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਜਹਿਰੀਲੇ ਉਤਪਾਦ ਛੱਡਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਬੇਸਿਯੋਨੋਲਾਇਡ ਡਿਪੀਕੋਲਿਨਿਕ ਜਿਹੜਾ ਕੀਟਾਂ ਨੂੰ ਸੰਕ੍ਰਮਿਤ ਕਰਕੇ

ਮਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਮਾਧੂ, ਸਫੇਦ ਮੱਖੀ, ਸਕ੍ਰੋਲ ਕੀਟ ਆਦਿ।

ਜਦੋਂ ਫੰਗਸ ਦੇ ਸਪੋਰ ਕੀਟ ਦੀ ਚਮੜੀ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਤਦ ਇਹ ਕੀਟ ਦੇ ਬਾਹਰੀ ਕਵਚ ਨੂੰ ਭੇਦਕੇ ਕੀਟ ਦੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਫੈਲਕੇ ਕੀਟਾਂ ਦੇ ਪੋਸ਼ਕ ਤੱਤ ਨੂੰ ਉਪਭੋਗ ਕਰ ਕੀਟ ਨੂੰ 48-50 ਘੰਟੇ ਵਿਚ ਮਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਲਾਭ-

- ਕੋਮਲ ਸਰੀਰ ਵਾਲੇ ਰਸ ਚੂਸਣ ਵਾਲੇ ਕੀਟਾਂ ਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਧੂ, ਤੇਲਾ, ਮੀਲੀਬਿਗ, ਚੇਪਾ, ਫੁਦਕਾ ਆਦਿ।
- ਫਸਲ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਵਾਲੇ ਰਸ ਚੂਸਣ ਵਾਲੇ ਕੀਟਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਦਾ ਹੈ।
- ਇਹ ਕੀਟਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਰੋਧਕ ਸ਼ਕਤੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਯੋਗ ਵਿਧੀ-

- ਟ੍ਰਿਗਰ ਸਪ੍ਰੇਅ ਕਰਨ ਲਈ 1 ਗ੍ਰਾਮ ਪ੍ਰਤੀ ਲੀਟਰ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਘੋਲਕੇ ਸਪ੍ਰੇਅ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਕਰੋ।
- 1 ਏਕੜ ਖੇਤ ਲਈ 250 ਗ੍ਰਾਮ ਟ੍ਰਿਗਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
- ਟ੍ਰਿਗਰ ਦੇ ਵਧਿਆ ਨਤੀਜੇ ਲਈ 200 ਗ੍ਰਾਮ ਗੁੜ ਨੂੰ 2 ਲੀਟਰ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਬਾਲਕੇ ਇਕ ਏਕੜ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਗੋਲ ਵਿਚ ਮਿਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।
- ਟ੍ਰਿਗਰ ਸਪ੍ਰੇਅ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਕਰੋ ਅਤੇ 15 ਤੋਂ 20 ਦਿਨ ਦੇ ਅੰਤਰਾਲ ਤੇ ਦੋਬਾਰਾ ਸਪ੍ਰੇਅ ਕਰੋ।
- ਸਪ੍ਰੇਅ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੂਰਾ ਪੌਦਾ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਿੱਲਾ ਹੋ ਜਾਵੇ।

ਸਲਫੀ ਗਾਰਡ (ਸਲਫਰ 80 % ਡਬਲਿਊ.ਡੀ.ਜੀ.)

(ਨਿਵਾਰਕ ਅਤੇ ਉਪਚਾਰਾਤਮਕ ਸਪਸ਼ੀਅ ਫੰਗੂਦੀਨਾਸ਼ਕ)

ਸਲਫੀ ਗਾਰਡ ਇਕ ਸਕ੍ਰਿਅ ਘਟਕ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ 80 % ਸਲਫਰ ਤੋਂ ਬਣਿਆ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਉਪਯੋਗ ਪੌਦਿਆਂ ਵਿਚ ਫੰਗੂਦ/ਫੰਗਲ ਰੋਗਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਕ ਵਿਆਪਕ ਸਪੇਕਟ੍ਰਮ ਸੰਪਰਕ ਫੰਗੂਦੀਨਾਸ਼ਕ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਇਕ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਫੰਗੂਦੀਨਾਸ਼ਕ/ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ। ਸਲਫਰ ਕਲੋਰੋਫਿਲ ਸੈਸਲੇਸ਼ਣ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਅਤੇ ਪੌਦਿਆਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰੋਟੀਨ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਇਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਘਟਕ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਕਾਰਜ ਵਿਧੀ- ਸਲਫਰ 80 % ਡਬਲਿਊ.ਡੀ.ਜੀ. ਵਿਆਪਕ ਸਪੇਕਟ੍ਰਮ ਸੰਪਰਕ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆਤਮਕ ਫੰਗੂਦੀਨਾਸ਼ਕ ਅਤੇ ਮਿਟਿਸਾਇਡ ਹੈ। ਇਹ ਸਲਫਰ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਪੌਦੇ ਲਈ ਇਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਪੋਸ਼ਕ ਤੱਤ ਹੈ।

ਲਾਭ-

- ਸਲਫਰ 80 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਘੁਲਣਸ਼ੀਲ ਦਾਣੇਦਾਰ ਸਪਸ਼ੀਅ ਫੰਗੂਦੀਨਾਸ਼ਕ ਅਤੇ ਮਾਇਕ੍ਰੋਨਾਇਜ਼ਡ ਸਲਫਰ ਗੇਨਿਊਲ ਫਾਰਮੂਲੇਸ਼ਨ ਵਿਚ ਉਪਲਬੱਧ ਹੈ।
- ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਤਤਕਾਲ ਘੁਲਣਸ਼ੀਲ ਅਤੇ ਉਚ ਨਿਲੰਬਨ ਕਣਕ ਹੈ।
- ਇਹ ਫੰਗੂਦੀਨਾਸ਼ਕ, ਮਾਇਕ੍ਰੋਲਿਊਟ੍ਰੀਐਂਟ ਅਤੇ ਸੂਕਸ਼ਮ ਕੀਟਨਾਸ਼ੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ।
- ਇਸਦਾ ਨਿਰੰਤਰ ਅਤੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤਕ ਅਸਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਯੋਗ ਵਿਧੀ-

- ਸਲਫੀ ਗਾਰਡ ਸਪ੍ਰੇਅ ਕਰਨ ਲਈ 5 ਗ੍ਰਾਮ ਪ੍ਰਤੀ ਲੀਟਰ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਘੋਲਕੇ ਸਪ੍ਰੇਅ ਕਰੋ।
- ਇਕ ਏਕੜ ਖੇਤ ਲਈ 1 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਸਲਫੀ ਗਾਰਡ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
- ਟ੍ਰਿਗਰ ਦੇ ਵਧਿਆ ਨਤੀਜੇ ਲਈ 200 ਗ੍ਰਾਮ ਗੁੜ ਨੂੰ 2 ਲੀਟਰ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਬਾਲਕੇ ਇਕ ਏਕੜ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਗੋਲ ਵਿਚ ਮਿਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।
- ਸਲਫੀ ਗਾਰਡ 15 ਤੋਂ 20 ਦਿਨ ਦੇ ਅੰਤਰਾਲ ਤੇ ਦੋਬਾਰਾ ਸਪ੍ਰੇਅ ਕਰੋ।

ਖੇਤੀਬਾੜੀ

- ਸਪੇਅਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੂਰਾ ਪੈਦਾ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਿੱਲਾ ਹੋ ਜਾਵੇ।

ਵਾਨਸਪਤਿਕ ਕੀਟ ਨਾਸਕ ਨੀਮਾਡਾਨ- ਨੀਮਾਡਾਨ ਇਕ ਨਿੰਮ ਤੇਲ-ਆਧਾਰਿਤ, ਕਾਂਸਨਟ੍ਰੈਟ ਫਾਰਮੂਲੇਸ਼ਨ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਏਜਾਡਿਕੇਟਿਨ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਐਲਕਾਲਾਇਡ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਹਨਾਂ ਵਿਚ ਵਨਸਪਤਿਕ ਕੀਟਨਾਸਕ ਗੁਣ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਨੀਮਾਡਾਨ 200 ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕੀਟ ਪ੍ਰਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੈ ਅਤੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤਕ ਕੀਟਾਂ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੂਤਰੀਕਰਣ ਏਜਾਡਿਕੇਟਿਨ ਦੀਆਂ ਭਿੰਨ ਸਨਦਤਾ ਵਿਚ ਉਪਲਬੱਧ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਕਿ 300, 1500, 3000, 10,000 ਪੀ ਪੀ ਐਮ ਅਤੇ 5 % ਪੀ.ਪੀ. ਐਮ ਦੇ ਲੇਵਲ ਤੇ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਲਾਭ-

- ਇਹ ਇਕ ਵਿਆਪਕ ਸਪੇਕਟ੍ਰਮ ਕੁਦਰਤੀ/ਵਾਨਸਪਤਿਕ ਕੀਟਨਾਸਕ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬਾਇਓਡੀਗਰੇਡੇਬਲ ਹੈ।
- ਨੀਮਾਡਾਨ ਫਸਲਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕੀਟਾਂ, ਸਫੇਦ ਮੱਖੀ, ਥਰਿਪਸ, ਚੇਪਾ ਤੇਲਾ, ਸਕੇਲ, ਵੂਲੀ ਐਵਿਡ ਇਹਨਾਂ ਸਭ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਵਧਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ।
- ਨੀਮਾਡਾਨ ਸੁੰਡੀ ਅਤੇ ਰਸ ਚੂਸਣ ਵਾਲੇ ਕੀਟਾਂ ਨੂੰ ਸਵਾਨੇ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀੜਿਆਂ ਨੂੰ ਪੌਦਿਆਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਨੀਮਾਡਾਨ ਦੀ ਗੰਧ ਕੀਟਾਂ ਦੀ ਤਿਤਲੀ ਨੂੰ ਫਸਲਾਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਭਜਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਮਾਦਾ ਤਿਤਲੀ ਫਸਲ ਤੇ ਅੰਡੇ ਨਹੀਂ ਦੇ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ।
- ਨੀਮਾਡਾਨ ਕੀੜੇ ਦੀਆਂ ਚਾਰੋਂ ਅਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰ ਕੀਟਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਚੱਕਰ ਨੂੰ ਤੋੜ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।
- ਨੀਮਾਡਾਨ ਨਰ ਅਤੇ ਮਾਦਾ ਤਿਤਲੀ ਦੇ ਮਿਲਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ ਵਿਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਤਿਤਲੀ ਦੇ ਅੰਡੇ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਮਤਾ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।
- ਸਭ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਰਸਾਇਣਿਕ ਉਰਵਰਕਾਂ, ਕੀਟਨਾਸਕਾਂ ਅਤੇ ਫੰਫੂਦੀਨਾਸ਼ੀ ਦੇ ਨਾਲ ਸੰਗਤ ਹੈ।

ਪ੍ਰਯੋਗ ਵਿਧੀ-

- ਜਦੋਂ ਫੇਰੋਮੋਨ ਟ੍ਰੈਪ ਵਿਚ ਇਕ ਦੇ ਕੀਟ ਫੜੇ ਜਾਣ ਤਾਂ ਸਮਝੋ ਕੀਟ ਸਾਡੇ ਖੇਤ ਦੇ

ਵਾਤਾਵਰਣ ਵਿਚ ਉਪਲਬੱਧ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਅਵਸਥਾ ਵਿਚ ਨੀਮਾਡਾਨ ਦਾ ਸਪੇਅਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

- ਨੀਮਾਡਾਨ ਦੀ 2-4 ਔਂਸ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਮਿਲਾ ਕੇ ਸਪੇਅਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੂਰਾ ਪੈਦਾ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਿੱਲਾ ਹੋ ਜਾਵੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਅੰਡੇ ਤੋਂ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲਾ ਲਾਰਵਾ ਭੋਜਨ ਦੀ ਕਮੀ ਵਿਚ ਮਰ ਜਾਵੇ। 15 ਦਿਨ ਦੇ ਅੰਤਰਾਲ ਤੇ 2-3 ਸਪੇਅਰ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰੋ।

ਖਾਸ-

ਕਿਸਾਨ ਭਰਾ ਗੰਨੇ ਦੀ ਖੇਤੀ ਵਿਚ ਉਪਰੋਕਤ ਦੱਸੇ ਹੋਏ ਸੁਝਾਅ ਅਪਨਾਉਣ, ਕੀਟ ਦੇ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬ੍ਰੈਵੇਡਾਨ, ਟ੍ਰਿਗਰ, ਸਲਫੀਗਾਰਡ ਅਤੇ ਨੀਮਾਡਾਨ ਆਦਿ ਦਾ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਤੇ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਖੇਤ ਵਿਚ ਕੀਟਾਂ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

ਵਧਿਆ ਉਤਪਾਦਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸਾਨ ਭਰਾ ਏਸ਼ੀਆ ਡਾੱਨ ਬਾਇਓਕੇਅਰ ਦੇ ਉਤਪਾਦ ਜਰਮੀਨੇਟਰ, ਮਾਇਕੋਡਾਨ, ਵਰਟੀ ਡਾੱਨ ਸੀ ਆਦਿ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰਕੇ ਕਿਸਾਨ ਗੰਨੇ ਦਾ ਘੱਟ ਲਾਗਤ ਵਿਚ ਕੀਟ ਅਤੇ ਰੋਗ ਮੁਕਤ, ਵਿਸ਼ਰਹਿਤ ਭਰਪੂਰ ਉਤਪਾਦਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਰਸਾਇਣਿਕ ਵਿਧੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਬੰਧਨ-

ਜਦੋਂ ਗੰਨੇ ਵਿਚ ਕੀਟ ਦਾ ਪ੍ਰਕੋਪ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਦਸ਼ਾ ਵਿਚ ਸੰਸਤੁਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਰਸਾਇਣ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਰਸਾਇਣਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਲਾਹ ਲੈ ਕੇ ਹੀ ਕਰੋ ਜਿਵੇਂ- ਜਿਲਾ ਫਸਲ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਬਾਗਵਾਨੀ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਵਿਗਿਆਨ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਵਿਗਿਆਨਿਕ ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਵਿਗਿਆਨਿਕ ਆਦਿ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਅਤੇ ਸੰਸਤੁਤੀ ਦੇ ਬਾਅਦ ਹੀ ਤੁਸੀਂ ਕਿਸੇ ਰਸਾਇਣ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰੋ।

ਸੰਜੇ ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ
ਐਫ.ਟੀ.ਸੀ. ਆਰਗੈਨਿਕ
ਮੋ: 9821818004

Email: info@ftcorganic.com

AGROXY CROPS SOLUTIONS PVT. LTD.

A-9, West Jyoti Nagar, Durgapuri Chowk Shahdara, Delhi -94

Phone: 011 - 2281 5345

Email: info@fasalkranti.com, Website: www.fasalkranti.com

सदस्यता फॉर्म

ਨਾਮ.....
ਪਿਤਾ ਕਾ ਨਾਮ.....
ਪਤਾ.....
ਜਿਲਾ / ਸ਼ਹਰ..... ਰਾਜ.....
ਪਿਨਕੋਡ..... ਸੋਭਾਇਲ..... ਈਮੇਲ

Year	Issue	Price (Rs.)	Discount (Rs.)	Total Amount
☐ 1	12	480	0	480
☐ 2	24	960	110	850
☐ 3	36	1440	290	1150
☐ 5	60	2400	400	2000

ਤਿਥੀ

ਹਸਤਾਖਰ

ਮਸੂਰ ਦੀ ਵਿਗਿਆਨਿਕ ਖੇਤੀ ਤੋਂ ਕਮਾਓ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮੁਨਾਫ਼ਾ

ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਵਿਚ, ਭਾਰਤ ਦਲਹਣ ਦੇ ਆਯਾਤ, ਉਤਪਾਦਨ ਅਤੇ ਉਪਭੋਗ ਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਵੇਖਿਆ ਜਾਏ ਤਾਂ ਦੁਨਿਆਂ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾ ਥਾਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਸਾਲ 2023-24 ਵਿਚ ਦਲਹਣ ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ 24.5 ਮਿਲਿਅਨ ਮੀਟ੍ਰਿਕ ਟਨ ਅਤੇ ਉਤਪਾਦਨ ਵਿਚ ਕਮੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਲਗਭਗ 4.74 ਮਿਲਿਅਨ ਮੀਟ੍ਰਿਕ ਟਨ ਦਲਹਣ ਦਾ ਆਯਾਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਮਨੁੱਖੀ ਸੇਹਤ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿਚ ਕੁਪੋਸ਼ਣ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਲਈ ਅਸੀਂ ਦਲਹਣ ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ ਵਧਾਉਣ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸਦੇ ਲਈ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਝੋਨਾ ਪਰਤੀ ਭੂਮੀ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰਾਂ ਤੇ ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਰਵੀ ਮੌਸਮ ਵਿਚ ਪਰਤੀ ਭੂਮੀ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਥੇ ਫਸਲ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਤੋਂ ਇਕ ਸੁਨਿਹਰਾ ਮੌਕਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਕੁਲ ਝੋਨਾ ਪਰਤੀ ਦਾ ਕਰੀਬ 82 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਏਕਲ ਫਸਲ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਉਤੇਰਾ ਵਿਧੀ ਤੋਂ ਮਸਰ ਦੀ ਉਨੱਤ ਖੇਤੀ ਕਰਕੇ ਦਲਹਣ ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਧਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਕਿਸੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਾਰਿਸ਼ ਤੇ ਆਸ਼ਰਿਤ ਅਤੇ ਸਿੰਚਾਈ ਦੇ ਸੀਮਿਤ ਸੰਸਾਧਨ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਰਵੀ ਮੌਸਮ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਭੂਮੀ ਪਰਤੀ ਹੀ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਮਸੂਰ ਉਤਪਾਦਨ ਵਿਚ ਦੁਨਿਆਂ ਵਿਚ ਦੂਜਾ ਥਾਂ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਖੇਤਰਫਲ ਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਵੇਖਿਆ ਜਾਏ ਤਾਂ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ 39.56 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੇ ਨਾਲ ਪਹਿਲਾ ਥਾਂ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਬਾਅਦ ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਬਿਹਾਰ ਵਿਚ 34.36 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਤੇ 12.40 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦਾ ਦੂਜਾ ਅਤੇ ਤੀਜਾ ਥਾਂ ਹੈ। ਉਤਪਾਦਨ ਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਨਾਲ ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਪਹਿਲੀ 36.65 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ (3.80 ਲੱਖ ਟਨ) ਅਤੇ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ 28.82 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦਾ ਦੂਜਾ ਥਾਂ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪੈਦਾਵਾਰ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ (1124 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈ.) ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਪੈਦਾਵਾਰ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ (410 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈ.) ਹੈ। ਉਤੇਰਾ ਵਿਧੀ ਨਾਲ ਮਸੂਰ ਦੀ ਏਕਲ ਜਾਂ ਮਿਸ਼ਰਿਤ ਫਸਲ ਦੇ ਰੂਪ ਸਰ੍ਹੋਂ ਜਾਂ ਜੌਂ ਦੀ ਖੇਤੀ ਵੀ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਕਰਕੇ ਕਾਫੀ ਵਧਿਆ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਕਮਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮਸੂਰ ਦੇ 100 ਗ੍ਰਾਮ ਦਾਣੇ ਵਿਚ ਔਸਤਨ 25 ਗ੍ਰਾਮ ਪ੍ਰੋਟੀਨ, 1.3 ਗ੍ਰਾਮ ਵਸਾ, 60.8 ਗ੍ਰਾਮ

ਕਾਰੋਹਾਈਡ੍ਰੇਟ, 3.2 ਗ੍ਰਾਮ ਰੇਸ਼ਾ, 69 ਮਿ.ਗ੍ਰਾ. ਕੈਲਸ਼ੀਅਮ, 300 ਮਿ.ਗ੍ਰਾ. ਫਾਸਫੋਰਸ, 7 ਮਿ.ਗ੍ਰਾ. ਲੋਹਾ, 0.21 ਮਿ.ਗ੍ਰਾ. ਰਾਇਬੋਫਲੇਵਿਨ, 0.51 ਮਿ.ਗ੍ਰਾ. ਥਾਇਮਿਨ ਅਤੇ 4.8 ਮਿ.ਗ੍ਰਾ. ਨਿਯਾਸਿਨ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਖਣਿਜ ਲਵਣ ਅਤੇ ਵਿਟਾਮਿਨਸ ਤੋਂ ਇਹ ਪਰਿਪੂਰਨ ਦਾਲ ਹੈ। ਰੋਗੀਆਂ ਲਈ ਮਸਰ ਦੀ ਦਾਲ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲਾਭਦਾਇਕ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅਤਿਅੰਤ ਪਾਚਕ ਹੈ। ਦਾਲ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਮਸਰ ਦਾ ਉਪਯੋਗ ਭਿੰਨ ਨਮਕੀਨ ਅਤੇ ਮਿਠਾਈਆਂ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਹਰਾ ਅਤੇ ਸੁੱਕਾ ਚਾਹਾ ਜਾਨਵਰਾਂ ਲਈ ਸੁਆਦੀ ਅਤੇ ਪੌਸ਼ਟਿਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਦਲਹਣੀ ਫਸਲ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇਸਦੀਆਂ ਜੜਾਂ ਵਿਚ ਗੰਭੀਰ ਪਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਸੂਕਸ਼ਮ ਜੀਵਾਣੂ ਵਾਯੂਮੰਡਲ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦ ਨਾਈਟ੍ਰੋਜਨ ਦਾ ਸਥਿਰੀਕਰਣ ਭੂਮੀ ਵਿਚ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨਾਲ ਭੂਮੀ ਦੀ ਉਪਜਾਊ ਸ਼ਕਤੀ ਵਧਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਫਸਲ ਚੱਕਰ ਵਿਚ ਇਸਨੂੰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕਰਨ ਨਾਲ ਦੂਜੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਦੇ ਪੌਸ਼ਕ ਤੱਤਾਂ ਦੀ ਵੀ ਕੁਝ ਪ੍ਰਤੀਪੂਰਤੀ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਇਲਾਵਾ ਭੂਮੀ ਕਸ਼ਰਣ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਮਸਰ ਨੂੰ ਆਵਰਣ ਫਸਲ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵੀ ਉਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਸਰ ਦੀ ਖੇਤੀ ਘੱਟ ਬਾਰਿਸ਼ ਅਤੇ ਖਰਾਬ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਾਲੀ ਜਲਵਾਯੂ ਵਿਚ ਵੀ ਸਫਲਤਾਪੂਰਨ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਜਲਵਾਯੂ ਅਤੇ ਮਿੱਟੀ

ਮਸਰ ਠੰਡੇ ਮੌਸਮ ਲਈ ਉਪਯੁਕਤ ਦਲਹਣੀ ਫਸਲ ਹੈ, ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਇਹ ਬਾਰਿਸ਼ ਆਧਾਰਿਤ ਫਸਲ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਉਗਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਬਿਜਾਈ ਦੇ ਸਮੇਂ 20-25 ਡਿਗਰੀ ਸੈ. ਤਾਪਮਾਨ ਅਤੇ ਵਧਿਆ ਜਲ ਨਿਕਾਸੀ ਵਾਲੀ ਚੋਮਟ ਮਿੱਟੀ ਉਪਯੁਕਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬਾਰਿਸ਼ ਜਾਂ ਨਮੀ ਵਾਲੀ ਜਲਵਾਯੂ ਇਸਦੇ ਲਈ ਨੁਕਸਾਨਦਾਇਕ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਖੁਸ਼ਕ ਅਤੇ ਠੰਡੀ ਜਲਵਾਯੂ ਸਭ ਤੋਂ ਉਪਯੁਕਤ ਹੈ। ਮਸੂਰ ਲਈ 6.5 ਤੋਂ 7.5 ਪੀਐਚ ਮਾਨ ਵਾਲੀ ਮਿੱਟੀ ਉਪਯੁਕਤ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਖੇਤ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਲਈ ਇਕ ਡੂੰਘੀ ਜੁਤਾਈ ਦੇ ਬਾਅਦ, ਹੈਰੇ ਅਤੇ ਪਾਟਾ ਚਲਾਕੇ ਖੇਤ ਨੂੰ ਸਮਤਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਬੀਜ ਦਰ, ਬਿਜਾਈ ਦਾ ਸਮਾਂ ਅਤੇ ਬੀਜ ਉਪਚਾਰ

ਮੁੱਖ ਫਸਲ ਲਈ 30-35 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈ। ਅਤੇ ਦੇਰ ਨਾਲ ਬਿਜਾਈ ਲਈ 40-60 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈ। ਬੀਜ ਦੀ ਜਰੂਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਿੰਚਿਤ ਦਸ਼ਾ ਵਿਚ ਮਸੂਰ ਦੀ ਬਿਜਾਈ ਉਚਿਤ ਸਮੇਂ 15 ਅਕਤੂਬਰ ਤੋਂ 15 ਨਵੰਬਰ ਤਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਤੇਰਾ ਵਿਧੀ ਨਾਲ ਮਸੂਰ ਦੀ ਬਿਜਾਈ ਦਾ ਉਚਿਤ ਸਮਾਂ ਝੋਨੇ ਦੀ ਫਸਲ ਵਿਚ ਨਮੀ ਉਪਲਬੱਧ ਰਹਿਣ ਤੇ ਅਕਤੂਬਰ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਤੋਂ ਨਵੰਬਰ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਤਕ। ਬਿਜਾਈ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਬੀਜ ਨੂੰ ਬੀਰਮ ਜਾਂ ਬਾਵਿਸਟਿਨ ਨਾਲ ਉਪਚਾਰਿਤ ਕਰੋ। ਬੀਜਾਂ ਨੂੰ ਰਾਇਜੋਬਿਅਮ ਅਤੇ ਪੀਐਸਬੀ ਕਲਚਰ ਨਾਲ ਉਪਚਾਰਿਤ ਕਰਨਾ ਵੀ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੈ। ਅਗੇਤੀ ਫਸਲ ਲਈ ਲਾਇਨਾਂ ਵਿਚ 30 ਸੈ.ਮੀ. ਦੀ ਦੂਰੀ ਅਤੇ ਦੇਰ ਨਾਲ ਬਿਜਾਈ ਲਈ 20-25 ਸੈ.ਮੀ. ਦੀ ਦੂਰੀ ਉਪਯੁਕਤ ਹੈ। ਮਸਰ ਦਾ ਬੀਜ ਛੋਟਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ 3-4 ਸੈ.ਮੀ. ਦੀ ਡੂੰਘਾਈ ਤੇ ਬਿਜਾਈ ਕਰੋ। ਸੀਡ ਕ੍ਰਿਲ ਮਸ਼ੀਨ ਦਾ ਉਪਯੋਗ ਕਰਕੇ ਬਿਜਾਈ ਕਰਨਾ ਬੇਹਤਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਤੇਰਾ ਵਿਧੀ ਵਿਚ ਬੀਜ ਦੀ ਬਿਜਾਈ ਝੋਨੇ ਦੀ ਫਸਲ ਦੇ ਪੱਕਣ ਤੋਂ 15-20 ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਮਸਰ ਦਾ 40-50 ਕਿ.ਗ੍ਰਾ. ਬੀਜ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈ। ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਛਿਟਕ ਕੇ ਬਿਜਾਈ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਮਸਰ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਉਨੱਤ ਕਿਸਮਾਂ

ਨਰੋਂਦਰ ਮਸੂਰ-1- ਇਹ ਕਿਸਮ 120 ਤੋਂ 130 ਦਿਨ ਵਿਚ ਤਿਆਰ ਹੋਕੇ 15-20 ਕੁਇੰਟਲ ਉਪਜ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਰਸਟ ਰੋਗ ਪ੍ਰਤੀਰੋਧੀ ਅਤੇ ਉਕਠਾ ਰੋਗ ਸਹਿਣਸ਼ੀਲ ਕਿਸਮ ਹੈ।

ਪੂਸਾ-1- ਇਹ ਕਿਸਮ ਜਲਦੀ ਪੱਕਣ (100-110 ਦਿਨ) ਵਾਲੀ ਹੈ। ਇਸਦੀ ਔਸਤ ਉਪਜ 18-20 ਕੁਇੰਟਲ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈ। ਹੈ। 100 ਦਾਣਿਆਂ ਦਾ ਵਜਨ 2.0 ਗ੍ਰਾਮ ਹੈ। ਇਹ ਜਾਤੀ ਸੰਪੂਰਣ ਮ.ਪ੍ਰ. ਲਈ ਉਪਯੁਕਤ ਹੈ।

ਪੰਤ ਐਲ- 406- ਇਹ ਕਿਸਮ ਲਗਭਗ 150 ਦਿਨ ਵਿਚ ਤਿਆਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਉਪਜ ਸਮਤਾ 30-32 ਕੁਇੰਟਲ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈ। ਹੈ। ਰਸਟ ਰੋਗ ਪ੍ਰਤੀਰੋਧੀ ਕਿਸਮ ਉਤਰ, ਪੂਰਵ ਅਤੇ ਪੱਛਮ ਦੇ ਮੈਦਾਨੀ ਖੇਤਰਾਂ ਲਈ ਉਪਯੁਕਤ ਪਾਈ ਗਈ ਹੈ।

ਟਾਇਪ-36- ਇਹ ਕਿਸਮ 130-140 ਦਿਨ ਵਿਚ ਪੱਕਕੇ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਔਸਤ ਉਪਜ 20 ਤੋਂ 22 ਕੁਇੰਟਲ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈ। ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸਦੇ 100 ਦਾਣਿਆਂ ਦਾ ਵਜਨ 1.7 ਗ੍ਰਾਮ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਸਮ ਸਿਰਫ ਸਤਪੁੜਾ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਛੱਡਕੇ ਸੰਪੂਰਣ ਮੱਧਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਲਈ ਉਪਯੁਕਤ ਹੈ।

ਬੀ. 77- ਇਹ ਕਿਸਮ 115-120 ਦਿਨ ਵਿਚ ਪੱਕਕੇ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਔਸਤ ਉਪਜ 18-20 ਕੁਇੰਟਲ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈ। ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸਦੇ 100 ਦਾਣਿਆਂ ਦਾ ਵਜਨ 2.5 ਗ੍ਰਾਮ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਸਮ ਸਤਪੁੜਾ ਖੇਤਰ (ਸਿਵਨੀ, ਮੇਡਲਾ ਅਤੇ ਬੈਤੁਲ) ਲਈ ਉਪਯੁਕਤ ਹੈ।

ਐਲ. 9-12- ਇਹ ਕਿਸਮ ਦੇਰ ਤੋਂ ਪੱਕਣ (135-140 ਦਿਨ) ਵਾਲੀ ਹੈ। ਇਸਦੀ ਔਸਤ ਉਪਜ 18-20 ਕੁਇੰਟਲ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈ। ਹੈ। 100 ਦਾਣਿਆਂ ਦਾ ਵਜਨ 1.7 ਗ੍ਰਾਮ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਸਮ ਗਵਾਲਿਅਰ, ਮੁਰੈਨਾ ਅਤੇ ਭਿੰਡ ਖੇਤਰ ਲਈ ਉਪਯੁਕਤ ਹੈ।

ਜੇ.ਐਲ.ਐਸ.- 1- ਇਹ ਵੱਡੇ ਦਾਣਿਆਂ ਵਾਲੀ ਜਾਤੀ ਹੈ ਅਤੇ 120 ਦਿਨ ਵਿਚ ਪੱਕਕੇ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਔਸਤਨ ਉਪਜ 20-22 ਕੁਇੰਟਲ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈ। ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸਦੇ 100 ਦਾਣਿਆਂ ਦਾ ਵਜਨ 3.1 ਗ੍ਰਾਮ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਸਮ ਸੀਹੋਰ, ਵਿਦਿਸਾ, ਸਾਗਰ, ਦਮੋਹ ਅਤੇ ਰਾਏਸੇਨ ਜਿਲੇ ਅਤੇ ਸੰਪੂਰਣ ਛਤੀਸਗੜ ਲਈ ਉਪਯੁਕਤ ਹੈ।

ਜੇ.ਐਲ.ਐਸ.-2- ਇਹ ਕਿਸਮ 100 ਦਿਨ ਵਿਚ ਪੱਕਕੇ ਤਿਆਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਔਸਤਨ ਉਪਜ 20-22 ਕੁਇੰਟਲ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈ। ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਦਾਣਾ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਹੈ। 100 ਦਾਣਿਆਂ ਦਾ ਵਜਨ 3.1 ਗ੍ਰਾਮ ਹੈ। ਇਹ ਮ.ਪ੍ਰ. ਦੇ ਸੀਹੋਰ ਵਿਦਿਸਾ, ਦਮੋਹ ਅਤੇ ਰਾਏਸੇਨ ਜਿਲਿਆਂ ਅਤੇ ਸੰਪੂਰਣ ਛਤੀਸਗੜ ਲਈ ਉਪਯੁਕਤ ਹੈ।

ਨੂਰੀ (ਆਈਪੀਐਲ-81) ਇਹ ਅਰਦਧ ਫੈਲਣ ਵਾਲੀ ਅਤੇ ਜਲਦੀ ਪੱਕਣ (110-120 ਦਿਨ) ਵਾਲੀ ਕਿਸਮ ਹੈ। ਇਸਦੀ ਔਸਤ ਉਪਜ 12-15 ਕੁਇੰਟਲ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈ। ਹੈ। 100 ਦਾਣਿਆਂ ਦਾ ਵਜਨ 2.7 ਗ੍ਰਾਮ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਸਮ ਛਤੀਸਗੜ ਦੇ ਮੈਦਾਨੀ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਸੰਪੂਰਣ ਮ.ਪ੍ਰ. ਲਈ ਉਪਯੁਕਤ ਹੈ।

ਜੇ.ਐਲ.-3- ਇਹ 100-110 ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਪੱਕਕੇ ਤਿਆਰ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਕਿਸਮ ਹੈ ਜਿਹੜੀ 12-15 ਕੁਇੰਟਲ ਔਸਤ ਉਤਪਾਦਨ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵੱਡੇ ਦਾਣਿਆਂ ਵਾਲੀ (2.7 ਗ੍ਰਾਮ ਪ੍ਰਤੀ 100 ਬੀਜ) ਅਤੇ ਉਕਠਾ ਨਿਰੋਧੀ ਜਾਤੀ ਹੈ। ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਛਤੀਸਗੜ ਲਈ ਉਪਯੁਕਤ ਹੈ।

ਮਲਿਕਾ (ਕੇ- 75) ਇਹ 120-125 ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਪੱਕਣ ਵਾਲੀ ਉਕਠਾ ਨਿਰੋਧੀ ਕਿਸਮ ਹੈ। ਬੀਜ ਗੁਲਾਬੀ ਰੰਗ ਦੇ ਵੱਡੇ ਆਕਾਰ (100 ਬੀਜਾਂ ਦਾ ਭਾਰ 2.6 ਗ੍ਰਾਮ) ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਔਸਤਨ 12-15 ਕੁਇੰਟਲ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈ। ਤਕ ਪੈਦਾਵਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਛਤੀਸਗੜ ਲਈ ਉਪਯੁਕਤ ਹੈ।

ਸੀਹੋਰ 74-3- ਮੱਧ ਖੇਤਰਾਂ ਲਈ ਉਪਯੁਕਤ ਇਹ ਕਿਸਮ 120-125 ਦਿਨ ਵਿਚ ਤਿਆਰ ਹੋ ਕੇ 10-15 ਕੁਇੰਟਲ ਉਪਜ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਦਾਣਾ ਵੱਡਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ 100 ਦਾਣਿਆਂ ਦਾ ਭਾਰ 2.8 ਗ੍ਰਾਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਸਪਨਾ- ਇਹ ਕਿਸਮ 135-140 ਦਿਨ ਵਿਚ ਤਿਆਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਔਸਤਨ 21 ਕੁਇੰਟਲ ਉਪਜ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਉਤਰ ਪੱਛਮੀ ਖੇਤਰਾਂ ਲਈ ਉਪਯੁਕਤ ਪਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਦਾਣੇ ਵੱਡੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਰਸਟ ਰੋਗ ਪ੍ਰਤੀਰੋਧੀ ਕਿਸਮ ਹੈ।

ਪੰਤ ਐਲ- 234- ਇਹ ਕਿਸਮ 130-150 ਦਿਨ ਵਿਚ ਤਿਆਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਔਸਤਨ ਉਪਜ ਸਮਤਾ 15-20 ਕੁਇੰਟਲ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈ। ਹੈ। ਉਕਠਾ ਅਤੇ ਰਸਟ ਰੋਗ ਪ੍ਰਤੀਰੋਧੀ ਪਾਈ ਗਈ ਹੈ।

ਬੀਆਰ-25- ਇਹ ਕਿਸਮ 125-130 ਦਿਨ ਵਿਚ ਪੱਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਉਪਜ ਸਮਤਾ 15-20 ਕੁਇੰਟਲ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈ। ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਬਿਹਾਰ ਅਤੇ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਲਈ ਉਪਯੁਕਤ ਪਾਈ ਗਈ ਹੈ।

ਪੰਤ ਐਲ- 639- ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੈਦਾਨੀ ਖੇਤਰਾਂ ਲਈ ਉਪਯੁਕਤ ਇਹ ਕਿਸਮ 130-140 ਦਿਨ ਵਿਚ ਪੱਕਕੇ ਤਿਆਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸਦੀ ਉਪਜ ਸਮਤਾ 18-20 ਕੁਇੰਟਲ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈ। ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਰਸਟ ਅਤੇ ਉਕਠਾ ਰੋਗ ਪ੍ਰਤੀਰੋਧੀ ਕਿਸਮ ਹੈ ਜਿਸਦੇ ਦਾਣੇ ਘੱਟ ਝੜਦੇ ਹਨ।

ਐਲਐਲ 699- ਪੌਦੇ ਛੋਟੇ, ਸਿੱਧੇ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਜਿਆਦਾ ਟਹਿਣੀਆਂ ਵਾਲੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸਦੇ ਪੌਦੇ ਗੂੜ੍ਹੇ ਹਰੇ ਰੰਗ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਵੱਡੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਫਲੀਆਂ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਲਦੀ ਫੁੱਲ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸਨੂੰ ਪਰਿਪੱਕ ਹੋਣ ਵਿਚ 145 ਦਿਨ ਲੱਗਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਵਿਚ ਫਲੀ ਛੇਦਕ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਉਚ ਸਹਿਣਸ਼ੀਲਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਉਤਕ੍ਰਿਸ਼ਟ ਪਾਕ ਗੁਣ ਹਨ। ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਔਸਤ ਅਨਾਜ ਉਪਜ 5 ਕੁਇੰਟਲ ਹੈ।

ਐਲਐਲ 931- ਇਸਦੇ ਪੌਦੇ ਛੋਟੇ, ਸਿੱਧੇ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਜਿਆਦਾ ਟਹਿਣੀਆਂ ਵਾਲੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਇਹਨਾਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਜਿਆਦਾ ਫਲੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਗੂੜ੍ਹੇ ਹਰੇ ਪੱਤੇ, ਗੁਲਾਬੀ ਫੁੱਲ, ਬਿਨਾ ਰੰਗ ਦੇ ਹਰੇ ਫਲੀਆਂ ਅਤੇ ਅਲਪਵਿਕਸਿਤ ਪ੍ਰਤਾਨ ਇਸ ਪੌਦੇ ਦੀਆਂ ਸਭ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਹਨ। ਇਸਨੂੰ ਪਰਿਪੱਕ ਹੋਣ ਵਿਚ 146 ਦਿਨ ਲਗਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਵਿਚ ਜੰਗ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਉਚ ਪ੍ਰਤੀਰੋਧ ਅਤੇ ਫਲੀ ਛੇਦਕ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਉਚ ਸਹਿਣਸ਼ੀਲਤਾ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਮੱਧਮ ਆਕਾਰ ਦੇ ਬੀਜ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਹਲਕੇ ਧੱਬਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਭੂਰੇ ਰੰਗ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਵਿਚ ਉਤਕ੍ਰਿਸ਼ਟ ਪਾਕ ਗੁਣ ਹਨ। ਇਹ ਔਸਤਨ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ 4.8 ਕੁਇੰਟਲ ਉਤਪਾਦਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਐਲਐਲ 1373- ਇਸਦੇ ਪੌਦੇ ਛੋਟੇ, ਸਿੱਧੇ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਜਿਆਦਾ ਟਹਿਣੀਆਂ ਵਾਲੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਇਹਨਾਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਜਿਆਦਾ ਫਲੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਹਲਕੇ ਹਰੇ ਪੱਤੇ, ਗੁਲਾਬੀ ਫੁੱਲ, ਬਿਨਾ ਰੰਗ ਦੇ ਹਲਕੇ ਹਰੇ ਰੰਗ ਦੀਆਂ ਫਲੀਆਂ ਅਤੇ

ਅਲਪਵਿਕਸਿਤ ਪ੍ਰਤਾਨ ਇਸ ਪੌਦੇ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਹਨ। ਇਸਨੂੰ ਪੂਰਨ ਪਰਿਪੱਕਤਾ ਤਕ ਪਹੁੰਚਣ ਵਿੱਚ 140 ਦਿਨ ਲਗਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਸੰਕਸ਼ਾਰਣ ਪ੍ਰਤੀਰੋਧੀ ਹੈ ਅਤੇ ਫਲੀ ਛੇਦਕ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਉਚ ਸਹਿਣਸ਼ੀਲਤਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਬੀਜ ਵੱਡੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਹਨਾਂ ਦਾ ਵਜਨ ਪ੍ਰਤੀ 100 ਬੀਜ 3.5 ਗ੍ਰਾਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਬੇਹਤਰੀਨ ਪਾਕ ਗੁਣ ਹਨ। ਇਹ ਔਸਤਨ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ 5.1 ਕੁਇੰਟਲ ਉਤਪਾਦਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।

- ਬਾਂਸਬੇ 18- ਇਹ ਕਿਸਮ 130-140 ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕਟਾਈ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸਦੀ ਔਸਤ ਉਪਜ 4-4.8 ਕੁਇੰਟਲ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
- ਡੀਪੀਐਲ 15- ਇਹ ਕਿਸਮ 130-140 ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕਟਾਈ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸਦੀ ਔਸਤ ਉਪਜ 5.6-6.4 ਕੁਇੰਟਲ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਹੈ।
- ਡੀਪੀਐਲ 62- 130-140 ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕਟਾਈ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਔਸਤ ਉਪਜ 6-8 ਕੁਇੰਟਲ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
- K 75- ਇਹ ਕਿਸਮ 120-125 ਨਿੰ ਵਿੱਚ ਕਟਾਈ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸਦੀ ਔਸਤ ਉਪਜ 5.6-6.4 ਕੁਇੰਟਲ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਹੈ।
- ਪੂਸਾ 4076- ਇਹ ਕਿਸਮ 130-135 ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕਟਾਈ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸਦੀ ਔਸਤ ਉਪਜ 10-11 ਕੁਇੰਟਲ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਇਲਾਵਾ ਐਲ 4632 ਆਦਿ ਕਿਸਮਾਂ ਵੀ ਪਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਪੌਸ਼ਕ ਤੱਤ ਪ੍ਰਬੰਧਨ

ਉਤੇਰਾ ਵਿਧੀ ਨਾਲ ਬੀਜੀ ਗਈ ਮਸੂਰ ਦੀ ਫਸਲ ਵਿੱਚ 2% ਯੂਰਿਆ ਜਾਂ ਡੀ.ਏ. ਪੀ. (2 ਮਿਲੀ. ਪ੍ਰਤੀ ਲੀਟਰ ਪਾਣੀ), ਐਨ.ਪੀ.ਕੇ. (19-19-19) ਦਾ ਛਿੜਕਾਅ ਵਾਨਸਪਤਿਕ ਅਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਫਲੀ ਬਣਨ ਦੀ ਅਵਸਥਾ ਤੇ ਕਰਨ ਨਾਲ ਲਾਭਦਾਇਕ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਮਸੂਰ ਵਿੱਚ ਸੁੱਕਾ ਸਹਿਣ ਦੀ ਸ਼ਮਤਾ ਕਰਕੇ ਉਤਪਾਦਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਵਾਧਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਖਰਪਤਵਾਰ ਪ੍ਰਬੰਧਨ

ਮਸੂਰ ਦੀ ਫਸਲ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮੁੱਖ ਖਰਪਤਵਾਰ ਬਥੂਆ, ਅੰਕਾਰੀ, ਲੇਥਾਇਰਸ (ਚਤਰੀਮਾਤਰੀ) ਆਦਿ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ 30 ਅਤੇ 60 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਸਮਾਂ ਅਵਧੀ ਤੇ 2 ਗੁਡਾਈਆਂ ਕਰਕੇ ਕਾਬੂ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਮੁੱਚੇ ਫਸਲ ਅਤੇ ਉਪਜ ਲਈ 45-60 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਖਰਪਤਵਾਰ ਮੁਕਤ ਅਵਧੀ ਬਣਾਏ ਰੱਖਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਬਿਜਾਈ ਦੇ 50 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਬਾਅਦ ਇਕ ਗੁਡਾਈ ਦੇ ਨਾਲ ਸਟਾਂਮਪ 30EM/550ml ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਦਾ ਪੁਰਵ-ਉਦਭਵ ਛਿੜਕਾਅ, ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਖਰਪਤਵਾਰ ਕੰਟਰੋਲ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਉਤੇਰਾ ਵਿਧੀ ਵਿੱਚ ਬੋਨੇ ਦੀ ਕਟਾਈ ਦੇ 35-40 ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਉਤੇਰਾ ਫਸਲ ਵਿੱਚ ਇਕ ਨਿਰਾਈ ਗੁਡਾਈ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਸਿੰਚਾਈ

ਸਿੰਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸਨੂੰ 2-3 ਸਿੰਚਾਈਆਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਬਿਜਾਈ ਦੇ 4 ਹਫ਼ਤੇ ਬਾਅਦ ਇਕ ਸਿੰਚਾਈ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਫੁੱਲ ਨਿਕਲਣ ਦੀ ਅਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਫਲੀਆਂ ਭਰਣ ਅਤੇ ਫੁੱਲ ਨਿਕਲਣ ਦੀ ਅਵਸਥਾ ਸਿੰਚਾਈ ਲਈ ਗੰਭੀਰ ਅਵਸਥਾਵਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਕੀਟ ਪ੍ਰਬੰਧਨ

ਮਸੂਰ ਦੀ ਫਸਲ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਰੂਪ ਨਾਲ ਮਾਹੂ ਅਤੇ ਫਲੀ ਛੇਦਕ ਕੀਟ ਦਾ ਪ੍ਰਕੋਪ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮਾਹੂ ਦਾ ਕੰਟਰੋਲ ਇਮਿਡਾਕਲੋਪ੍ਰਿਡ 1 ਮਿਲੀਲੀਟਰ ਦਵਾਈ ਪ੍ਰਤੀ 3 ਲੀਟਰ ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਫਲੀ ਛੇਦਕ ਲਈ ਇਮਾਮੋਕਟੀਨ ਬੇਜ਼ੋਇਟ 5 ਐਸ.ਜੀ. 0.2 ਗ੍ਰਾਮ ਪ੍ਰਤੀ ਲੀਟਰ ਪਾਣੀ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਛਿੜਕਾਅ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਰੋਗ ਕੰਟਰੋਲ

ਪਦ ਗਲਨ

ਇਹ ਰੋਗ ਪੌਦਿਆਂ ਤੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਅਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਤਨਾ ਭੂਮੀ ਤੈਅ ਦੇ ਕੋਲ ਸਫ਼ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਪੌਦਾ ਬਿਚਣ ਤੇ ਬੜੀ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਨਿਕਲ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਸਫ਼ੇ ਹੋਏ ਹਿੱਸੇ ਤੇ ਸਫ਼ੇ ਫਫ਼ੂਦ ਉਗ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਸਫ਼ੇ ਦੀ ਰਾਈ ਦੇ ਸਮਾਨ ਭੂਰੇ ਦਾਣੇ ਵਾਲੇ ਫਫ਼ੂਦ ਦੇ ਸਕਲੇਰੋਸਿਸਮਾ ਹੈ। ਬੀਜ ਨੂੰ 2 ਗ੍ਰਾਮ ਬਾਇਰਮ/ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਬੀਜ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਉਪਚਾਰਿਤ ਕਰਕੇ ਬਿਜਾਈ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਜੜ ਸੜਣ

ਇਹ ਰੋਗ ਮਸੂਰ ਦੇ ਪੌਦਿਆਂ ਤੇ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰਕਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਰੋਗ ਗ੍ਰਸਿਤ ਪੌਦੇ ਖੇਤ ਵਿੱਚ ਜਗ੍ਹਾ ਜਗ੍ਹਾ ਟੁਕੜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪੱਤੇ ਪੀਲੇ, ਪੌਦਿਆਂ ਦਾ ਸੁੱਕਣਾ ਅਤੇ ਜੜਾਂ ਕਾਲੀਆਂ ਪੈ ਕੇ ਸਫ਼ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਬੀਜ ਨੂੰ 2 ਗ੍ਰਾਮ ਬਾਇਰਮ/ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਬੀਜ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਉਪਚਾਰਿਤ ਕਰ ਬਿਜਾਈ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਗੋਰੂਈ ਰੋਗ

ਇਸ ਰੋਗ ਦਾ ਪ੍ਰਕੋਪ ਹੋਣ ਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੱਤੀਆਂ ਅਤੇ ਤਨਿਆਂ ਤੇ ਪੂਰੇ ਜਾਂ ਗੁਲਾਬੀ ਰੰਗ ਦੇ ਫਫ਼ੇਲੇ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕਾਲੇ ਪੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਰੋਗ ਦਾ ਭੀਸਣ ਪ੍ਰਕੋਪ ਹੋਣ ਤੇ ਸੰਪੂਰਨ ਪੌਦਾ ਸੁੱਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਫਸਲ ਵਿੱਚ ਹੇਕਜਾਕੋਨਾਜ਼ੋਲ 0.1% ਜਾਂ 0.3% ਮੇਨਕੋਜ਼ੋਬ ਐਮ-45 ਦਾ 15 ਦਿਨ ਦੇ ਅੰਤਰ ਤੇ ਦੋ ਵਾਰ ਛਿੜਕਾਅ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਕਟਾਈ, ਮੜਾਈ ਅਤੇ ਉਪਜ

ਮਸੂਰ ਦੀ ਫਸਲ ਦਾ ਪੱਕੇ ਪੀਲੀ ਪੈਣ ਤੇ ਕਟਾਈ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਪੌਦਿਆਂ ਦੇ ਪੱਕੇ ਸੁੱਕ ਜਾਣ ਤੇ ਦਾਣਿਆਂ ਅਤੇ ਫਲੀਆਂ ਦੇ ਟੁੱਟਕੇ ਝੜਨ ਨਾਲ ਉਪਜ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਫਸਲ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਕਾਕੇ ਬੈਲਾਂ ਜਾਂ ਮਸ਼ੀਨ ਨਾਲ ਮੜਾਈ ਅਤੇ ਔਸਾਈ ਕਰਕੇ ਦਾਣੇ ਨੂੰ ਭੂਸੇ ਤੋਂ ਅਲਗ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਮਸੂਰ ਦੀ ਫਸਲ ਦਾ ਸਿੰਚਿਤ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਉਨੱਤ ਫਸਲ ਵਿਧੀਆਂ ਅਤੇ ਨਵੀਨ ਪ੍ਰਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਉਪਯੋਗ ਨਾਲ ਇਹ ਉਪਜ 18-20 ਕੁਇੰਟਲ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈ। ਤਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਤੇਰਾ ਵਿਧੀ ਨਾਲ 12-15 ਕੁ. ਪ੍ਰਤੀ ਹੈ। ਦਾਣਾ ਅਤੇ 18-20 ਕੁ. ਪ੍ਰਤੀ ਹੈ। ਭੂਸੇ ਦੀ ਉਪਜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਅਮਿਤੋਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਘ- ਸ਼੍ਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ- ਨਵੀਨ ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਘ- ਮਨੀਸ਼ ਪਾਂਡੇ-
ਰਾਹੁਲ ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਘ1- ਪ੍ਰਤੀਕਸ਼ਾ ਸਿੰਘ- ਪੂਜਾ ਸਿੰਘ- ਅਮਿਤ ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਘ
ਆਚਾਰਿਆ ਨਰੇਂਦਰ ਦੇਵ ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਅਤੇ ਤਕਨੀਕੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਕੁਮਾਰਗੰਜ,
ਅਯੋਧਿਆ- 224229 (ਉ.ਪ੍ਰ.)

ਸਿਤੰਬਰ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਕਾਰਜ

ਸਿਤੰਬਰ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਖਰੀਫ਼ ਫਸਲਾਂ ਵਨਸਪਤਿਕ ਵਾਧੇ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਦੌਰ ਵਿਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁਝ ਫਸਲਾਂ ਦੀ ਵਨਸਪਤਿਕ ਵਾਧਾ ਲਗਭਗ ਪੂਰਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁਝ ਫਸਲਾਂ ਵਿਚ ਪੁਸ਼ਪ ਅਵਸਥਾ, ਦੁਧਿਆ ਅਵਸਥਾ, ਫਲੀ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਦਾਣੇ ਬਣਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਇਸੇ ਮਹੀਨੇ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਸਿਤੰਬਰ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਫਸਲਾਂ ਵਿਚ ਨਮੀ ਦੀ ਕਮੀ ਹੋਣ ਤੇ ਸਿੰਚਾਈ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਦਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਵਾਧਾ ਦਾ ਚਰਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਹਨਾਂ ਵਿਚ ਨਮੀ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਭਿੰਨ ਖਰੀਫ਼ ਫਸਲਾਂ ਵਿਚ ਕੀੜੇ-ਮਕੋੜਿਆਂ ਅਤੇ ਰੋਗਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਫਸਲਾਂ ਦੀ ਉਪਯੁਕਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੇ ਖਾਸ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਲੇਖ ਵਿਚ ਉਪਰੋਕਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਤੇ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਝੋਨੇ ਦੀ ਉਚਿਤ ਦੇਖਭਾਲ

- ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਝੋਨੇ ਦੀ ਫਸਲ ਵਿਚ ਪੁਸ਼ਪਨ ਅਵਸਥਾ ਦਾ ਸਮਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚ ਦਾਣਿਆਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਝੋਨੇ ਦੀ ਫਸਲ ਵਿਚ ਨਮੀ ਦੀ ਕਮੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ।
- ਇਸ ਸਮੇਂ ਝੋਨੇ ਦਾ ਬਲਾਸਟ, ਬਦਰਾ ਜਾਂ ਝੋਂਕਾ ਰੋਗ ਕਵਕ ਨਾਲ ਫੈਲਦਾ ਹੈ। ਵਾਧਾ ਅਵਸਥਾ ਵਿਚ ਇਹ ਰੋਗ ਪੱਤੀਆਂ ਤੇ ਭੂਰੇ ਧੱਬੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਧੱਬੇ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਕੱਢੀ ਰੰਗ ਦੇ ਅਤੇ ਵਿਚ ਵਾਲਾ ਹਿੱਸਾ ਰਾਖ ਦੇ ਰੰਗ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਫਲਤ: ਦਾਣਿਆਂ ਦਾ ਭਰਾਵ ਵੀ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਲਈ ਕਾਰਬੋਨਡਾਜਿਮ 1000 ਜਾਂ ਟ੍ਰਾਇਸਾਇਕਲੋਜੋਲ 500 ਗ੍ਰਾਮ ਦਾ 500 ਲੀਟਰ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਘੋਲ ਬਣਾਕੇ ਇਕ ਹੈਕਟੇਅਰ ਵਿਚ ਛਿੜਕਾਅ ਕਰੋ।
- ਤਨਾ ਛੇਦਕ ਦੀਆਂ ਸੁੰਡੀਆਂ ਵੀ ਫਸਲ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਬਾਲੀ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਲੱਛਣਾਂ ਨੂੰ ਡੇਡ-ਹਾਰਟ ਅਤੇ ਬਾਲੀ ਆਉਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਸਫੇਦ ਬਾਲੀ ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਲਈ ਦਾਣੇਦਾਰ ਕੀਟਨਾਸ਼ੀ ਜਿਵੇਂ ਕਾਰਬੋਫਿਊਰਾਨ 3 ਜੀ ਜਾਂ ਕਾਰਟੈਪ ਹਾਈਡ੍ਰੋਕਲੋਰਾਇਡ 4ਜੀ ਜਾਂ ਫਿਪੋਨਿਲ 0.3 ਜੀ 25 ਕਿ.ਗ੍ਰਾ. ਪ੍ਰਤੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰੋ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਕਲੋਰਪਾਇਰੀਫਾਸ 20 ਈ ਸੀ 2 ਮਿ.ਲੀ. ਪ੍ਰਤੀ ਲੀਟਰ ਜਾਂ ਕਵਿਨਲਫਾਸ 25 ਈਸੀ 2 ਮਿ.ਲੀ. ਪ੍ਰਤੀ ਲੀਟਰ ਜਾਂ ਕਾਰਟੈਪ ਹਾਈਡ੍ਰੋਕਲੋਰਾਇਡ 50 ਐਸਪੀ 1 ਮਿ.ਲੀ. ਪ੍ਰਤੀ ਲੀਟਰ ਦਾ ਛਿੜਕਾਅ ਕਰੋ।
- ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਝੋਨੇ ਦੀ ਫਸਲ ਵਿਚ ਗੰਧੀ ਕੀਟ ਦਾ ਪ੍ਰਕੋਪ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਗੰਧੀ ਕੀਟ ਦੁਆਰਾ ਕਾਫੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਬੱਚੇ ਅਤੇ ਜਵਾਨ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਦੁਧਿਆ ਅਵਸਥਾ ਵਿਚ ਦਾਣਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਰਸ ਚੂਸਕੇ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਖਾਲੀ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਦਾਣਿਆਂ ਤੇ ਕਾਲਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਰੂਰਤਅਨੁਸਾਰ ਕਵਿਨਲਫਾਸ 25 ਈਸੀ 3 ਮਿਲੀ ਪ੍ਰਤੀ ਲੀਟਰ ਪਾਣੀ ਦਾ ਛਿੜਕਾਅ ਕਰੋ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਕਾਰਬੋਰਿਲ ਜਾਂ ਮਿਥਾਇਲ ਪੈਰਾਥਿਆਨ ਧੂਲ 25-30 ਕਿ.ਗ੍ਰਾ. ਪ੍ਰਤੀ ਹੈ ਨੂੰ ਧੂਲਿਤ ਕਰੋ।
- ਝੋਨੇ ਦੀ ਫਸਲ ਵਿਚ ਪੋਦ ਫੁਦਕਾ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਪੋਦ ਫੁਦਕੇ ਭੂਰੇ, ਕਾਲੇ ਅਤੇ ਸਫੇਦ ਰੰਗ ਦੇ ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ ਕੀਟ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਹਨਾਂ ਦੇ ਸਿਸ਼ੂ ਅਤੇ ਜਵਾਨ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਪੌਦਿਆਂ ਦੇ ਤਲੇ ਅਤੇ ਪਰਣਛੱਦ ਤੋਂ ਰਸ ਚੂਸਕੇ ਫਸਲ ਨੂੰ ਹਾਨੀ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਫਸਲ ਤੇ ਇਸ ਕੀਟ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਫੁਦਕੇ ਤਲੇ ਤੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪੱਤਿਆਂ ਤੇ ਨਹੀਂ ਦਿਖਦੇ। ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਲਈ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬ (ਲਾਇਟ ਟ੍ਰੈਪ) ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਰੂਰਤ ਅਨੁਸਾਰ ਇਮਿਡਾਕਲੋਪ੍ਰਿਡ 17.8

ਐਸਐਲ 1 ਮਿ.ਲੀ. ਪ੍ਰਤੀ 3 ਲੀਟਰ ਪਾਣੀ ਜਾਂ ਥਾਇਓਮੇਥੋਕਜਮ 25 ਡਬਲਿਊਪੀ 1 ਗ੍ਰਾਮ ਪ੍ਰਤੀ 5 ਲੀਟਰ ਜਾਂ ਬੀਪੀਐਮਸੀ 50 ਈਸੀ 1 ਮਿ.ਲੀ. ਪ੍ਰਤੀ ਲੀਟਰ ਜਾਂ ਕਾਰਬੋਰਿਲ 50 ਡਬਲਿਊਪੀ 2 ਗ੍ਰਾਮ ਪ੍ਰਤੀ ਲੀਟਰ ਜਾਂ ਬੁਪੋਫੇਜਿਨ 25 ਐਸਪੀ 1 ਮਿ.ਲੀ. ਪ੍ਰਤੀ ਲੀਟਰ ਪਾਣੀ ਦਾ ਛਿੜਕਾਅ ਕਰੋ। ਛਿੜਕਾਅ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਨੌਜਲ ਪੌਦਿਆਂ ਦੇ ਤਲੇ ਤੇ ਰਖੋ। ਦਾਣੇਦਾਰ ਕੀਟਨਾਸ਼ੀ ਜਿਵੇਂ ਕਾਰਬੋਫਿਊਰਾਨ 3 ਜੀ ਜਾਂ ਫਿਪੋਨਿਲ 0.3 ਜੀ 25 ਕਿ.ਗ੍ਰਾ. ਪ੍ਰਤੀ ਹੈ। ਵੀ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

ਬਾਜਰਾ, ਮੱਕੀ ਅਤੇ ਜਵਾਰ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ

- ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਬੀਜੀ ਗਈ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਕਿਸਮਾਂ ਵਿਚ ਪੁਸ਼ਪ ਅਵਸਥਾ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੁਧਿਆ ਅਵਸਥਾ ਜਾਂ ਫਿਰ ਦਾਣੇ ਸਖਤ ਹੋਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਜੇ ਖੇਤ ਵਿਚ ਨਮੀ ਦੀ ਕਮੀ ਨਜ਼ਰ ਆਏ ਤਾਂ ਇਕ ਵਾਰ ਹਲਕੀ ਸਿੰਚਾਈ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰ ਦਿਓ।
- ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਜਵਾਰ ਦੇ ਦਾਣੇ ਦਾ ਕੰਡ (ਸਮਟ) ਰੋਗ ਸਭ ਤੋਂ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਕਵਕ ਜਨਿਤ ਰੋਗ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਪ੍ਰਕੋਪ ਪੌਦਿਆਂ ਵਿਚ ਭੁੱਟੇ ਨਿਕਲਦੇ ਸਮੇਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ਬੀਜ ਦੁਆਰਾ ਫੈਲਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਵਕ ਦੇ ਬੀਜਾਣੂ ਅੰਕੁਰਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਜੜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੌਦਿਆਂ ਵਿਚ ਦਾਖਿਲ ਕਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪੌਦਿਆਂ ਵਿਚ ਭੁੱਟੇ ਆਉਣ ਤੇ ਦਾਣਿਆਂ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਕਵਕ ਦੇ ਕਾਲੇ ਬੀਜਾਣੂ ਭਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਬੀਜਾਣੂ ਬਾਹਰ ਤੋਂ ਇਕ ਕੜੀ ਝਿੱਲੀਦਾਰ ਪਰਤ ਨਾਲ ਢਕੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਜਿਸਦੇ ਫੱਟਣ ਤੇ ਉਹ ਬਾਹਰ ਆਕੇ ਫੈਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਲਈ ਬੀਜ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਕਵਕਨਾਸ਼ੀ ਦਵਾ ਜਿਵੇਂ ਕੈਪਟਾਨ ਜਾਂ ਵੀਟਾਵੈਕਸ ਪਾਵਰ ਨਾਲ 2.5 ਗ੍ਰਾਮ ਪ੍ਰਤੀ ਕਿ.ਗ੍ਰਾ. ਬੀਜ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਉਪਚਾਰਿਤ ਕਰਕੇ ਬਿਜਾਈ ਕਰੋ।
- ਸੰਕਰ ਜਵਾਰ ਵਿਚ ਅਰਗਟ ਰੋਗ ਦਾ ਪ੍ਰਕੋਪ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੁੰਦਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਰੋਗ ਦੇ ਬੀਜਾਣੂ ਹਵਾ ਦੁਆਰਾ ਫੈਲਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਪ੍ਰਕੋਪ ਫਸਲ ਵਿਚ ਫੁੱਲ ਆਉਣ ਸਮੇਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪੁਸ਼ਪ ਸ਼ਾਖਾ ਤੇ ਸਥਿਤ ਸਪਾਇਕਿਲ ਨਾਲ ਹਲਕੇ ਗੁਲਾਬੀ ਰੰਗ ਦਾ ਗਾੜਾ ਅਤੇ ਚਿਪਚਿਪਾ ਸ਼ਹਿਦ ਜਿਹਾ ਪਦਾਰਥ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਮਨੁੱਖ ਅਤੇ ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੋਹਾਂ ਲਈ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਰਗਟ ਰੋਗ ਨਾਲ ਗੁਸਿਤ ਭੁੱਟਿਆਂ ਨੂੰ ਕੱਟਕੇ ਸਾੜ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਭੁੱਟਿਆਂ ਵਿਚ ਦਾਣਾ ਬਣਨ ਦੀ ਅਵਸਥਾ ਤੇ ਬੀਰਮ (0.2 ਪ੍ਰਤੀਸਤ) ਦੇ 2-3 ਛਿੜਕਾਅ ਕਰਕੇ ਰੋਗ ਦੇ ਅਸਰ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਹਦ ਤਕ ਘੱਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- ਜਵਾਰ ਵਿਚ ਮਿਜ ਕੀਟ ਨਾਲ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਕੀਟ ਜਵਾਰ ਵਿਚ ਭੁੱਟੇ (ਬਾਲੀ) ਨਿਕਲਣ ਸਮੇਂ ਫਸਲ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਲਈ ਕਾਰਬੋਰਿਲ 50 ਡਬਲਿਊਪੀ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਦਾ ਜਵਾਰ ਵਿਚ ਭੁੱਟੇ ਨਿਕਲਦੇ ਸਮੇਂ 4-5 ਦਿਨ ਦੇ ਅੰਤਰਾਲ ਤੇ ਦੋ ਵਾਰ ਛਿੜਕਾਅ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
- ਆਲੂ, ਮਟਰ ਅਤੇ ਤੋਰਿਆ ਦੀ ਬਿਜਾਈ

ਦੇਸ਼ ਦੇ ਮੈਦਾਨੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਆਲੂ ਦੀ ਅਗੇਤੀ ਬਿਜਾਈ ਦਾ ਸਮਾਂ 25 ਸਿਤੰਬਰ ਤੋਂ 10 ਅਕਤੂਬਰ ਹੈ। ਪਹਾੜੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਇਸਦੀ ਬਿਜਾਈ ਦਾ ਉਚਿਤ ਸਮਾਂ ਘਾਟੀਆਂ ਵਿਚ ਸਿਤੰਬਰ ਅਤੇ ਫਰਵਰੀ ਅਤੇ ਉਚੀਆਂ ਪਹਾੜੀਆਂ ਤੇ ਮਾਰਚ ਅਪ੍ਰੈਲ ਹੈ। ਆਲੂ ਦਾ ਬੀਜ ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾਨਾਂ ਅਤੇ ਬੀਜ ਨਿਗਮਾਂ ਤੋਂ ਖਰੀਦੋ। ਆਲੂ ਦਾ ਬੀਜ ਤਿੰਨ-ਚਾਰ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਜਰੂਰ ਬਦਲ ਦਿਓ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਬੀਜ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਾਣੂ ਰੋਗ ਵਧਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਆਲੂ ਦੀ ਬੀਜ ਦਰ 20-25 ਕੁੰਤਲ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈ। ਵਧਿਆ ਅੰਕੁਰਿਤ 30-40 ਗ੍ਰਾਮ ਭਾਰ ਦਾ ਆਲੂ ਲਾਓ। ਆਲੂ ਲਈ 120-150 ਕਿ.ਗ੍ਰਾ. ਨਾਈਟ੍ਰੋਜਨ, 60-80 ਕਿ.ਗ੍ਰਾ. ਫਾਸਫੋਰਸ ਅਤੇ 50-60 ਕਿ.ਗ੍ਰਾ. ਪੋਟਾਸ਼ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈ। ਦੀ ਜਰੂਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਮਿੱਟੀ ਪਰੀਖਣ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਉਰਵਰਕਾਂ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਵਧਾਈ ਜਾਂ

ਘਟਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਕੋਲ ਗੋਬਰ ਦੀ ਖਾਦ ਉਪਲਬਧ ਹੋਵੇ ਉਹ 10-15 ਟਨ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈ। ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਆਲੂ ਦੀ ਬਿਜਾਈ ਤੋਂ ਇਕ ਮਹੀਨਾ ਪਹਿਲਾਂ ਖੇਤ ਵਿਚ ਪਾਓ।

ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਸਬਜੀ ਮਟਰ ਦੀ ਅਗੇਤੀ ਫਸਲ ਉਗਾਕੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲਾਭ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਬਜੀ ਮਟਰ ਦੀ ਬਿਜਾਈ ਸਿਤੰਬਰ ਅਕਤੂਬਰ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਮਟਰ ਨੂੰ ਹਲਕੀ ਬਲੂਈ ਦੋਮਟ ਤੋਂ ਲੈਕੇ ਮਟਿਆਰ ਦੋਮਟ ਤਕ ਦੀਆਂ ਭਿੰਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਮਿੱਟੀਆਂ ਵਿਚ ਉਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਮਟਰ ਲਈ ਉਪਯੁਕਤ ਭੂਮੀ ਵਧਿਆ ਜਲ ਨਿਕਾਸ ਵਾਲੀ ਦੋਮਟ ਮਿੱਟੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਖਾਰੀਆਂ ਮਿੱਟੀ ਵਿਚ ਇਸਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਵਧਿਆ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਮਟਰ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਸਹੀ ਪੀ.ਐਚ.ਮਾਨ 6.0 ਤੋਂ 7.5 ਹੈ। ਸਬਜੀ ਮਟਰ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਅਗੇਤੀ ਕਿਸਮਾਂ ਅਰਕਾ ਅਜਿਤ (43-45 ਦਿਨ), ਆਜਾਦ ਮਟਰ 1 (110-115 ਦਿਨ), ਆਜਾਦ ਮਟਰ 5 (100-120 ਦਿਨ), ਬੋਨਵਿਲੇ (80-85 ਦਿਨ), ਹਰਾ ਬੋਨਾ (45-50 ਦਿਨ), ਜਵਾਹਰ ਮਟਰ 1 (80-90 ਦਿਨ), ਜਵਾਹਰ ਮਟਰ 5 (130-140 ਦਿਨ), ਕਾਸ਼ੀ ਮੁਕਤੀ (90-100 ਦਿਨ), ਕਾਸ਼ੀ ਨੰਦਿਨੀ (80-85 ਦਿਨ), ਕਾਸ਼ੀ ਸ਼ਕਤੀ (115-125 ਦਿਨ), ਕਾਸ਼ੀ ਉਦੇ (90-100 ਦਿਨ), ਨਰੋਂਦਰ ਸਬਜੀ ਮਟਰ 4 (110-120 ਦਿਨ), ਨਰੋਂਦਰ ਸਬਜੀ ਮਟਰ 5 (115-120 ਦਿਨ), ਪੰਜਾਬ 87 (100-120 ਦਿਨ), ਪੰਜਾਬ 88 (100-120 ਦਿਨ) ਅਤੇ ਸਵਰਣਾ ਮੁਕਤੀ (100-120 ਦਿਨ) ਆਦਿ ਹਨ। ਅਗੇਤੀਆਂ ਬੋਨੀ ਕਿਸਮਾਂ ਨੂੰ 30 ਸੈ.ਮੀ. ਦੂਰੀ ਤੇ ਬਣੀਆਂ ਕਤਾਰਾਂ ਵਿਚ ਬੀਜੇ ਜਿਸਦੇ ਲਈ 100-120 ਕਿ.ਗ੍ਰਾ. ਪ੍ਰਤੀ ਹੈ। ਬੀਜ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਮਟਰ ਲਈ 25 ਕਿ.ਗ੍ਰਾ. ਨਾਈਟ੍ਰੋਜਨ, 60-70 ਕਿ.ਗ੍ਰਾ. ਫਾਸਫੋਰਸ ਅਤੇ 30-40 ਕਿ.ਗ੍ਰਾ. ਪ੍ਰਤੀ ਹੈ। ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ। ਸਿਤੰਬਰ ਵਿਚ ਬੀਜੀ ਗਈ ਫਸਲ ਵਿਚ ਤਨਾ ਵੇਧਕ ਕੀਟ ਦੇ ਪ੍ਰਕੋਪ ਦੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਕੀਟ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਲਈ ਫਿਊਰਾਡਾਨ (3 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਗ੍ਰੇਨਿਊਲ) 30 ਕਿ.ਗ੍ਰਾ. ਪ੍ਰਤੀ ਹੈ। ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਬਿਜਾਈ ਦੇ ਸਮੇਂ ਕੂੜਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰੋ।

ਤਿਲਹਣੀ ਫਸਲਾਂ

- ਮੂੰਗਫਲੀ ਵਿਚ ਸਫੇਦ ਗਿੰਡਾਰ ਕੀਟ ਦੀਆਂ ਗਿੰਡਾਰਾਂ ਪੌਦਿਆਂ ਦੀਆਂ ਜੜਾਂ ਖਾਕੇ ਪੂਰੇ ਪੌਦੇ ਨੂੰ ਸੁਕਾ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਲਈ ਕਾਰਬੋਰਿਲ 50 ਡਬਲਿਊ ਪੀ 4 ਗ੍ਰਾਮ ਪ੍ਰਤੀ ਲੀ. ਜਾਂ ਮੋਨੋਕ੍ਰੋਟੋਫਾਸ 36 ਡਬਲਿਊ ਐਸ ਸੀ 1.5 ਮਿ.ਲੀ. ਪ੍ਰਤੀ ਲੀਟਰ ਜਾਂ ਕਲੋਰਪਾਇਰੀਫੋਸ 20 ਈ ਸੀ 1.5 ਮਿ.ਲੀ. ਪ੍ਰਤੀ ਲੀਟਰ ਦਾ ਛਿੜਕਾਅ ਕਰੋ।
- ਤਿਲ ਦੀ ਫਸਲ ਵਿਚ ਜੇ ਕੀੜੇ ਮਕੋੜਿਆਂ ਜਾਂ ਰੋਗਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਕੋਪ ਨਜ਼ਰ ਆਏ ਤਾਂ ਬੀਤੇ ਮਹੀਨੇ ਦੱਸੇ ਗਏ ਉਪਾਅ ਨੂੰ ਅਪਨਾਕੇ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਕਰੋ। ਤਿਲ ਦੀਆਂ ਫਲੀਆਂ ਜਦੋਂ ਚਟਕਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਲੱਗਣ ਜਾਂ ਫਲੀਆਂ ਅਤੇ ਪੱਤਿਆਂ ਦਾ ਰੰਗ ਪੀਲਾ ਪੈ ਜਾਏ ਤਦ ਫਸਲ ਦੀ ਕਟਾਈ ਕਰ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਦੇਰ ਨਾਲ ਕਟਾਈ ਕਰਨ ਤੇ ਫਲੀਆਂ ਦੇ ਚਟਕਣ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਫਸਲ ਨੂੰ ਕੱਟਕੇ 4-5 ਦਿਨ ਧੁੱਪ ਵਿਚ ਸੁਕਾਉਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਮੜਾਈ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।
- ਸੋਇਆਬੀਨ ਵਿਚ ਪੱਤੀ ਖਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਇਲੀਆਂ ਦੇ ਕੰਟਰੋਲ ਲਈ ਸੁਕਸ਼ਮਜੀਵ ਆਧਾਰਿਤ ਜੈਵਿਕ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰੋ। ਬੈਕਟੀਰਿਆ ਆਧਾਰਿਤ ਬਾਇਓਬਿਟ, ਡਾਏਪੇਲ, ਬਾਇਓਆਸਪ, ਡੋਲਫਿਨ, ਹਾਲਟ, ਜਾਂ ਫਵੰਦ ਆਧਾਰਿਤ- ਬਾਇਓਰਿਨ, ਡਿਸਪੇਲ ਨੂੰ 1 ਕਿ.ਗ੍ਰਾ. ਜਾਂ 1 ਲੀਟਰ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈ। ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ਾਣੂ ਆਧਾਰਿਤ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਨੂੰ 250 ਐਲ ਈ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਫੁੱਲ ਆਉਣ ਜਾਂ ਇਲੀਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਕੋਪ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੀ ਅਵਸਥਾ ਤੇ ਛਿੜਕਾਅ ਕਰੋ। ਪੱਤੀ ਖਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਇਲੀਆਂ ਦੇ ਰਸਾਇਣਿਕ ਕੰਟਰੋਲ ਲਈ ਕਲੋਰਪਾਇਰੀਫਾਸ 20 ਈ.ਸੀ. (1.5 ਲੀ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈ.) ਜਾਂ ਕਵਿਨਾਲਫਾਸ 25 ਈ ਸੀ (1.5 ਲੀ. ਪ੍ਰਤੀ ਹੈ.) ਜਾਂ ਮਿਥੋਮਿਲ 40 ਐਸ ਪੀ (1.0 ਕਿ.ਗ੍ਰਾ. ਪ੍ਰਤੀ ਹੈ.) ਦਾ ਉਪਯੋਗ ਕਰੋ। ਜਦੋਂ ਸੋਇਆਬੀਨ ਦੀਆਂ ਪੱਤੀਆਂ ਦਾ ਰੰਗ ਪੀਲਾ ਅਤੇ ਫਲੀਆਂ ਦਾ ਰੰਗ ਪੀਲਾ ਜਾਂ ਭੂਰਾ ਹੋ ਜਾਏ ਤਾਂ ਫਸਲ ਨੂੰ ਕੱਟ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਦਲਹਣੀ ਫਸਲਾਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ

- ਸਿਤੰਬਰ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਜੇ ਬਾਰਿਸ਼ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਖੇਤ ਤੋਂ ਜਲਨਿਵਾਸ ਦੀ ਉਚਿਤ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਬਾਰਿਸ਼ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਦਲਹਣ ਵਾਲੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਲਈ ਜਲਭਰਾਅ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
- ਅਰਹਰ ਵਿਚ ਇਕ ਸਿੰਚਾਈ ਫੁੱਲ ਨਿਕਲਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਉਸਦੇ ਬਾਅਦ ਫਲੀਆਂ ਬਣਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਮੂੰਗ ਅਤੇ ਉੜਦ ਵਿਚ ਪੀਲਾ ਮੋਜੇਕ (ਕੁਰਬਰਤਾ) ਜਰੋਗ ਕਾਫੀ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਪੌਦਿਆਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਅਤੇ ਛੋਟੀਆਂ ਫਲੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਫਲੀਆਂ ਦਾ ਬੀਜ ਸੁੰਗੜਿਆ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਮੋਟਾ ਅਤੇ ਛੋਟਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਰੋਗ ਸਫੇਦ ਮੱਖੀ ਦੁਆਰਾ ਫੈਲਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਰੋਗਵਾਹਕ ਸਫੇਦ ਮੱਖੀ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਨਾਲ ਕੰਟਰੋਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- ਮੂੰਗ ਅਤੇ ਉੜਦ ਦੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸੁੰਡੀਆਂ ਹੇਲੀਕੋਵਰਪਾ ਅਤੇ ਤੰਬਾਕੂ ਦੀ ਸੁੰਡੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਹਨ। ਹੇਲੀਕੋਵਰਪਾ ਦੀ ਸੁੰਡੀ ਫਲੀ ਵਿਚ ਛੇਕ ਕਰਕੇ ਉਸਦੇ ਅੰਦਰ ਦਾ ਗੁੱਦਾ ਖਾ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਕੀਟ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰਤ ਅਨੁਸਾਰ ਬੀ ਟੀ ਅਤੇ ਐਚ ਐਨ ਪੀ ਵੀ ਦਾ ਛਿੜਕਾਅ ਕਰੋ। ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਡੋਲਟਾਮੇਥਿਨ (1 ਮਿ.ਲੀ. ਪ੍ਰਤੀ ਲੀਟਰ) ਦਾ ਛਿੜਕਾਅ ਕੀਟਾਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਕੇ ਕਰੋ।

ਸਬਜੀਆਂ

- ਪਿਆਜ, ਚੁਕੰਦਰ, ਸੇਮ, ਸੌਫ ਅਤੇ ਪਾਲਕ ਆਦਿ ਦੀ ਬਿਜਾਈ ਵੀ ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਕਰ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।
- ਲਤਾ ਵਾਲੀਆਂ ਫਸਲਾਂ (ਲੋਕੀ, ਤੋਰੀ, ਕੱਦੂ, ਕਰੇਲਾ ਅਤੇ ਟਿੰਡਾ) ਵਿਚ ਜ਼ਰੂਰਤ ਅਨੁਸਾਰ ਸਿੰਚਾਈ ਕਰੋ। ਉਚਿਤ ਅਵਸਥਾ ਤੇ ਫਲਾਂ ਦੀ ਤੁੜਾਈ ਕਰਕੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਭੇਜਦੇ ਰਹੋ।
- ਫੁੱਲਗੋਬੀ ਦੀ ਸਵਸਥ ਪੌਦ ਦੀ ਰੋਪਾਈ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ 60 ਸੈ.ਮੀ. ਕਤਾਰਾਂ ਵਿਚ ਅਤੇ 45 ਸੈ.ਮੀ. ਪੌਦਿਆਂ ਤੋਂ ਪੌਦਿਆਂ ਦੀ ਦੂਰੀ ਤੇ ਕਰੋ।
- ਮਿਰਚ ਦੀ ਫਸਲ ਵਿਚ ਜੇ ਮਾਇਟ ਕੀਟ ਦੇ ਪ੍ਰਕੋਪ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇਸਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਲਈ ਉਪਯੁਕਤ ਕੀਟਨਾਸ਼ੀ ਜਿਵੇਂ ਮੋਨੋਕ੍ਰੋਟੋਫਾਸ ਦਾ ਛਿੜਕਾਅ ਕਰੋ। ਜ਼ਰੂਰਤ ਅਨੁਸਾਰ ਸਿੰਚਾਈ ਅਤੇ ਨਿਕਾਈ ਗੁਡਾਈ ਵੀ ਕਰਦੇ ਰਹੋ।
- ਕੱਦੂ ਵਰਗੀ ਸਬਜੀਆਂ ਵਿਚ ਫਲ ਮੱਖੀ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਦੇ ਰਹੋ, ਇਸਦੇ ਲਈ ਮਿਥਾਇਲ ਯੂਜ਼ੀਨੋਲ ਟ੍ਰੇਪ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਫਲ ਮੱਖੀ ਦੇ ਬਚਾਅ ਲਈ ਖੇਤ ਵਿਚ ਭਿੰਨ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਗੁੜ ਜਾਂ ਚੀਨੀ ਦੇ ਨਾਲ ਮੈਲਾਬਿਆਨ ਦਾ ਘੋਲ ਬਣਾਕੇ ਛੋਟੇ ਕਪ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਬਰਤਨ ਵਿਚ ਰਖ ਦਿਓ ਤਾਂਕਿ ਫਲ ਮੱਖੀ ਤੇ ਕੰਟਰੋਲ ਹੋ ਸਕੇ।
- ਟਮਾਟਰ ਦੀ ਸ਼ੀਤਕਾਲੀਨ ਫਸਲ ਉਗਾਉਣ ਲਈ ਪੌਦਸ਼ਾਲਾ ਵਿਚ ਪੌਦ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਬੀਜ ਦੀ ਬਿਜਾਈ ਕਰੋ।
- ਜੜਦਾਰ ਸਬਜੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਮੂਲੀ, ਗਾਜਰ ਅਤੇ ਸਲਗਮ ਦੀ ਸਿੱਧੀ ਬਿਜਾਈ ਲਾਇਨਾਂ ਵਿਚ 20-30 ਸੈ.ਮੀ. ਅਤੇ ਪੌਦਿਆਂ ਵਿਚ 5-7 ਸੈ.ਮੀ. ਦੀ ਦੂਰੀ ਤੇ ਕਰੋ। ਮੂਲੀ, ਗਾਜਰ ਅਤੇ ਸਲਗਮ ਲਈ ਲੜੀਵਾਰ 8-10, 6-7 ਅਤੇ 3-4 ਕਿ.ਗ੍ਰਾ. ਪ੍ਰਤੀ ਹੈ। ਬੀਜ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
- ਜੁਲਾਈ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਲਾਈ ਗਈ ਬੈਂਗਨ, ਟਮਾਟਰ ਅਤੇ ਮਿਰਚ ਦੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਫਲ ਦੇਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਫਲਾਂ ਦੀ ਉਚਿਤ ਅਵਸਥਾ ਤੇ ਤੁੜਾਈ ਅਤੇ ਛੁਟਾਈ ਕਰਕੇ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿਚ ਭੇਜੋ।

ਰਾਜ ਸਿੰਘ- ਮੰਜੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਗੋਤਮ

ਫਸਲ ਵਿਗਿਆਨ ਵਿਭਾਗ

ਭਾਕ੍ਰ.ਅਨੁ.ਪ- ਭਾਰਤੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਅਨੁਸੰਧਾਨ ਸੰਸਥਾਨ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ-110012

ਮੇਰੀ ਰਸੋਈ

ਵੇਸਣ ਚੀਲਾ

ਭਾਰਤੀ ਰਸੋਈ ਵਿਚ ਨਾਸ਼ਤੇ ਲਈ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰੋਸਿਧੀ ਬਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਹੈ ਵੇਸਣ ਚੀਲਾ, ਜਿਹੜਾ ਸੁਆਦੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਸੇਹਤਮੰਦ ਵੀ ਹੈ। ਇਸਨੂੰ ਬਨਾਉਣਾ ਆਸਾਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਘੱਟ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵੇਸਣ ਯਾਂਨੀ ਚਨੇ ਦਾ ਆਟਾ ਪ੍ਰੋਟੀਨ ਅਤੇ ਫਾਇਬਰ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਪਾਕੇ ਇਹ ਹੋਰ ਵੀ ਪੌਸ਼ਟਿਕ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਆਓ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਇਸਨੂੰ ਬਨਾਉਣ ਦੀ ਪੂਰੀ ਵਿਧੀ।

ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮੱਗਰੀ-

(2-3 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ)

ਵੇਸਣ-1 ਕੱਪ, ਪਿਆਜ਼-1 ਮੱਧਮ ਆਕਾਰ ਦਾ (ਬਾਰੀਕ ਕੱਟਿਆ ਹੋਇਆ)

ਟਮਾਟਰ- 1 ਛੋਟਾ (ਬਾਰੀਕ ਕੱਟਿਆ ਹੋਇਆ)

ਹਰੀ ਮਿਰਚ- 1-2 (ਬਾਰੀਕ ਕੱਟੀ ਹੋਈ)

ਹਰਾ ਧਨਿਆ- 2ਚਮੱਚ (ਕਟਿਆ ਹੋਇਆ)

ਅਦਰਕ- ਅੱਧਾ ਇੰਚ ਦਾ ਟੁਕੜਾ (ਕੱਢਕਸ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ)

ਗਾਜਰ- ਅੱਧਾ ਕੱਪ (ਕੱਢਕਸ ਕੀਤੀ ਹੋਈ)

ਪੱਤਾ ਗੋਭੀ ਜਾਂ ਸ਼ਿਮਲਾ ਮਿਰਚ- ਅੱਧਾ ਕੱਪ (ਬਾਰੀਕ ਕੱਟੀ ਹੋਈ ਆਪਸ਼ਨਲ)

ਨਮਕ- ਸਵਾਦ ਅਨੁਸਾਰ

ਹਲਦੀ- ਅੱਧਾ ਚਮੱਚ

ਲਾਲ ਮਿਰਚ ਪਾਊਡਰ- ਅੱਧਾ ਚਮੱਚ

ਜੀਰਾ- ਅੱਧਾ ਚਮੱਚ, ਅਜਵਾਇਨ- ਅੱਧਾ ਚਮੱਚ

ਪਾਣੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਅਨੁਸਾਰ

ਤੇਲ- ਚੀਲਾ ਸੇਕਣ ਲਈ

ਬਨਾਉਣ ਦੀ ਵਿਧੀ-

ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਕ ਡੂੰਘੇ ਬਰਤਨ ਵਿਚ ਵੇਸਣ ਲਓ। ਉਸ ਵਿਚ ਹਲਦੀ, ਲਾਲ ਮਿਰਚ ਪਾਊਡਰ, ਜੀਰਾ ਅਤੇ ਅਜਵਾਇਨ ਪਾਓ। ਹੁਣ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਪਾਣੀ ਮਿਲਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਵੇਸਣ ਦਾ ਇਕ ਚਿਕਨਾ ਅਤੇ ਗਾੜਾ ਘੋਲ ਤਿਆਰ ਕਰੋ। ਧਿਆਨ ਰਹੇ ਕਿ ਗੰਭੀਰ ਨਾ ਹੋਣ। ਘੋਲ ਦੀ ਸਥਿਰਤਾ ਅਜਿਹੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਚਮਚ ਨਾਲ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਡਿਗ ਸਕੇ, ਨਾ ਬਹੁਤ ਪਤਲਾ ਅਤੇ ਨਾ ਬਹੁਤ ਗਾੜਾ।

ਹੁਣ ਤਿਆਰ ਵੇਸਣ ਦੇ ਘੋਲ ਵਿਚ ਪਿਆਜ਼, ਟਮਾਟਰ, ਗਾਜਰ, ਪੱਤਾ ਗੋਭੀ/ਸ਼ਿਮਲਾ ਮਿਰਚ, ਹਰੀ ਮਿਰਚ, ਅਦਰਕ ਅਤੇ ਹਰਾ ਧਨਿਆ ਪਾਓ। ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਚੀਲੇ ਨੂੰ ਸੁਆਦੀ ਅਤੇ ਹੈਲਦੀ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ

ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਘੋਲ ਵਿਚ ਮਿਲਾ ਲਓ। ਹੁਣ ਇਕ ਨਾਨ ਸਟਿਕ ਤਵਾ ਜਾਂ ਲੋਹੇ ਦਾ ਤਵਾ ਗੈਸ ਤੇ ਗਰਮ ਕਰੋ। ਤਵੇ ਨੂੰ ਹਲਕਾ ਜਿਹਾ ਤੇਲ ਲਗਾ ਕੇ ਚਿਕਨਾ ਕਰ ਲਓ।

ਤਵਾਤਵਾ ਗਰਮ ਹੋ ਜਾਣ ਤੇ ਇਕ ਚਮੱਚ ਘੋਲ ਲੈ ਕੇ ਤਵੇ ਤੇ ਪਾਓ ਅਤੇ ਗੋਲ ਆਕਾਰ ਵਿਚ ਫੈਲਾ ਦਿਓ। ਮੋਟਾਈ ਨਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਤਲੀ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਨਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮੋਟੀ। ਉਪਰੋਂ ਹਲਕਾ ਜਿਹਾ ਤੇਲ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਪਾ ਦਿਓ। ਮੱਧਮ ਸੇਕ ਤੇ ਚੀਲੇ ਨੂੰ 2-3 ਮਿੰਟ ਤਕ ਸੇਕੋ। ਜਦੋਂ ਹੇਠੋਂ ਸੁਨਿਹਰਾ ਭੂਰਾ ਹੋ ਜਾਏ ਤਦ ਉਸਨੂੰ ਪਲਟਕੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸਿਓਂ ਵੀ ਸੇਕ ਲਓ। ਤੁਹਾਡਾ ਗਰਮ ਗਰਮ ਵੇਸਣ ਦਾ ਚੀਲਾ ਤਿਆਰ ਹੈ। ਇਸਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਹਰੀ ਚਟਨੀ, ਟਮਾਟਰ ਦੀ ਚਟਨੀ ਜਾਂ ਦਹੀ ਦੇ ਨਾਲ ਪਰੋਸ ਸਕਦੇ ਹੋ।

ਮੋਟਾਪਾ ਘੱਟ ਕਰਨ ਦੇ ਆਸਾਨ ਉਪਾਅ

ਅੱਜਕਲ ਬਦਲਦੀ ਜੀਵਨਸ਼ੈਲੀ, ਗਲਤ ਪਾਨਪਾਣ ਅਤੇ ਕਸਰਤ ਦੀ ਕਮੀ ਕਰਕੇ ਮੋਟਾਪਾ (ਓਬੈਸਿਟੀ) ਇਕ ਆਮ ਸਮੱਸਿਆ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਸਰੀਰ ਦੀ ਬਨਾਵਟ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਸਗੋਂ ਦਿਲ ਦੇ ਰੋਗ, ਸ਼ੂਗਰ, ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਅਤੇ ਥਾਇਰਾਇਡ ਜਿਹੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦਾ ਖਤਰਾ ਵੀ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਵਧਿਆ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੋਟਾਪਾ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਆਸਾਨ ਉਪਾਅ ਅਪਨਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਸੰਤੁਲਿਤ ਅਤੇ ਪੋਸ਼ਟਿਕ ਆਹਾਰ ਲਓ

ਮੋਟਾਪਾ ਘਟਾਉਣ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਰਤ ਹੈ ਸਹੀ ਖਾਣ ਪਾਨ। ਥਾਲੀ ਵਿਚ ਹਰੀਆਂ ਸਬਜ਼ੀਆਂ, ਦਾਲ, ਸਲਾਦ ਅਤੇ ਮੌਸਮੀ ਫਲ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰੋ। ਜੰਕ ਫੂਡ, ਤੇਲੀ ਖਾਣ, ਮਿਠਾਈਆਂ ਅਤੇ ਕੋਲਡ ਡ੍ਰਿੰਕ ਤੋਂ ਦੂਰੀ ਬਣਾਓ। ਕਣਕ, ਜੌਂ, ਬਾਜਰਾ ਅਤੇ ਜਵਾਰ ਜਿਹੇ ਸਾਬਤ ਅਨਾਜ ਖਾਓ। ਭੋਜਨ ਘੱਟ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਅਤੇ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਖਾਓ।

ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਅਤੇ ਹਲਕਾ ਭੋਜਨ ਕਰੋ

ਸਵੇਰ ਦਾ ਨਾਸ਼ਤਾ ਭਰਪੂਰ ਕਰੋ, ਦੇਪਹਿਰ ਦਾ ਖਾਣਾ ਸੰਤੁਲਿਤ ਅਤੇ ਰਾਤ ਦਾ ਖਾਣਾ ਹਲਕਾ ਰੱਖੋ। ਦੇਰ ਰਾਤ ਖਾਣਾ ਖਾਣ ਤੋਂ ਬਚੋ। ਦਿਨਭਰ ਵਿਚ 4-5 ਵਾਰ ਥੋੜੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਖਾਣਾ ਪਚਣ ਵਿਚ ਆਸਾਨ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਪਾਣੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਿਓ

ਪਾਣੀ ਵਜਨ ਘਟਾਉਣ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਆਸਾਨ ਉਪਾਅ ਹੈ। ਦਿਨਭਰ ਵਿਚ ਘੱਟੋ ਘੱਟ 8-10 ਗਿਲਾਸ ਪਾਣੀ ਪਿਓ। ਗੁਣਗੁਣਾ ਪਾਣੀ ਪਾਚਨ ਸੁਧਾਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਚਰਬੀ ਘਟਾਉਣ ਵਿਚ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸ਼ੂਗਰ ਵਾਲੀ ਡਿਊਕਸ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਸਾਦਾ ਪਾਣੀ, ਨਿੰਬੂ ਪਾਣੀ ਜਾਂ ਗਰੀਨ ਟੀ ਲਓ।

ਰੋਜ਼ ਕਸਰਤ ਕਰੋ

ਮੋਟਾਪਾ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਕਸਰਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਰੋਜ਼ 30-40 ਮਿੰਟ ਪੈਦਲ ਚਲੋ।

ਯੋਗ, ਦੋੜ, ਸਾਇਕਲਿੰਗ ਅਤੇ ਤੈਰਾਕੀ ਬੇਹੱਦ ਉਪਯੋਗੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਾਰਡੀਓ ਅਤੇ ਸਟ੍ਰੋਥ ਟਰੇਨਿੰਗ ਵੀ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੈ।

ਨੀਂ ਅਤੇ ਤਨਾਅ ਤੇ ਧਿਆਨ ਦਿਓ

ਰੋਜ਼ 7-8 ਘੰਟੇ ਦੀ ਨੀਂਦ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਨੀਂਦੀ ਦੀ ਕਮੀ ਨਾਲ ਭੁੱਖ ਵਧਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਜਨ ਵੀ। ਤਨਾਅ ਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਨਾਲ ਲੋਕ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੋਟਾਪਾ ਵਧਦਾ ਹੈ। ਯੋਗ, ਧਿਆਨ ਅਤੇ ਡੂੰਘੀ ਸਾਹ ਲੈਣ ਨਾਲ ਤਨਾਅ ਕੰਟਰੋਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਘਰੇਲੂ ਨੁਸਖੇ ਅਪਨਾਓ

ਸਵੇਰੇ ਖਾਲੀ ਪੇਟ ਨਿੰਬੂ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਸ਼ਹਿਦ ਮਿਲਾਕੇ ਪਿਓ। ਗਰੀਨ ਟੀ, ਦਾਲਚੀਨੀ ਅਤੇ ਅਦਰਕ ਪਾਚਨ ਤੰਤਰ ਨੂੰ ਬੇਹਤਰ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਉਪਾਅ ਤਦੇ ਅਸਰਦਾਰ ਹੋਣਗੇ ਜਦੋਂ ਆਹਾਰ ਅਤੇ ਕਸਰਤ ਦੇ ਨਾਲ ਅਪਨਾਏ ਜਾਣਗੇ।

ਸਕੀਨ ਟਾਇਮ ਅਤੇ ਸੁਸਤੀ ਘੱਟ ਕਰੋ

ਟੀਵੀ, ਮੋਬਾਇਲ ਅਤੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਮਾਂ ਬਿਤਾਉਣ ਨਾਲ ਗਤੀਵਿਧੀ ਘੱਟ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਦਿਨਭਰ ਵਿਚ ਪੈਦਲ ਚੱਲਣ, ਪੌੜੀਆਂ ਚੜ੍ਹਣ ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ ਸਰੀਰਕ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਆਦਤ ਬਣਾਓ।

ਨਤੀਜਾ

ਮੋਟਾਪਾ ਕੋਈ ਰਾਤੋ ਰਾਤ ਨਹੀਂ ਘਟਦਾ, ਇਸਦੇ ਲਈ ਲਗਾਤਾਰ ਜਤਨ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਸਹੀ ਆਹਾਰ, ਨਿਯਮਿਤ ਕਸਰਤ, ਲੋੜੀਂਦਾ ਪਾਣੀ, ਵਧਿਆ ਨੀਂਦ ਅਤੇ ਤਨਾਵਮੁਕਤ ਜੀਵਨਸ਼ੈਲੀ ਨਾਲ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਵਜਨ ਕੰਟਰੋਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਯਾਦ ਰੱਖੋ- “ਸੇਹਤ ਹੀ ਅਸਲੀ ਧਨ ਹੈ”।

FMTTI
APPROVED
PRODUCTS

LIFE ELECTRIFIED

V.S.T. TILLERS TRACTORS LTD.

Plot No-1, Dyavasandra Indl. Layout, Whitefield Road, Mahadevapura Post, Bangalore-560048 Karnataka, INDIA.

Plot No. 1, B Jayashankar Nagar, Jayashankar, Whitefield Road, Whitefield, Bangalore - 560040, Karnataka, India.
Phone: +91 - 80 - 67141111; website: www.vstractors.com; CIN: L34101KA1967PLC001706. 1800 419 0136 info@vstractors.com

ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਕਿਸਾਨ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ,
ਸਭ ਸਾਡੇ ਭਰੋਸੇ ਹੈ,
ਇਸ ਕਰਕੇ ਸਾਡਾ ਭਰੋਸਾ ਹੈ!

ਜਿਨਾਂ ਦੇ ਭਰੋਸੇ ਦੁਨੀਆਂ
ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਗ੍ਰੋਮੋਰ

ਜ਼ਿੰਕ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ

ਫਸਲ ਉਤਪਾਦਨ ਵਿਚ ਜ਼ਿੰਕ ਤੱਤ ਦਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਯੋਗਦਾਨ ਹੈ। ਪੌਦਿਆਂ ਵਿਚ ਜ਼ਿੰਕ ਦੀ ਕਮੀ ਨਾਲ ਫਸਲ ਉਤਪਾਦਨ ਤੇ ਉਲਟਾ ਅਸਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਨਾਜ ਉਤਪਾਦਨ ਘੱਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਿੰਕ ਦੀ ਕਮੀ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਫਸਲ ਉਤਪਾਦਨ ਵਿਚ 80 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤਕ ਦੀ ਕਮੀ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲੀ ਹੈ ਜਿਸਦੇ ਕਾਰਨ ਕਿਸਾਨ ਭਰਾਵਾਂ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਸਥਿਤੀ ਤੇ ਵੀ ਅਸਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

ਸੰਤੁਲਿਤ ਉਰਵਰਕ ਉਪਯੋਗ ਵਿਚ ਜ਼ਿੰਕ ਨੂੰ ਵਧਾਵਾ ਦੇਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਸੇਹਤ ਅਤੇ ਫਸਲਾਂ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦੇ ਫਲਸਰੂਪ ਖਾਦ ਅਤੇ ਪੌਸ਼ਣ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਜ਼ਿੰਕ ਪੌਸ਼ਕ ਤੱਤ ਨੂੰ ਵਧਾਵਾ ਦੇਣ ਨਾਲ ਮਿੱਟੀ, ਫਸਲ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖਾਂ ਵਿਚ ਜ਼ਿੰਕ ਦੀ ਕਮੀ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਹਵਾਲੇ ਵਿਚ ਲੰਬੇ ਸਥਾਈ ਹੱਲ ਲਈ ਜ਼ਿੰਕ ਯੁਕਤ ਉਰਵਰਕ ਅਨਾਜ ਉਤਪਾਦਨ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਜ਼ਿੰਕ ਉਰਵਰਕ ਦੇ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ:-

ਜ਼ਿੰਕ ਨਿਊਟ੍ਰੀਐਂਟ ਇਨੀਸ਼ੀਏਟਿਵ
ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਜ਼ਿੰਕ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ, ਐਫ.ਏ.ਆਈ. ਹਾਊਸ
10, ਸ਼ਹੀਦ ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਰਗ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ- 110067
+91-11-2651-8001 | sdas@zinc.org | www.zinc.org/crops

ਆਈਸ਼ਰ ਟ੍ਰੈਕਟਰਸ

PRIMA
G3

551
SUPER PLUS
4WD

ਆਈਸ਼ਰ
557
12+3
CREEPER

— ₹ **1039000** —

— ₹ **986000** —

ਸ਼ੇਸ਼ਲ ਆਫਰ...

ਸੁਪਰ ਸੀਡਰ 2.25 ਮੀ* (8 ਫੁਟ)

ਮਾਤਰ ₹ **100 000** ਤੋਂ

ਲਾਧਿ ਗਏ ਮਾਡਲ ਦੀ ਖਰੀਦ ਪਰ*

ਟੋਲ ਫ੍ਰੀ ਨੰਬਰ: **1800 2020 200**

ਆਂਡਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਆਈਸ਼ਰ ਟ੍ਰੈਕਟਰ ਡੀਲਰਸ ਵੱਲੋਂ ਸੀਮਤ ਸਮੇਂ ਲਈ ਵੈਧ । ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਲਾਗੂ ।

Manufactured and Marketed by Eicher Motors and Tractors Limited, under a license from Eicher Goodkarma Private Limited. EICHER is the exclusive trademark of Eicher Goodkarma Private Limited.

THE WORLD'S
FAVOURITE
INDIAN

MEET THE
NEXT-GEN
pulsar
N160

- USD सम्प्रेषण
- डुअल चैनल ABS

सिंगल सीट में भी उपलब्ध.

₹ 1 22 720/-

* निव्वन और वारें लागू.

pulsar
DEFINITELY DARING